

Barry Cord:

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 150d broj 694

REVOLVERI & HAMMERA

Barry Cord:

REVOLVERI S HAMMERA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik

MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: RO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) — OOUR Informativno-revijalna izdanja (v.d. direktora Božidar Radman)

Predsjedavajući Savjeta: dr. Ivan Krtalić

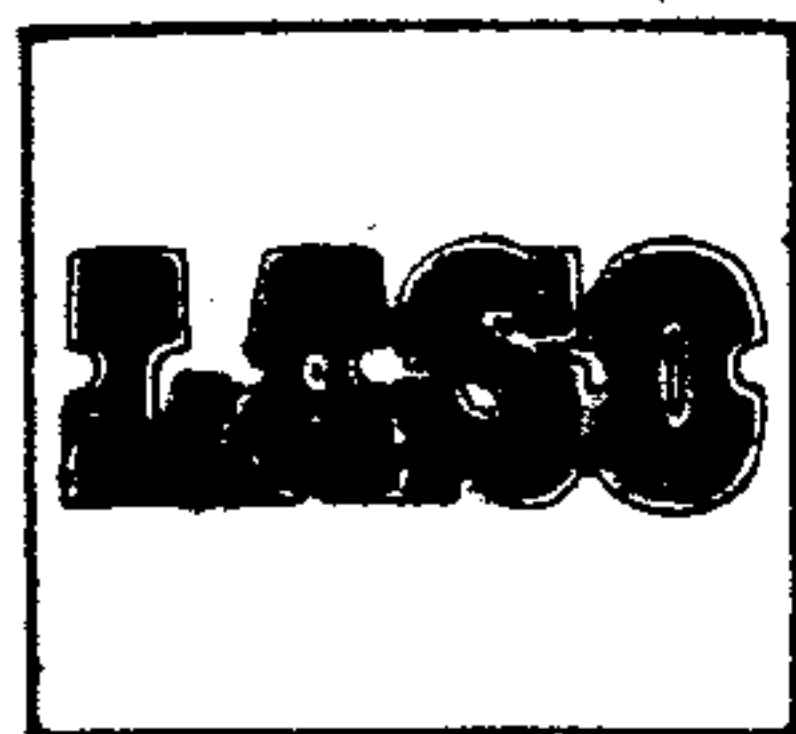
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4,

Telefoni: 526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.) Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. ur.), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: RO VJESNIK

Urednik: Milivoj Pašiček

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Barry Cord: **REVOLVERI S HAMMERA**

Naslov originala: THE GUNS OF HAMMER

Copyright: Barry Cord

Recenzija: Nina Kujundžić

Prijevod: Božica Juriša

Laso broj 694 izlazi 31.1.1987.

u nakladi od 64.479 primjeraka,

I

Kate Barrow ugledala je jahača na drugom kraju ulice i premda je bila noć prepoznala ga je po držanju. Stala je i uzbuđeno uzdahnula. Čovjek pokraj nje reče: »Miles?« i na njezino potvrdno kimanje doda:

– Morat će kad-tad saznati, Kate...

– Ne, ne... okrenula se i pogledala Neda Atwella. – Ne sad. Molim te, Nede. Nije nas vidio. Ako ćeš ...

Visok, vitak i lijep u svome odijelu, Ned Atwell rezignirano slegne ramenima.

– Nije pošteno prema njemu – promrmlja – a ni prema meni. On je i moj prijatelj, Kate. Ali u ovakvim stvarima...

Njezini prsti stegoše njegovu nadlakticu.

– Molim te! – šapnula je.

Namrštio se. Glas mu je odavao gorčinu.

– Sutra ću posjetiti tvog oca?

– Da, da! – kimnula je brzo glavom.

Okrenuo se i pogledao prema salunu, dvije kuće dalje.

– Potrebno mi je piće – progundao je – Laku noć, Kate.

Kate se više nije ogledala. Koračala je do ugla, a tada je jahač opazi i pritjera konja do nogostupa.

– Miles! – reče ona glumeći iznenađenje. – Baš mi je drago. Nisam se nadala da ćeš večeras doći u grad.

Miles North je sjahao i stao na nogostup. Bio je viši od nje za glavu – visok, snažan i mrk. Pogledala ga je u lice naslućujući žestinu u tom čovjeku za kojeg se trebala udati, žestinu koja ju je istodobno odbijala i privlačila.

– Oprosti, Kate – reče on tiho. Prema njoj je uvijek bio pristojan i pažljiv. Kontrolirao se. Ona je to znala i toga se plašila.

Miles, baš sam krenula kući. Ocu će biti drago da te vidi.

– Ne večeras – odmahnuo je glavom. – Imam nekog posla u gradu. Ali otpratit ću te kući.

Bila je vitka i graciozna, nježna glasa, mirisala je na ljljane i djelovala krhko. Nije se uklapala u ovaj stočarski grad u dolini nedaleko od opasne granice i on se pitao što je to dovelo u Chuckline majora Johna Barrowa i njegovu kćer. Kate je oklijevala.

Kako hoćeš, Miles – složila se. Nije mu se nikad suprotstavljala. Bila je toga svjesna i samu je sebe mrzila zbog toga.

Miles North pride snažnom vranču na ulici. Kovitlac pijeska podigne se s vjetrom i projuri niz put. Kate Barrow okrene leđa vjetru. Miles prebaci uzde preko vrančeva vrata.

– Slijedi me, Mig – reče tiho i konj shvaćajući sagne glavu.

Pridružio se djevojci na nogostupu i uhvatio je za ruku. Na trenutak je stao promatrajući sjenke na ulici. Kate nasluti u njemu neko mračno očekivanje.

— Ako zaista imaš neki poslovni dogovor...

— To može pričekati — on će kratko.

Skrenuli su u Sawyer Street iziđavši iz poslovnog dijela Chucklinea, gradića na raskršću uz rub pustinje. Neće nikad postati nešto drugo. Miles je šuteći pratio djevojku prema Barrowoj kolibi na kraju ulice.

Kate je pokušala nešto nevezano pričati, ali se povukla pred njegovom šutljivošću. Posljednjih stotinu metara prošli su šuteći. Jedinu zvuk bio je lagani topot vrančevih kopita na cesti.

Stao je pred niskim vratima na ogradi i otvorio ih. Okrenula se, pogledala ga i nesvjesno se ukočila kad se sagnuo da je poljubi. Osjetio je to i poljubio je kratko i ovlaš.

Okrenuo se i vratio istim putem vodeći konja. Kate je na tren zastala prije nego što će ući u kuću. Osjećala se sićušna, jadna i nesretna. Obecala je da će se udati za tog čovjeka, a nije ga voljela...

Miles North se vratio na ugao Jacksona i Sawyera i čekao, nemirna pogleda, gledajući u tamu. Njegova nestrpljivost dosegla je vrhunac kad se na susjednoj strani pojavila sitna silueta koja ga je na trenutak tražila i zatim krene ravno prema njemu.

Iza njegovih leđa, u baru Casa Grande, svirala je harmonika. Iz neke sobe s gornjega kata dopirala je prepirka muškarca i žene. Suša što je trajala već četrdeset dana stvorila je nervozu u gradu. Ljudi su bili napeti i skloni svadama.

Mala prilika što je iskrsnula pred

Milesom bio je mršavi pedesetogodišnjak, na kojem je nemarno visio remen s mecima. Na glavi je imao ulubljeni stetson. Zakoračio je na nogostup i kratko promrmlijao:

— Kod Charlieja je...

Koračali su šuteći. Mali čovjek, inače Milesov predradnik, bio je upola manji od Milesa i vrlo šutljiv. Ubrzao je korak da bi sustigao mladića. Snažnom je čeljusti metodično žvakao komad duhana. Miles North bio je snažan, s bradom što je odavala tvrdoglavost i sivim očima što su kao i njegova usta odavale neku gorčinu. Energично se zaputio prema niskoj zgradi na čijim je prljavim prozorima pisalo »Charliejev bar«.

Njegov predradnik Cud Walker zastao je oklijevajući na vratima, s uobičajenim kiselim osmijehom na licu. Tri su čovjeka stajala oslonjena na kraju velike tezge, a veća se skupina okupila pod svjetiljkom iznad kartaškog stola.

Miles se uputio ravno prema skupini, a Cud Walker se odmah za njim povukao u sjenu uza zid. Bila je to Milesova igra, a on je dovoljno znao o naravi čovjeka koji je sad vodio Hammer.

Smirene atmosfere Charliejeva saluna nestalo je istog časa kad se pojavio Miles. Kao da je netko zapalio fitilj i ubacio dinamit. Trojica koja su stajala uz tezgu počela su se povlačiti pažljivo prateći svaki Milesov pokret. Charliejev čovjek, Terry, ispijeni starac nervoznih ruku, odmah se povukao prema susjednoj prostoriji. Uvijek je išao po Charlieja kad su neprilike bile na vidiku.

Muškarci za kockarskim stolom nastavili su igru. Ali s njihovih je lica nestalo ležernosti. Miles ih prezirno promotri. Za stolom su sjedili Mike O'Lean, Joe Larsen, Shorty

Baker, »Dutch« Muehler i Benjamin Gaines.

Prvu četvoricu poznao je gotovo cijeloga svog života. Bili su prijatelji njegova oca. Benjamin Gaines bio je novajlija. Svi, uključujući i Gainesa, imali su male posjede, farme s nešto stoke južno od Milesovog velikog posjeda Hammer.

Gaines je kupio Pothole od Canadijeve udovice. Nastanio se na njemu s nekoliko ljudi koje je zaposlio i počeo se širiti. A postojala je samo jedna mogućnost širenja: na livadama Hammera. Milesov težak pogled zaustavi se na njemu.

— Gaines! — odreže. — Rekao sam ti da svoju stoku držiš dalje od Stripa!

Dok je podizao glavu, Gainesov vrat se osu rumenilom. Bio je Milesovih godina, ali niži i mnogo deblji, kose boje pijeska, nabijen i spor. Ali kad bi krenuo, ništa ga više nije moglo zaustaviti. Jedini je on za stolom imao opasač s revolverom.

— Ne želim se svađati s tobom, Miles — reče polako birajući riječi.

— Ne želim se svađati ...

— Onda potjeraj svoju stoku sa Stripa! — Miles će ledeno. — I drži je što dalje od Hammera! — obuhvatio je pogledom svakoga od ljudi za stolom. — To važi za sve. Držite se što dalje od pašnjaka Hammera.

Mike O'Lean se promeškoli. Bio je sitan, žilav čovjek, koji je na svojim ledima nosio teret izdržavanja žene i petero djece. U dolinu je došao godinu dana pošto je stari Far-num North osnovao Chuckline i dok ovaj grad nije bio ništa drugo do prodavaonica i raskršće putova. Mlad i pun ambicija rano se oženio i postajao je to ogorčeniji što su oni koji su stigli za njim bili uspješniji.

Započinjao je Mike mnoge poslove, ali ni u jednom nije uspio. Sad

je ambicija ishlapila, ostavivši samo gorčinu, koja ga je činila opasnim.

— Strip je slobodan prostor — opomene ga. — Ne možeš nas tek tako istjerati, Miles. Znaš da je tamo i jedini izvor vode u krugu od deset milja...

— U kojem jedva da ima dovoljno vode za stoku s Hammera — dobaci Miles. — Nipošto dovoljno za svakoga sitnog rančera kojem iznena-da padne na um da se proširi na Hammer!

Mike je zgužvao karte. Zaustavila ga je ruka Shortyja Bakrea. Shorty je bio mlak, odebeo čovjek, kose poput slame i plavih očiju, u kojima se odražavala ljutnja, mržnja i razočarenje.

— Tvoj je otac imao razumijevanja, Miles. Kad bi došla suša, on je nama malima pomagao.

— Moj je otac bio meka srca — Miles će oštro. — Ali sjećam se da ste od njega tražili da vam dozvoli da pojite stoku na Stripu i tada niste pokušavali izgurati stada s Hammera.

Shortyju je, činilo se, bilo nela-godno i samo je pogledao Gainesa. Ben se podrugljivo nasmijao.

— I predugo smo se ponizavali pred Hammerom — progundao je.

Milesove oči opasno zasvjetlucaše.

— Govoriš u ime sviju, Bene...

— Miles — primijeti hitro Shorty — poznavali smo te još kao dijete, prije nego što si otišao na istok u školu. Nisi više onaj čovjek koji je odavde otišao prije godinu dana...

Njegov se glas izgubi. Miles je odmjeravao Gainesa izdvajajući ga od ostalih. Njegov je glas imao metalan prizvuk kad je progovorio:

— Došao sam k tebi — reče — jer sam čuo da okolo pričaš da mi tre-

ba održati lekciju. Želiš li biti učitelj?

Gaines je progutao slinu. Ostali se ukočiše i nitko ne zapazi kako je ušao Charlie u pratnji Terryja. Miles se nadvio nad Gainesa mračna lica.

– Dakle?

Crvena mrlja širila se po Gainesovu debelom vratu. U očima mu je bio neki nesigurni sjaj.

– Canady je rekao da je on uvijek tjerao svoja stada na pojilo na Stripu – promrmlija je. – Nemaš pravo ...

– Ti nisi Canady! – presiječe ga Miles. – Ja te ne poznajem. Ne znam što hoćeš. Ali ako tražiš neprilike, dobro si krenuo. – Milesove oči obuhvatile su i ostale za kartaskim stolom. – Možda vas je, momci, ovaj galamdžija uvjerio da ćete lako izići na kraj s Hammerom sad kad nema oca. Pogriješio je. Samo ga vi slušajte i brzo ćete se uvjeriti koliko ste bili u zabludi!

O'Lean se nemirno micao. Ostali su sjedili tiho, ukočena lica pri žutom svjetlu svjetiljke.

– Opominjem vas posljednji put – Miles se sad obraćao Gainesu – da svoju stoku ne dovodite više na Strip!

Čekao je nekoliko trenutaka poznavajući nabusitu narav čovjeka kojem se obraćao i znajući da je i on dio Hammerovih nevolja. Pitao se također nema li možda i on neku ulogu u zagonetnom nestanku njegova oca.

Benjamin Gaines bio je došljak u dolinu. Bilo je čudno da je preuzeo Canadyjevo imanje samo nekoliko tjedana poslije nestanka Farnuma Northa, koji je odjahao prema sjevernom prelažu Saddle i – nije se više vratio.

Miles je čekao susprežući krajnjim naporom vlastitu žestinu. Gaines

je gledao u karte u svojim rukama, pa Miles najzad promrmlija:

– Mislim da si bio samo običan brbljavac, Gaines.

Iz Gainesa tek sad provali bijes. Okrenuo se i dobacio bijesno:

– Nosi se do vraga, Miles!

II

Miles se već bio okrenuo kad je Gaines to izgovorio. Vratio se, nagnuo se preko stola i otvorenim dlanom udario Gainesa preko usta. Gaines je zarežao i skočio oborivši pri tom stol snagom razbješnjeloga grizlija. Sad ga pogodi Milesova šaka, snažan udarac, zadan žestinom što se u njemu skupljala, pogodio je Gainesa u glavu. Sav bijes što su ga izazvali suša, besane noći i mnoge nevolje što su snašle Hammer od nestanka njegova oca slio se u njegove šake.

Gaines je padao na leđa, a ostali su se razbježali od stola dok je Miles rukom odgurnuo O'Leana i jurio za krupnim farmerom. Pogodio ga je ponovo u lice. Gaines rukama obuhvati Milesov struk i povuče ga prema tezgi. Milesova ruka bila je ozlijeđena, ali ju je uspio izvući i ponovo udariti protivnika. Gaines je pao preko prevrnutog stola, koji se raspao pod njegovom težinom, a Miles preko njega neprestano ga udarajući.

Napokon su ga njegov predradnik i Charlie uspjeli odvući s Gainesova ispružena tijela. Charlie, gromada od čovjeka, duboka glasa, reče:

– Dosta mu je, prestani...

Milesovo mrko lice okrene se prema vlasniku bara.

– Mići svoje ruke od mene Charlie!

– Da, naravno, Miles – reče Charlie. – Ali smiri se...

– Mići!

Charlie se namršti. Pustio je Milesa, a Cud stane između bijesnog mladića i Gainesovih kompanjona.

— Bilo je dosta — reče namrgodeno. — Idemo.

Miles je stajao pokušavajući se smiriti. Svi ostali bili su nepomični. Njegov oštar pogled odmjerio je jednoga po jednog Gainesovog prijatelja pokušavajući ih izazvati. Zatim se polako sagnuo i podigao šešir. Cud iskoristi priliku da farmarima dade mudar savjet.

— Recite Gainesu da mu je stoka raštrkana negdje zapadno od Pot-hola. Sljedeći put kad je dovede na Strip, ostavit ćemo je lešinarima.

Još teško dišući, Miles se okrene Charlieju.

— Oprosti za ovaj nered, Charlie. Platit ću sve što je razbijeno. Pošalji mi ujutro račun.

Okrenuo se i izišao ne čekajući svoga predradnika. Naletio je na trojicu koji su upravo htjeli ući u salun, odgurnuo ih i otišao ne ogle-davši se. Cud Walker je stao i pričekao da trojica uđu. Čovjek kojega je Miles odgurnuo bio je njegovih godina, ali je izgledao stariji. Bio je viši od Cuda, mršav i nevjerojatno uredan u gradskom odijelu. Ali očito nije bio iz grada. Njegovo mršavo lice, nezdrave boje, imalo je neki gramziv izraz, koji je izazivao nelagodu.

Cud ga je površno poznavao. Zvao se Wyeth Brand i tek je nedavno došao u dolinu. Uzgajao je konje u brdima iznad Hammera, no najveći dio vremena provodio je u gradu. Imao je sobu u hotelu koja mu je, čini se, služila za vođenje poslova. Druga dvojica su predradniku s Hammera bila vrlo poznata. Bili su mršavi, grubih lica. Njihovi niski obijeli reveri nagovještavali su da su bili u zatvoru. Cud je znao da su se tu pojavili tek nakon što su bili u zatvoru. Cud je znao da su se tu pojavili tek nakon što su bili u zatvoru.

šnice. Osjetio je i težinu okrutna Brandova pogleda dok su prolazili. Zaobišao ih je nejasno uznemiren i izišao.

Trojka promotri skupinu oko Gainesova ispružena tijela. Mike O'Lean se ispravi i reče ogorčeno:

— K vragu s Hammerom! Ja ostajem uz Bena. Predugo nismo imali pristupa Stripu. Ja ću prvi odvesti svoju stoku tamo.

Wyeth Brand se podmuklo nasmije i okrene se prema baru.

* * *

Miles se zaustavio tek na uglu i duboko udahnuo. Njegov se bijes teško stišavao. Pogledao je niz mračnu ulicu, niz red istrošenih kuća u kojima je ponegdje gorjelo svjetlo. Preko tamne doline na zvjezdanom nebu ocrtavale su se visoke planine.

Prije šest mjeseci njegov je otac odjahao u te planine i nestao, tako jednostavno i potpuno kao da nikad nije ni postojao. Kratka i jednostavna poruka što ju je poslao svom sinu u Chicago Milesu ni sad nije bila razumljiva. Pisalo je:

»Prošlo je gotovo dvadeset godina otkako sam prešao preko Prelaza Saddle u dolinu Dune. Nešto se dogodilo i moram se vratiti. Nisam obavijestio nikoga, čak ni tvoju majku. Dodi kući i preuzmi Hammer. Ne pokušavaj me slijediti. Jednom sam napravio gadnu grešku, i ako je uspijem popraviti, vratit ću se. Ako ne, želim ti, sine, mnogo sreće...«

Uznemireni Cudov glas prekinuo je njegove misli.

— Idem po konje, Miles.

Izgubio se u mraku dok je Miles prevrtao po džepovima tražeći duhan. Pokupio je smršnute cigarete, ali se nije mogao prisiliti da ih puši. Nije se mogao prisiliti da ih puši. Nije se mogao prisiliti da ih puši.

kline, selendra usred pustinje – raskršće koje nikad neće postati ništa više ni važnije.

Njegov otac Farnum North bio je previše nemiran i ambiciozan da bi ostao sa svojom ženom duže poslije vjenčanja. Gaile North bila je najmlađa kći na osiromašenoj južnjačkoj plantaži i udala se za Farnuma smatrajući da će joj on priuštiti komfor u kojem je rasla. Slijedila ga je iz Virginije u St. Luis, gdje je morala ostati da bi rodila Milesa.

Čekala je tamo jedva vežući kraj s krajem u maloj trošnoj sobici na Water Streetu, čekala na Farnumova rijetka pisma. Ako je i gubila nadu, Miles to nije zapazio. Ali njezina se ljepota brzo istopila, a tvrdoglavost joj ogrubjela lice i povila ramena. A onda je napokon došlo Farnumovo pismo: obogatio se. Trebali su doći k njemu u Chuckline, mjesto za koje nikad nije čula, u zapadnom Teksasu, iza divlje rijeke Pecos.

Na Hammeru je bilo nekoliko šupa i udobna kuća sa tri sobe kad su se doselili. Zahvaljujući Gailinom trudu, kuća je poslije dograđena. Činilo se tih prvih godina da je Farnum nakanio svojoj ženi nadoknadi sve ono što joj je bio uskratio. Bile su to najsretnije godine Milesova živorta.

Nisu imali djece. Gail je pobacila dvojke i liječnik Kender joj je savjetovao da više ne rađa djecu. Miles je odrastao na zemlji. Od stjenovitog Diamondsda do isušenih kanjona zapadno od rijeke, sve je to poznavao kao vlastiti dlan. Bilo je to daleko od Chicaga – daleko od snova što ih je ponio u medicinsku školu. U zapadnom Teksasu Hammer je nešto značio, u Chicagu – ništa. U Chicagu je našao sasvim drugi svijet, svijet o kojem je maštala njegova mati i na kraju se pre-

stala nadati. Svijet znanja i vrijednosti kakvih nije bilo u Chucklineu. Samo dječak s farme, s mirisom sijena u kosi, pomislio je i sjećanje opet probudi gorčinu.

Dok je živio skromnim i tihim životom studenta medicine, sreo je djevojku i zaljubio se. Bila je kći školskog službenika i zvala se Lucille Ward. Omiljena, vedra i ljupka djevojka, koja je uživala u njegovu društvu. Barem se tako činilo.

Ali zauvijek će mu ostati u sjećanju da je poziv njegova oca da se vrati na Hammer došao dan prekasno. Dvadeset i četiri sata prekasno da ga poštedi ledenoga i pristojnog Lucillinog odbijanja.

– Zaboga, Miles dragi, pa nisi valjda zbilja mislio da ja...?

Morao se vratiti na Hammer. Njegovo samopouzdanje bilo je uzdrmano. Sreo je Kate Barrow, koja je pripadala istom svijetu kao u Lucille, i zaprosio je nalazeći u njezinu pristanku melem za svoju ranu. I sad, dok je čekao svoga predradnika, neprestalno se prisjećao da nije pošteno postupio prema Kate.

Cud se vratio na svome konju vodeći za uzdu velikoga Milesovog vranca. Odlučivši se naglo, Miles odmahne glavom.

– Vidjet ćemo se kod dra Kendera. Mora mi pogledati ruku.

Cud klimne. Oklijevao je.

– Ovo neće završiti na tome što je bilo večeras, Miles – reče. – Mike O'Lean i ostali koji su s Gainesom nekada su bili tvoji prijatelji – promrmeljao je. – Nisu nikad stvarali nepravilike Hammeru.

– A što si mislio da ću uraditi, Cude? Pustiti ih da zauzmu Strip? K vragu, znaš i sam što sam našao kad sam se vratio. Sam si me upozorio. Na nas se svalila svaka skitnica u dolini.

– Tvoj otac je bio prilično popustljiv – prizna predradnik zamišljeno. – Nešto ga je mučilo, pa je sve bio zapustio. Nekoliko puta sam ga zatekao kako bulji prema Prelazu Saddle. Odmah poslije onog pisma koje je dobio. Već sam ti rekao: vidio sam samo omotnicu, ne znam što je bilo unutra, ali otada se neka-ko smekšao...

– Nikamo nećeš dospjeti ako si mekušac – mrko će Miles i zatim dodao. – Vidimo se kod Kendera.

III

Miles je koračao niz ulicu osjećajući da napetost u njemu popušta. Došao je u grad razdražen i ljutit, no ono što se zbilo u Charliejevu salunu nije zapravo ništa riješilo. Imao je neodređeni predosjećaj da je Gaines bio samo pion u većoj igri što se pripremala protiv Hammera – oruđe koje je netko upotrebljavao da bi sve one koji su dosad bili privrženi Hammeru okrenuo protiv njega.

Od prvog trenutka kad se vratio na Hammer Milesa je obuzeo neki uznemirujući dojam tajanstvenosti. Sve one godine što ih je proveo s ocem nisu dale naslutiti da je bilo ičega u Farnumovu životu što bi ga navelo na ono što je sad učinio.

Ne obazirajući se na opomenu u očevu pismu, on je bio prejahao preko Prelaza Saddle u pustoš okruga Dune, gdje su vjetrovi neprekidno premještali pješčane dine poput zaleđenih valova sve do ruba okamenjene lave.

Nije otkrio ništa po čemu bi zaključio zašto je njegov otac otišao tamo i što je ondje tražio.

Ali od toga su dana počele sitne neprilike na Hammeru. Krade stoke, voda na mnogim mjestima više nije bila za piće, na kauboje je netko pucao. Nitko nije bio ubijen, ali je jedan kauboj bio ranjen i na ruci

mu je ostala brazgotina. Tko god je pucao, činio je to iz velike daljine. Ili je bio loš strijelac ili nije htio ubiti. Ali posljedica tog rata živaca bila je da su otišla četiri kauboja, a ostali su živjeli u stalnoj napetosti.

Zatim je uslijedila i prepirka s Gainesom. Za vrijeme suše jedina voda i pojilo za stoku s Hammera bilo je na Stripu. Njegov je otac nekolicini farmera, čija su imanja graničila sa Stripom, dopuštao da ondje poje stoku. Ali to su činili u dogovoru s Farnumom, a ne na svoju ruku. Od Gainesova dolaska činili su, međutim, sve kako bi Hammeru stvarali neprilike.

Dok je Miles prolazio, trojica što su tiho razgovarala ispred prodavaonice ušutješe. Miles se gorko nasmiješi. Suh i vruć vjetar što je puhao s juga djelovao je razdražujuće.

Miles je bio umoran. Opuštenih ramena zastao je pred vratima dra Kendera. Liječnik je stanovao iznad Tarnerova dućana s konjskom opremom. Miles se uspne vanjskim stubama i zakuca na vrata na kojima je pisalo: Harry M. Kender, liječnik.

Vrata mu je otvorila djevojka. On joj se umorno obrati:

– Je li ti otac kod kuće, Cobina?

Djevojka je bila visoka i vitka, no nije izgledala krhko. Kosa joj je bila povezana u čvrstu smotanu pletenicu. Gusta smeđa kosa se presijavala na svjetlu. Poznavao je Cobinu već petnaest godina i nije joj posvećivao ništa više pažnje, nego i tamnom kožnatom naslonjaču, ružnom trosjedu ili polici od orahova drva na kojima su stajale medicinske knjige.

Miles je odrastao s Cobine Kender. Išli su zajedno u školu, zajedno su odlazili na pecanje. Druženje s njom teklo je prirodno kao što je i rastao. A onda je otišao u Chicago

i kad se vratio ona je bila odrasla žena i sve se promijenilo.

— Da, tu je u sobi, čita svoj časopis — reče ona zatvarajući vrata.

Pogledala je njegovu otečenu ruku.

— Kad?

— Prije petnaest minuta — on će sliježući ramenima.

Sjeo je u veliki naslonjač dok ga je ona pažljivo promatrala. Imala je drzak, ali ipak osjećajan i inteligentan izraz lica. No, kad bi se nasmiješila, obrazi bi joj se zarumenjeli i oči zasjale pretvarajući drskost u ljepotu.

— Idem po njega — reče prešavši iz liječnikove ordinacije u stan u stražnjem dijelu zgrade. Uskoro se pojavi snažan čovjek sijedih zalizaka, s naočalima.

— Zdravo, Miles — pozdravi i odmah pogleda natečenu ruku, tiho zazviždivši. — Opet — promrmljao je i privukao stolicu.

Prihvatio je ruku i opipavao je ne obraćajući pažnju na Milesove grimase.

— Slomljeno je nekoliko manjih kosti — reče i podigne naočele navrh glave. — Već sam te upozorio, sinko, da ti ruke nisu za ono za što ih ti upotrebljavaš. Omogući im sad da se pošteno zaliječe.

Miles je nešto gundao. Čekao je strpljivo da mu liječnik povije ruku. Cobina je stajala na vratima. Kender završi posao i nasloni se u naslonjač.

— Nekoliko dana drži ruku u zavoju — posavjetuje ga i zatim upita:

— Tko je sad bio u pitanju?

Miles ustane i uzme šešir.

— Ben Gaines — odvрати kratko. Stisnuo je ranjene prste u šaku i napravio bolnu grimasu, pa ih zatim polako opustio.

— Koliko, doktore?

— Poslat ću ti račun — namršti se Kender.

Ustao je i stao pred mladića od kojeg je bio niži za glavu.

— Zašto si to učinio?

— Gainesa? — smrkne se Miles Kender potvrdi.

— To je onaj što je preuzeo Candyjevo imanje?

— Nije to jedino što bi htio preuzeti, Harry. Čini se da je i ostale nagovorio da s njim krenu na Strip.

— Ostali su bili prijatelji tvog oca — podsjeti ga Kender. — Jesi li pokušao razgovarati s njima?

Miles se uputi prema vratima. Zastane i okrene se prema liječniku. Glas mu je bio oštar.

— Harry, došao sam da mi izliješ ruku, a ne da mi držiš predavanja.

— Možda je i vrijeme da ti netko održi predavanje! — odbrusi Kender.

Stajao je na sredini sobe i na licu mu se očitavala tvrdoglavost. Jednom je taj mladić bio njegov učenik. On ga je nagovorio da ode studirati medicinu. Udovac sa kćerkom jedinicom razmišljao je o budućnosti.

— Tvoj je otac prijateljevao sa svima u dolini. Hammer je pomogao da se u njoj podigne sve što je danas vrijedno spomena. Otkako si se vratio, kao da si odlučio da uništiš sve što je tvoj otac izgradio.

Miles je promatrao snažnoga, ljutitog liječnika, skrivajući svoje misli iza nepomičnog lica. Razumio je prijekor u liječnikovim riječima, ali ga je to i vrijedalo. Osjećao je da bi bilo uzaludno objašnjavati neprilike što ih ima na Hammeru. Kender je tek površno znao što se zbiva u dolini. Zato samo ravnodušno reče:

— Ako nema drugog načina, doktore, tako će i biti. Zgazit ću Gainesa ako pokuša oteti Hammer i slomiti ću O'Leana i Shortyja budu li podržavali Gainesa.

Kender duboko uzdahne, pride Milesu i oštro mu se obrati:

— Miles! Sjećam se kad si želio postati liječnik kao što sam ja. Bio sam ponosan. Što se dogodilo? Što se dogodilo u Chicagu da si se promijenio?

— Možda sam — Milesove oči sad su bile čelično sive — možda sam tamo otkrio da je samo novac važan, Harry. Novac i moć koju on daje.

Kender je gledao u mrko lice osjećajući iza njega duboko ogorčenje i pitajući se kakva to vatra gori u njemu.

— A biti provincijski liječnik mukotrpan je posao, zar ne? — upita umorno. — Prespor put do bogatstva?

— Prespor — potvrđi Miles gorko i izide.

Kender je zurio za njim. Cobina tiho reče:

— Kava će ti se ohladiti, tata.

Miles je sišao stubama i zastao na nogostupu čekajući Cuda. Na nebu je bio crvenasti mjesec. Takav ga je mjesec ispratio prije dvije godine iz Chucklinea.

Na boku je osjećao težinu kolta i on podigne lijevu ruku i zagleda se u nju. Iz učionice dra Laytona sjećao se riječi: »Ruka vještoga kirurga mora biti brza, sigurna i pouzdana. Za dlačicu krivo sračunat potez pri operaciji može značiti smrt pacijenta.«

Svijet tako dalek Chucklineu, tako dalek dru Kenderu. Kender je bio dobar provincijski liječnik, ali je malo znao o najnovijim dostignućima medicine. Još je propisivao nekadašnje lijekove i liječio pacijente koji su oko vrata u vrećici nosili trave za koje su vjerovali da tjeraju zle duhove.

Kender je imao pravo. Želio je biti liječnik više od ičega. Ali tada je sreo Lucille Ward i otkrio da novac

i otmjeno ponašanje za nju znače više od liječničkih ambicija i ideala. Zbog ljubavi se njegov svijet vrijednosti promijenio. Vratio se na Hammer zbog očeva pisma, ali došao je da Hammer pretvori u nešto značajno u državi Teksas. Duboko u njemu plamtjela je želja da Hammer učini toliko velikim da privuče pažnju Lucille Ward.

Nešto se u njemu preokrene. Ne dočekavši svoga predradnika, uputi se ulicom do svjetla Sladeova bara i uđe. Unutra nije bilo mnogo ljudi. Trojica za tezgom nisu se ni ogledala sve dok nije stao uz njih. Ned Atwell je nešto govorio mršavom, ozbiljnom farmeru iz Tenerasa.

— ... udružite se... prodajte. Navodnjavanje će potpuno promijeniti stvari u vašem kraju. To je jedini izlaz iz suše.

Ned se okrenuo Milesu. Vlasnik Hammera se kiselo osmjehne.

— Još lupetaš o svom omiljenom projektu, Nede?

Nedovo lice pocrveni. Pio je više nego obično i jezik mu se pleo.

— Jednog će se dana mali u ovom kraju opametiti, Miles. Udružiti će se i skrenuti Cottonwood na svoja imanja.

— Između Cottonwooda i Morrisova posjeda je Hammerova ledina — reče zlobno. — Ili si to zaboravio?

Morris odgurne napola ispijenu čašu piva, mlako se osmjehne i krene prema vratima.

— Žena me čeka, Nede.

Mladi advokat kimne i okrene se Milesu. Sklopili su brzo prijateljstvo kad se Miles vratio iz Chicaga. Ali onda se među njima pojavila Kate Barrow i on je naprosto nije mogao zaboraviti. Ali nije imao hrabrosti da kaže Milesu. On i Kate bili su vrlo slični. Naslućivao je nasilnu prirodu u mladiću i kad god

bi pokušao da kaže Milesu za sebe i Kate ponestalo bi mu hrabrosti. Namršti se odvrativši pogled od Milesova.

— Jednog ćeš se dana uvjeriti, Miles, da imam pravo. I zbog malih posjeda i zbog Hammera.

North položi ruku na Nedovo rame.

— Zaboravi, Nede. Imam i bez toga dovoljno neprilika. Hajde, častim te pićem.

Atwell se povuče.

— Drugom prilikom, Miles. Večeras sam i tako previše popio.

IV

Izišavši iz restorana, šerif Carl Masters zastane na rubu nogostupa premještajući čačkalicu s jednog kraja usta na drugi. U Chucklineu je sve bilo tiho. Bilo je čak mirnije nego drugih noći. Osjećao je, međutim, nekakvu nelagodu, najavu neprilika koje će nastupiti.

Prešao je ulicu i stigao do ugla zaokrenuvši nalijevo u svoj ured. Uz njegov ured bile su dvije ćelije okrenute prema ulici i stan iza njega.

Baldy Simms, njegov zamjenik, na stolu je slagao pasijans. Petrolejka je osvjetljavala njegovo grubo, mrljama osuto lice, dodajući mu godine koje još nije imao. Baldy je bio nizak, suhonjav tip, na pragu tridesetih, ali je izgledao stariji od Mastersa koji je bio negdje na sredini tridesetih godina.

Masters je bio visok, snažan čovjek, četvrtasta lica, blagih crta. Ali u njegovim bi se očima često pojavio neki prazan, zamišljen izraz, koji je brisao svu blagost i odavao tvrdoću. Bio je udovac. Žena i dvoje djece umrli su od tifusa u roku od tri mjeseca. Sad je već osam godina bio udovac.

Baldy je bio skitnica. Ostao je bez roditelja još kao beba i odrastao uz

ujakovo sedmoro djece. U životu je obavljao mnoge poslove. Bio je radnik na željeznici, sudopera i kauboj. Sad je, čini se našao pravo zanimanje. Tome je mnogo pridonio i Masters, u kojem je mladić našao pouzdanje i razumijevanje kakvo bi mu pružio samo otac. Bili su uhodan par i u njihovo vrijeme u dolini se poštivao zakon.

Masters je bacio šešir na stolicu, skinuo opasač i objesio ga na kuku. Izvukao je ladicu pokraj Baldyja i uzeo svoju lulu i duhan. Njegov zamjenik izvuče zadnju kartu zamišljenoga pogleda i nezainteresirano upita:

— Sve u redu?

Masters napuni lulu.

— Čujem da je Miles u gradu sa svojim predradnikom — reče. — Moglo bi biti neprilika.

— Nešto goni tog momka — kimne Baldy. — Ne mogu reći da ga krivim zbog toga, Carl...

Masters se namršti. Nije osobito poznavao mladog Northa, no ni sa starim Farnumom nije bio veliki prijatelj. Bio je zato vrlo iznenađen kad je dan prije dolaska iz doline stari Farnum navratio u njegov ured i predao mu debelu zapečaćenu kuvertu.

— Pričuvaj mi ovo, Carl — zatražio je.

Ništa na Farnumovu licu nije govorilo da se više ne misli vratiti. Šerif je prihvatio kuvertu.

— Hoću svakako. Što je unutra? Tvoja oporuka?

— Možda — nasmiješio se Farnum ležerno. — Vratit ću se po nju za tjedan dana. Ali — oklijevao je i u očima mu se pojavila zabrinutost — ako se ne vratim pričuvaj je za mog sina, Milesa. On će se vratiti iz škole.

— Razumije se — rekao je Masters. — Stavit ću je u sef sa svojih

pedeset dolara. Ni ja baš ne vjerujem bankarima.

Ta šala nije ostavila nikakav dojam na Farnuma.

— Major Barrow je malčice preznažitelj — odgovorio je vlasnik Hammera. — No, nemam ništa protiv banke — dodao je. — Tamo držim svoj novac. — Oklijevao je. — Ako se ne vratim, čuvaj to šest mjeseci. Vrlo je važno da tako postupiš, Carl. Ne spominji nikome da imaš tu kuvertu, čak ni Baldyju. Ne govori o tome ni mojoj ženi, ni Milesu. Ali ako se ne vratim za šest mjeseci, otvori je, pročitaj i obavijesti Milesa.

Šerif se namrštio na tu čudnu narudžbu.

— To je? Što se zbiva? Putuješ li?

— Da — potvrdio je Farnum. — Idem na put na koji sam morao kad — tad otići.

Otišli su u salun i pili. Razgovarali su o stoci, o Milesovom školovanju i onda je Farnum odjahao. Masters ga više nije vidio, iako je s Milesom jahao preko Prelaza Saddle u okrug Dune. Tamo nije našao ništa što bi ukazalo zašto je i kamo otišao Farnum. I njegovi pismeni upiti i potrage za starim Northom preko šerifskih ureda sve do stotina milja na sjever nisu dali nikakva rezultata.

Carl je još čuvao zapečaćenu kuvertu u svome sefu. Bilo je tipično za njega da unatoč znatiželji poštuje Farnumovu želju. Preostalo je još tjedan dana do isteka šest mjeseci.

To mu je sad često padalo na um i zbog mnogih promjena koje su se dogodile u dolini od Farnumova odlaska. Mira je nestalo. S Canadyjevom smrću jedna tanka nit na granici Hammera bila je prekinuta. Onamo je upao došljak, Ben Gaines. A s Gainesom su počele neprilike, koje su pogadale cijelo područje

Daimondsa. Šerif uzdahne i okrene se prema prozoru i mračnoj ulici. U mutnom odsjaju prljavog prozora vidio je kako ga njegov zamjenik promatra.

— Predugo smo lako živjeli, momče — reče. — U proteklih šest mjeseci stvarao se nekakav sklop nevolja koje ne mogu razumjeti. A taj Farnumov momak je kao šibica — on će zapaliti vatru!

Baldy je miješao karte.

— U grad svaki dan dolaze novi jahaci — razmišljao je glasno. Ne svida mi se ni taj posao s konjima, ni onaj tip što ga vodi — Wyeth Brand. Nekako mu baš ne pristaje gradsko odijelo. A ako su oni tipovi s niskim opasačima uzgajajući konja, onda sam ja kraljica planina.

Masters je šutio. U mislima se vraćao na Milesa. Poznavao ga je samo iz površnih susreta prije nego što je otišao studirati medicinu. Ali čuo je dosta priča po gradu, nešto i od kauboja s Hammera. Momak je silno htio biti liječnik. Bio je Kenderov štićenik, i Harry je bio vrlo ponosan na njega. Šerif je bio dovoljno dosjetljiv da shvati i osjećanja Kenderove kćeri prema mladom Northu.

A onda se Miles vratio u dolinu. U početku je šerif sve promjene na mladiću pripisivao nestanku njegova oca. No, Milesova potpuna šutnja o njegovoj liječničkoj karijeri, njegovo udvaranje Barrowoj kćeri, njegova neobuzdana narav, sve je govorilo da se momak promijenio. Nešto ga je moralo povrijediti.

Brzi koraci što su se približavali šerifovu uredu trgoše ga iz misli. Slutio je nepriliku u ritmu tih koraka. Iza njega je Baldy odložio karte i ustao. Mike O'Lean je upao u šerifov ured i stao pred Mastersa. Njegovo mršavo, gorko lice sijalo je uzbuđenjem i srdžbom.

– Bilo je tučnjave u Charlijevu salunu – odreže. – Miles North i njegov predradnik Walker. Miles je propisno izmlatio Gainesa – slo-
mio mu je čeljust.

– Tko je počeo? – pitao je šerif.

– Miles. – O'Leanov glas je bio hrapav. – Ušao je u salun, upao među nas i počeo izazivati Bena. Naredio mu je da makne svoju stoku sa Stripa, a svima da držimo stoku dalje od Stripa...

– Ta voda pripada Hammeru – mlako će Simms. – Miles ima pravo tjerati Bena sa Stripa.

– Vraga ima – odbrusi O'Lean.

– I ja sam tako mislio. I ostali farmeri. Ali Ben kaže da to nije točno. Miles nije vlasnik izvora na Stripu.

– Ako vam je Ben to rekao, onda on laže. – Simmsov pogled je postao oštar. – Provjerio sam osobno sve podatke u zemljišnom uredu. Farnum North je vlasnik Stripa.

– Radiš li ti za Hammer, Baldy? – bijesno se okrene O'Lean.

Simms pocrveni.

– Samo ti iznosim činjenice, Mike – reče tvrdoglavo – nešto što ti već danima zanemaruješ.

– Da se vratimo ovome večeras – upadne Masters hladno. – Idem preko da porazgovaram s Benom i Milesom.

– Miles je otišao – zareži Mike.

– Naći ću ga – šerif će mirno posegnuvši za svojim šeširom i opasačem. – Nema potrebe da ideš sa mnom. Vraćam se brzo – obratio se svome zamjeniku.

Baldy je stajao pokraj stola i promatrao Mastersa kako odlazi s O'Leanom. Nije mu se svidalo uzbuđenje i prevelika brzina u tom malom čovjeku. Njega je gonila nepri-
lika.

Dr. Kender bio je u Charliejevu baru i upravo je završio s Gainesom kad je ušao šerif Masters. Gai-

nes je bio zavaljen u stolicu. Na njegovu licu bio je uvrijeđen izraz. Čeljust mu je bila zamotana kao da ga boli zub. Šerif nasluti da će Ben neko vrijeme morati srkati juhu. Postavio je nekoliko pitanja, na koja je Gaines odgovarao mumljajući. Umjesto njega odgovarao je Mike. Po O'Leanu Miles je došao tražeći gužvu i izazvao Gainesa.

Šerif pogleda prema tezgi. Tamo su naoko nezainteresirani stajali Wyeth Brand i njegova dva jahača. Mastersu tada padne na um da su neprilike počele ubrzo poslije Brandova dolaska u dolinu.

Dr. Kender spremi zavoje u torbu i zatvori je. Ustane i pride šerifu mrka lica.

– Ne mogu razumjeti tog momka, Carl – upadne. – Otkako se vratio, stalno izaziva. A bio je tako dobar mladić.

– Možda ima neki svoj razlog za to – prekine ga Masters suho.

Harry se namršti, pokupi svoje stvari i krene, a šerif se okrene Gainesu. Mike O'Lean je stajao kraj njega poput nakostriješena pijetla.

– Ako ste napasali svoju stoku na Hammerovim livadama, Gaines – šerif će blago – onda ste sami izazvali neprilike. To važi i za vas ostale – reče.

– Ti u ovome podržavaš Hammer, Carl? – ukoči se Mike.

– Ja podržavam onoga tko je imao pravo – Masters će uporno.

– K vragu, Mike, znam u kakvoj si nevolji. I ti i većina malih rančera u dolini. Oni dolje u Tenerasu ne prolaze ništa bolje. Ako suša nastavi, izgubit ćete i ono malo što imate.

– Neću! Neću dok ima vode na Stripu! – odbrusi bijesno Mike. – Stari Farnum North mi je uvijek dopuštao da pojm stoku na Stripu. I to ću nastaviti.

Masters zatrese glavom.

– Pa zašto onda biraš teži put,

Mike? Što je vama, ljudi? Nitko od vas ne bi pokušao na silu ići na Strip da je Farnum ovdje. Zašto onda to pokušavate uraditi s Milesom?

— Ja ću prisiliti toga kujinog sina! — prosiktao je Gaines kroz stisnute, natečene usne. — Ja se ne bojim Hammera!

Iz Mastersovih očiju nestane naklonosti.

— Nećete dok sam ja šerif. Nećeš, Bene — reče kruto. — Možda je vrijeme da vas opomenem — sve vas. Ne želim rančerski rat u dolini. Uhapsit ću svakoga tko prijeđe granicu. Od večeras nadalje. To važi za sve vas male rančere s one strane Dogbona i isto tako za Hammer!

Gaines je režao, a u Mikeovim očima sijalo je otvoreno neprijateljstvo. Shorty Baker i Dutch Muehler se namršte. Joe Larsen reče tiho:

— Ja se ne svadam s Hammerom, Carl.

Šerif kimne glavom.

— Još nije prekasno. Možda se možete dogovoriti s Milesom. Ali zapamtite: Strip pripada Hammeru. Ako želite vodu, morate se nagoditi s Milesom — ili naći drugi način. Ali ne tvoj, Bene — nikako ne tvoj način.

Okrenuo se na peti i izišao. Iza njega zavladała je tišina. Gainesov pogled usmjeri se prema Brandu i oni se na trenutak pogledaše, a zatim se Brand osmijehne i okrene prema tezgi i piću.

Šerif je zastao na uglu i gledao niz mračnu ulicu. Osjećao je na licu vreli vjetar i to je u njemu opet probudilo nemir. Neprilike su se brzo gomilale. Znao je to kao što je znao da ne može mnogo učiniti da bi ih spriječio. Mike O'Lean se držao s Gainesom i za sobom vukao ostale.

Morat će ipak porazgovarati s Milesom. Možda bi ipak prije treba-

lo otvoriti Farnumovo pismo. Imao je neki predosjećaj da bi ono moglo objasniti mnogo toga što se događalo od Northova nestanka. No, on je Farnumu obećao da će čekati šest mjeseci, vlasnik Hammera je to posebno zahtijevao, a sada je trebalo čekati još samo tjedan dana. Uzdahnuo je i krenuo prema uredu. Odjahat će ujutro i razgovarati s Milesom. Svratit će i do Brandova uzgajališta. Taj ga je došljak sve više zanimao.

Ugledao je Milesova predradnika Walkera kako odlazi na svom konju i vodi Milesova za uzdu. Stao je pred Sladeovim barom, sjahao i ušao. Šerif požuri i uđe samo nekoliko koraka iza njega.

Miles je bio sam za tezgom. Bilo je očito da je već dosta pio. Njegova desna ruka bila je zamotana i u povezu što je bio svezan oko vrata. Na licu mu je bio mračan izraz, a sive oči djelovale su zamagljeno. Walker je stajao pokraj njega i zabrinuto ga promatrao. Čekao je da Miles popije piće. Miles se ogledao kad je šerif ušao i kratko mu kimnuo glavom.

— Očekivao sam te, Carl — reče.

— Vidio sam Gainesa — odvrati Masters. — Tebi ću dati isti savjet što sam ga dao njemu i ostalima. Neće biti rančerskog rata u ovoj dolini dok sam ja šerif.

Milesov osmijeh bio je iskrivljen.

— Zatvorio sam Stripa, Carl — reče s naporom. — Ako to znači rat, bit će rat! Dosta su me vukli za nos.

— Zaista, loše je vrijeme za natezanje — složi se Masters i dodade ljubazno. — Strip pripada Hammeru i zabrana korištenja vode je tvoje pravo. Ali u ime mira u dolini podijeli ga. To će se isplatiti poslije, sinko. Tvoj otac je to znao...

— Ja vodim Hammer — podsjeti ga Miles. — I od sljedećeg tjedna ću na Strip natjerati tisuću grla stoke.

Bit će mi potrebna ta voda za moja goveda, i neću stajati po strani i gledati kako me Ben Gaines tjera s moga vlastitog posjeda zajedno s ostalim budalama koje je nagovorio da mu se priključe.

Masters uzdahne.

— To su tvoja prava. — ponovio je — ako tako želiš. Ali zapamti, Miles, ja sam zakon. Prvi put kad pokušaš istjerati pravdu protiv Gainesa i ostalih s revolverom u ruci, ja ću te uhapsiti. To sam isto rekao i Gainesu.

Miles je promatrao šerifa kako odlazi. Masters je mislio ono što je rekao: Miles je to znao. Ali imao je osjećaj da Masters neće moći savladati neprilike što su uperene protiv Hammera, samo će revolveri Hammera to moći srediti.

Walkerov glas bio je gorak.

— Hajde, Miles.

Mjesec je već davno nestao s neba i grad je spavao pod zvijezdama. Tamna figura odvojila se od sjene zgrada i prešla prazno, korovom zarašteno dvorište iza šerifova ureda. Revolver se presijavao u svjetlu zvijezda. Prozor što je gledao na dvorište bio je mračan. Sjenka je čekala trenutak. Bio je to mišićav čovjek, duga vrata. Lijevom je rukom zakucao na šerifova vrata. Iznutra se začulo škripanje kreveta.

— Što je, do vraga? — u šerifovu pospanu glasu bilo je ljutnje.

— Neprilike — reče čovjek oštro.

— Požurite, šerife!

Masters je teturao po mraku. U sobi je Baldy psovao. Upalila se šibica i zatim svjetiljka što ju je zamjenik držao kraj kreveta. Šerif je oblačio hlače i čizme dok je Baldy ustao u dugim gaćama.

— Neka prokleta budala — mrmlijao je šerif posegnuvši za opsaćem, pa se onda okrene vratima i otvori ih. — Što je...

Kolt koji mu se zabio u želudac proizveo je mukao i težak zvuk. Prasak je odbacio Mastersa natrag u sobu. Zateturio je raskolačenih očiju kad je revolver prasnuo drugi put. Carl se prepolovio, pokušao zakoračiti, ali su ga noge izdale i pao je na pod.

Baldy je još bio zaslijepljen svjetlom i kad se okrenuo prema vratima metak ga pogodi u prsa i odbaci na stol. Rukom je srušio svjetiljku, koja padne i razbije se. U tami je ubojica ispalio još jedan hitac prema Baldyju i zatim pobjegao u sjenu iz koje je došao.

V

Pucnjava je šokirala Chuckline. Godinama su revolverski okršaji zaobilazili dolinu. Svi su se slagali u tome da su Carl Masters i njegov zamjenik Baldy najzaslužniji za te spokojne godine.

Sad je Masters bio mrtav. Baldy je još bio živ, ali dr. Kender mu je dao malo izgleda. Doslovce je preko noći dolina ostala bez zaštitnika zakona, i to baš u trenutku kad se nad nju nadvila opasna sjedna rančerskog rata.

Major Barrow, ključna figura Čaklinskog društva i jedan od najutjecajnijih građana, upravo je razmišljao o tome u svom uredu u banci kad je Emily Tinsey, usidjelica, knjižničarka i njegova sekretarica u jednoj osobi, ušla i najavila posjetioca.

— Neki gospodin Brand — rekla je s izrazom negodovanja i prijekora u očima. — Tvrdi da vas poznaje, majore.

Major Barrow se zamišljeno namrgodi. Bio je visok, uspravan čovjek, a prosijedi zalisci davali su mu crtu dostojanstvenosti. Crni brkovi bili su kratko, vojnički podrezani, i njegovo je lice bilo glatko i čisto unatoč pedesetim godinama.

Govorio je oštro i jasno, pomalo zapovjednički, što su svi pripisali godinama koje je proveo u vojsci. Kad je doselio u Chuckline, dao je na znanje da je odskora u mirovini i nitko se nije pitao zašto je od svih mjesta odabrao baš Chuckline za svoj umirovljenički život, a još manje zašto je bio u mirovini u godinama kad se većina oficira još s mnogo ambicija bori za unapređenje.

Sjedio je za masivnim stolom prevrćući po pamćenju ime Brand. Kimnuo je kratko sekretarici.

— Da, uvedite ga.

Sjećao se da je čovjeka znao vidati u gradu. Nije li on imao neki mali posjed s konjima u Diamonds planinama?

Wyeth Brand je ušao iza Timseyjeve. Bio je neupadljivo odjeven, no oči majora Barrowa odmah se suziše. To nije bio običan poslovni tip. Major je predugo bio okružen silovitim ljudima da ne bi prepoznao znakove — bilo je u njemu neke mačje elegancije i žestoke okrutnosti u stisnutim tankim usnama. Nije nosio revolver, ali Wyeth Brand je i bez njega bio opasan.

Posjetilac je strpljivo čekao da Tinseyjeva izide i zatvori vrata.

— Sjedite, gospodine Brand — major pokaže rukom naslonjač. — Što mogu učiniti za vas?

Na Brandovu licu očitavao se neki tihi, kontrolirani prezir. Nije sjeo. Prišao je stolu i pogledao majora ravno u oči.

— I više nego što mislite, majore.

Major se ispravi u svojoj visokoj stolici i s lica mu nestane profesionalne ljubaznosti. Njegov je pogled bio ukočen i oprezan.

— Prijetite li vi to meni?

Brand posegne za cigarom iz kutije na Barrowovu stolu i ne čekajući da bude ponuđen.

— Vi i ja smo se već prije sreli — reče. — Samo vi se ne sjećate, a ja nisam zaboravio.

Major Barrow obližne usne.

— Jeste li bili u vojsci, gospodine Brand?

— Uspio sam izbjeći taj neunosni posao — reče Brand. — Ali sam se zatekao u Westfieldu kad su izbacili stanovitog majora iz vojske, zbog nezakonitosti, što rekoše na sudu. Lijepo ime za lopova, zar ne? Mislim da je major otuđio fondove za plaćanje zaliha...

Barrowovo lice je postalo pepeljasto. Promućao je:

— Zacijelo ste se zabunili, gospodine Brand. Ne znam na koga mislite...

— Možda biste željeli provjeriti kod vojnih vlasti? — Predloži Brand otrovno.

Barrow je izgledao kao da je propao u naslonjaču. Nestalo je njegova dostojanstvenog, uspravnog držanja, a oko usta pojaviše mu se bore.

— Mnogo sam prošao da bih se zakopao u ovom malome gradu — reče s mukom. — Imam kćer koja je u to vrijeme bila u drugom mjestu na školovanju. Ona ništa ne zna...

— Nisam došao ovamo da bih vas raskrinkao. — Brand ga prekine grubo. — Vi samo radite što vam kažem i uvjeravam vas da nitko neće ništa saznati. Možda ćete čak i nešto zaraditi. Novac vas zanima — Brand će s otrovnim osmijehom. — Zar ne, majore?

Barrow je ustao od stola žurno prišao vratima, otvorio ih i provirio. Pogledao je Tinseyjevu, koja je radila za svojim stolom, i onda ih tiho zatvorio. Vratio se za stol i bijelom maramicom obrisao čelo.

— Ima veliki nos i duge uši — promrmljao je objašnjavajući svoje ponašanje.

Brand se namršti. Barrow ga je gledao preko stola. Izgledao je manji i nekako pogrbljen, umorna lica i očajničkog pogleda.

— Sto hoćete od mene?

— Vi ste glavni oblasni poslanik — odgovori Brand. — Sad kad je Masters mrtav, a zamjenik u teškom stanju, trebat će izabrati novog šerifa. — podigao je ruku zastavljajući majorov prosvjed. — Nije me briga kako ćete to izvesti, majore. Ali vaš je zadatak da nagovorite ostale da za šerifa postave čovjeka kojeg ću vam ja predložiti. Možda i dvojicu, jer trebat će nam zamjenik.

— Ne znam, ne znam — Barrow je odmahivao glavom.

— Bit će bolje da znate kako — odbrusi kratko Brand. — Ili to izvedite ili će cijeli grad saznati tko im vodi banku.

Barrow se skljoka u stolicu.

— Učinit ću sve što mogu. Kako, kako se zove novi šerif?

— Red Shanner — naceri se Brand. — Ja ću glasati za njega. Brz je na revolveru, a takav je dolini potreban. Zamjenik je Von Sesta. Obodjica rade za mene. Posudit ću ih dolini.

— Ne mogu progurati dvojicu potpunih neznanaca u šerifov ured — reče Barrow s mukom. — Moram imati neki oslonac...

— Imat ćeš ga — progunda Brand — Shanner će imati preporuku s najvišeg mjesta.

Barrow ponovo obriše čelo.

— Što vi želite, zapravo, gospodine Brand? Koji je vaš cilj?

Brand se podrugljivo nasmije i glas mu prijede u šapat.

— Hammer!

Major Barrow je još dugo nakon odlaska svog posjetioca sjedio za svojim stolom. Prazna pogleda buljio je u zid pred sobom. Mislio je da je ovdje u Chucklineu uspio sahraniti svoju prošlost. Izborio se da ga

ljudi u dolini poštuju. Ponekad ga je samo uznemiravala nezajažljiva ambicija, mogućnost da ubije — ali to je potisnuo duboko u sebi.

Kad je Miles počeo udvarati njegovoj kćeri, ambicije su se ponovo probudile. Hammer je bio najveći ranč u dolini. John Barrow je odmah shvatio da može postati još i veći.

Farnum North bio je zadovoljan onim što je stekao i nije se želio dalje širiti. No, Barrow je slutio da se Miles može potaknuti u želji za većom moći. John Barrow je zato u posljednje vrijeme počeo sanjariti o svome rastu zajedno s Hammerom. Vidio je sebe kao ruku koja sve usmjerava i kako Hammer postaje veličina u Teksasu.

A sad je Hammer bio za njega izgubljen. Sklopio je oči, ali nije mogao odagnati Brandove sitne, okrutne crte i zao sjaj u očima kad je izgovorio riječ: „Hammer“. Morat će se, dakle, podložiti tom čovjeku. Bit će lutka mjesto da bude gospodar. U njemu je rastao bijes.

Tko je Brand? Došljak u dolini. Vlasnik uzgajališta konja u planinama Diamonds. Što još? Možda i u njegovoj prošlosti ima neka Ahilova peta. Jer zašto bi se inače pokušao dočepati Hammera na takav način?

Snažno je stisnuo zube. Netko je sinoć okrutno ubio šerifa Mastersa i teško ranio njegova zamjenika. Tko? Slutio je tko stoji iza tog ubojstva, ali to nije mogao dokazati. Oblio ga je hladan znoj kad je počeo razmišljati o tome kako bi se stvari mogle dalje odvijati. Ako postupi po onome što je Wyeth Brand od njega tražio, taj će tip potpuno kontrolirati Chuckline, a ubrzo zatim i Hammer.

Znao je da će ipak biti onako kako je to Wyeth Brand zamislio. — govorio mu je to neki prazan osje-

ćaj hladnoće što ga je tog trena obuzeo. Nije imao drugog izbora. Ustao je, uzeo šešir i izišao i ne pogledavši zapanjenu gospođicu Tinsy.

Barrow je gotovo cijeli dan uvjeravao ostale članove komisije da izaberu novog šerifa i njegova zamjenika. Sastali su se u kući gradonačelnika Gammisona: mala skupina zabrinutih građana, svjesnih da se suočavaju s rančerskim ratom. Ratom koji neće pogoditi samo one koji u njemu sudjeluju već cijelu dolinu.

John Barrow je upotrijebio svu svoju uvjerljivost kako bi dokazao poštenje dvojice potpunih stranaca što su se pojavili pred njima i potrebu da se oni izaberu. Lagao je i obmanjivao ih dok je Red Shanner, mišićav tip duga vrata, crvenih brkova i zlobnih zelenih očiju tamanio majorov najbolji konjak, a niski, žilavi i tamnoputi Von Sesta džepnim nožem čačkao zube. Na kraju je rekao da on osobno jamči za tu dvojicu, no zapravo je odlučila nužnost tog trenutka i preporuka koju su imali.

Iste večeri Red Shanner je položio zakletvu, a Von Sesta je postavljen za njegova zamjenika. Predali su Shanneru ključeve šerifskog ureda nadajući se u sebi da su dobro postupili.

Red Shanner je spustio svoje snažne šake na koštane drške svojih koltova dok je kratkim slogovima ponavljao zakletvu. Barrow mu je pričvrstio zvijezdu. Von Sesta se cijelo vrijeme smijuljio. Kad su i njemu pričvrstili zvijezdu, protrljao ju je rukavom i široko se nasmijao. Za njega je to bila šala.

Wyeth Brand ih je čekao u salunu. Pio je svoje drugo piće kad su mu se priključili novi šerif i njegov zamjenik. Drugi dio njegova plana prošao je bez teškoća.

VI

Zgrade Hammera uzdizale su se u udolini u zapadnom dijelu velike doline. Bio je to velik, prostran ranč, koji je vodu dobivao iz dva duboka bunara uz pomoć vjetrenjače. Cottonwood je izvirao u podnožju Diamonda i prelazio Hammerom samo sedam milja prije nego što će se izgubiti u kamenitom bespuću.

Hammer je imao pristup Cottonwoodu jednako kao i izvorima na Stripu. Bila suša ili ne, uvijek je bilo na ranču dovoljno vode za stoku. Cottonwood nikad nije presušio kao Salt, koji je tekao južno od Dogbona, a nisu presušili ni izvori na Stripu.

Farnum North je izabrao svoje izvore vode kad se nastanio u dolini. Stigao je prvi, i to je odlučilo. Odmah je shvatio da je voda odlučujuća za život u dolini i pobrinuo se da je Hammer ima dovoljno.

Cottonwood je bio premali da bi nešto značio onima koji su živjeli u blizini, ali su zato izvori na Stripu mogli značiti život ili propast malim rančerima južno od Dogbona. Farnum North je bio ljubazan, nikad nije sasvim zatvorio Hammer i u ovakvim vremenima pomagao je malim rančerima.

Miles se toga prisjećao izlazeći na trijem pred velikom rančerskom kućom. Iza njega je iz kuhinje dopirao zvuk suda što ga je Maria, meksikanska domaćica, raspremala poslije doručka. Njezin muž, gonik konja Juan, nešto je marljivo sređivao u koralu a njegov preplani osmogodišnji sin Tony promatrao ga je s ograde.

Na velikom je ranču tog jutra vladao idiličan mir. Bilo je nekako pretiho na Hammeru otkako se vratio iz Chucklinga. Za tri dana nije ispaljen nijedan hitac i nije nestalo nijedno grlo stoke.

Miles je ipak osjećao da u tom miru ima neke pritajene prijetnje. Hammer je bio previše udaljen u dolini da bi se lako došlo iz Chuc-klina, a isto tako su i susjedi bili previše udaljeni za sitna susjedska ogovaranja. Bio je to svijet za sebe i sam sebi dovoljan za dugo vrijeme. Miles je uživao u ranoj jutarnjoj svježini. Sredinom jutra vrućina će pritisnuti dolinu.

Na trenutak osjeti grižnju savjesti pomislivši na Kate. Obećao joj je da će se sastati, ali ni sam nije mogao objasniti vlastitu nezainteresiranost. Odmahnuo je glavom i izvuкао ruku iz poveza oko vrata razgibavajući prste. Sad ga je mnogo manje bolio stisak šake. Čak je uspio i smotati cigaretu.

Njegova majka pojavila se na kuhinjskim vratima i zabrinuto ga promatrala. U njezinim očima bilo je neke povrijeđenosti kad je zapažila tvrdoglavi izraz lica kojim je promatrao nizinu pred sobom.

Izgubila je muža a da ni sama nije znala zašto. Ali nije ga bilo i to je bilo isto kao da je umro. Odjahao je i nije se vratio. Gail je bila duboko povrijeđena i to se neće promijeniti makar se Farnum North i vratio na Hammer.

Nije dao ništa naslutiti onog jutra. Pa ipak, prisjeti se ona gorko, na neki način i jest. Farnum je osedlao svoga velikog konja, ostavio ga kod stuba, ušao u kuhinju i blago je poljubio u obraz. Bila je iznenađena. Takvo što nije učinio u proteklih petnaest godina. Farnum North bio je ljubazan i dobar muž, ali nije pokazivao svoje osjećaje. Reagirala je oštro i sad je žalila zbog toga:

— Farnume! Jesi li pijan?

Promatrao ju je znatiželjno. Osjećala se nelagodno pod njegovim pogledom dok je neki glas u njoj šaputao: »Prošlo je petnaest godina ot-

kako je pokazao neki osjećaj prema tebi. A zašto? Ubila si to odavno tražeći previše. Zaboravila si na njega i mislila samo na stvari koje su ti bile važne kad si bila djevojka u kući svog oca. Sjećala si se samo teških dana u Water Streetu.«

— Ne, Gail — odgovorio je — nisam jutros. Nisam već odavno bio pijan.

Okrenuo se i ona ga je pratila progovorivši pokajnički:

— Večera će te čekati, Farnume. Nemoj se predugo zadržati.

Pogledao ju je opet neuobičajeno nježno.

— Malo je prekasno za to, zar ne?

— I lagano je dodirnuvši dodao: — Pokušat ću doći na večeru, Gail.

Otišao je i više ga nije vidjela. Promatrala je svog sina. Povrijeđenost je rasla. Pisao je Milesu neka se vrati kući znajući da se on više neće vratiti. I Miles se vratio. Ali ona više nije mogla prepoznati svoga sina. Vedar i dobar dječak, koji je želio biti liječnik. Umjesto toga pojavio se tvrd, šutljiv čovjek.

Miles je osjetio da ga promatra i okrenuo se. Nasmiješila se. Još je bilo tragova ljepote na njoj. Bila je vitka i snažnih grudi.

— Hoće li Kate doći ovog vikenda? — upitala je.

Slegao je ramenima. Nasmiješila se opet, no duboke bore pojavile su se oko stisnutih usana. Voljela je Kate Barrow. Imala je mnogo toga zajedničkog s njom. Ali Kate je bila mekušac i njoj je bio potreban blag čovjek. Ona ne bi izdržala u velikoj nevolji. Njoj je trebala zaštita. Granica je bila pregrubo mjesto za nju.

Duboko uzdahnuvši, Miles odbaci svoje misli i krene niz stube zapaživši tog trenutka jahača u daljini. Sišao je pred kuću i čekao. Cud Walker zaustavi svoga oznojenog konja točno pred Milesom. Sjedio je

opušten u sedlu, mali čovjek umorna, napeta lica.

— Loše vijesti, Miles — reče.

Miles je čekao. Njegova je majka još stajala na vratima. Osjećao je njezinu prisutnost. Nije želio da ona bude umiješana u ovo, pa ipak, nije to ni mogao izbjeći. Juan je završio posao u koralu i sad je sjedio na ogradi kraj svog sina. Znatizeljno je promatrao Cuda pokušavajući nervoznim prstima smotati cigaretu.

— Sreo sam Paullyja na putu iz Chucklinea — reče Cud. — Ima novosti. Masters je mrtav. Baldy neće poživjeti do kraja tjedna.

Na Milesu se nije ništa zapazalo iako ga je to duboko potreslo dok je pokušavao shvatiti smisao svega što je čuo.

— Kad?

— One noći kad smo otišli iz grada — odgovori Cud brišući znojno čelo rukavom.

— Tko ga je ubio?

Cud slegne ramenima.

— Paully nije znao. Mislim da ni u gradu nitko ne zna. Matt Brecker, koji stanuje odmah pokraj ureda, misli da je čuo pucnjavu negdje poslije ponoći. Nije, međutim, obratio pažnju do slijedećeg jutra, kad su našli Mastersa i Baldyja. Po onome što priča Paully, ubojica ih je morao probuditi negdje u toku noći i pucao čim su se pojavili na vratima.

Miles pogleda prema brdima što su se već gubila u podnevnoj sumaglici. Obruč se stezao oko Hammera, no on još nije razabirao kako i zašto.

— Iznenadit ćeš se kad čuješ tko su novi šerif i zamjenik u Chucklineu — doda Cud tiho. — Gospodin po imenu Red Shanner. Njegov zamjenik je Von Sesta.

Miles se namršti. Nije poznao te ljude. Imena mu nisu ništa značila.

— Brzo rade — promrmlijao je. — Tko su oni?

— Nitko točno ne zna — Cud će suho. — Paully mi je rekao da izgledaju kao revolveraši. Major Barrow je nagovorio gradonačelnika i komisiju da ih postave.

— John Barrow? — Miles se smrkne. — Onda ih valjda poznaje...

— Možda — ledeno će Cud. — Možda ih dobro poznaje. Miles. Ali to nije nikad dosad pokazao. To ne razumijem. A ono što ne razumijem nimalo mi se ne sviđa.

— Što hoćeš reći?

— Kako je Paully opisao tu gospodu — odvrati Cud — ja ih poznajem. Obojicu. Vidio sam ih u brdima zapadno odavde. I jednom u gradu. Oni rade za uzgajalište konja tamo gore. To su ljudi Wyetha Branda!

Pustio je da se njegove riječi slegnu u tišini dok su njegove umorne stare oči promatrale Milesa. U tišini je oštro odzvanjao zveket suda u kuhinji.

— Zašto? — Milesov glas pretvorio se u oštar šapat, koji nije imao veze s razgovorom. Bila je to tek jaka njegovih misli. — Zašto, Cude?

Walker ga je razumio jer su se i njegove misli vrtjele u sličnom smjeru.

— Ne znam — reče. — Ako Brand stoji iza svih tih neprilika, ne znam zašto.

Očaj se u Milesu sudarao s rastućim sumnjama. Nikad nije bio do kraja uvjeren da neprilike stvaraju samo mali rančeri južno od Dogbona. Iz okršaja u Charlijevu salunu izišao je s osjećajem da zatvaranje vode na Stripu neće ništa riješiti.

Istina, Gaines ga je gurnuo u sukob s njima. Imao je on svoj ponos, a tu su i sva ona gorka saznanja do kojih je došao prije povratka u dolinu. No, sad ga je sve više obuzi-

mao snažan dojam da su Mike O'Lean i ostali samo figure u velikoj igri protiv Hammera.

To je ubrzalo njegovu odluku i on oštro reče:

— Odjahat ću do Stripa, Cude. Povući ću Jacka i Leftija i srušiti ogradu. Mislim da su to htjeli od početka.

Nije rekao tko su »oni« jer nije znao. Oko toga baš nije bio siguran.

Cud kimne.

— Idem s tobom.

Miles odmahne glavom.

— Okupi ljude. Neka me dočekaju kad se vratim. Vraćam se večeras ili najkasnije sutra. Imam predosjećaj da ćemo do tada znati protiv koga se borimo.

Osedlao je konja i odjahao za deset minuta. Njegova majka je još stajala na vratima i promatrala ga. Walker je već otišao u spavaonicu.

— Ne čekaj me za večeru — reče

— Možda neću stići.

Nije shvatio užas koji se pojavio u njezinim očima. Mahnula je u znak razumijevanja i brzo nestala u kuhinji. Miles se namrgodio okrenuvši svog vranca prema brdima.

VII

Strip je bio duga, uska dolina, što se pružala između oštih rubova koji su se izdizali poput prstiju iz krševitih Diamondsa. Zaštićen tim prirodnim zaprekama, s dotokom iz dva nepresušna izvora, koje je Farnum North pretvorio u rezervoare, Strip je bio najbolji izvor na Hammeru.

Iza južnog ruba, koji je nazvan Dogbone, ležali su mali posjedi Wobly G Bena Gainesa, Bar L Mikea O'Leana, Rocking M Dutcha Muehlera, Bakeroc Cirle B i Larsenov Lazy L. Bili su raspoređeni duž Salta. Larsenov posjed, koji je bio naj-

dalje od Stripa, bio je samo osam milja udaljen od Chucklinea.

Dogbone je u neku ruku bio ograda između Stripa i rančera uz Salt, osim oštrim stijenjem oivičenog procijepa koji je vodio na stražnji dio Gainesova imanja.

U Farunumovo vrijeme taj je uski prolaz bio otvoren, i Canady, koji je ovdje bio prije Gainesa, tim je putom vodio stoku na Strip kad god bi Salt presušio. U to vrijeme Farnum nije postavljao nikakve ograde na prolazu, no tada ni Hammeru nije ništa prijetilo sa strane.

Canady i ostali uvijek bi se dogovorili o korištenju vode s Hammera prije nego što bi došli. Bio je to susjedski dogovor, iako bi Mile O'Lean znao ponekad primijetiti da je to delegacija Hammeru sa »šeširrom u ruci«.

Lefty Conners, košcat, tihi čovjek tridesetih godina, radio je na Hammeru deset godina. Volio je raditi za Farunuma i volio je posao. Došao je na posjed u vrijeme kad čovjek traži mjesto gdje će se skrasiti. Nije stvarao teškoće jer nije ni imao nekih pretjeranih ambicija. Da je bio oženjen, možda bi mogao biti nezadovoljan. No, ovako ga nije zabrinjavalo što se sa trideset i pet dolara koje je dobivao uz stan i hranu neće nikad obogatiti.

Bio je dovoljno dugo na Hammeru da mu događaji u posljednjih pola godine budu iznenađenje. Čudio se neočekivanoj promjeni ritma na imanju i atmosferi nasilja što je narušila višegodišnji mir. Ali osjećaj privrženosti Hammeru bio je jači i on je ostao.

Jack Bevans bio je relativno nov na Hammeru. Mršav, dječaka lica, prorijedene kose, on se na Hammeru osjećao nelagodno. Bio mu je potreban posao, no u njemu nije bilo onoga Leftyjeva osjećaja privrženosti i zbunile su ga promjene koje su

nastale na imanju poslije zagonetnog nestanka Farnuma Northa.

U rano jutro iz njihova se logora izvijao trak dima lebdeći prema Dogbonu. Rastovarili su kola i ulogorili se. Cijeli prvi dan utrošili su na krčenje kamenja na ulazu u kanjon i kopanju rupa za stupove u tvrdoj zemlji. Jutros su počeli postavljati žicu i do večeri bi morali biti gotovi s poslom.

Lefty dohvati lonac s kavom i nalije je u šalicu. Njegova puška bila je prislonjena uz kola dvadesetak metara daleko. Držao je na oku kanjon smatrajući da bi neprilike mogle doći odande. Ali kad su došle, došle su s druge strane, i to neočekivano.

Čuli su konje sa sjeveroistoka iz smjera Hammera. Lefty se uspravio i začuđeno zagledao u jahače. Nikad te ljude nije vidio. Dvojica su bili stranci u dolini. Jedan od njih na ofucanoj ragi bio je visok gotovo kao i on, uskih ramena, tanak, tamnoga, bezizražajnog lica. U ustima je imao cigaretu. Svijetlosive oči i svijetle obrve isticale su se na tamnom licu.

Imao je opasač s revolverom, što nije bilo neobično, no držak njegova oružja stajao je postrance. Čovjek kraj njega bio je poput bačve, pospanih očiju, prividno nezainteresiran.

— 'Dan — pozdravi mršavko.

Glas mu je bio meki šapat i Lefty bi možda shvatio zašto da je mogao vidjeti duboku brazgotinu ispod marame koju je ostavio nož, što umalo da nije uništio strančeve glasnice.

— Koji put vodi u Chuckline, momci?

Lefty pokaže prema jugoistoku. Vidio je kako se čovjekov pogled čeznutljivo spušta na lonac s kavom i on savlada nekako sumnju što se radala i doda ljubazno:

— Sjašite i pridružite se. Kava je vruća i jaka, samo se poslužite.

Bevans je ustao. Stajao je kraj vatre i promatrao došljake. Sad se okrenuo loncu, uzeo šalicu i napunio je. Mršavi čovjek prebaci umornu nogu preko sedla i duboko uzdahne. Lefty umiren korakne na trag i okrene se Bevansu.

Nije ni čuo pucanj koji ga je ubio. Mršavko je izvukao kolt tiho i pogodio Leftyja u vrat, odbacivši ga u vatru. Bevans se od zaprepaštenosti ukočio, sa šalicom u ruci. Vidio je kako se strančev kolt polako okreće prema njemu, pa on odbaci šalicu i posegne očajnički za revolverom u koricama. Prvi ga je metak odbacio u zrak, a drugi oborio na zemlju. Drugi je stranac sve to nezainteresirano promatrao sa sedla.

Mršavi tip pride Leftyju i prevrne ga. Pogledao je dva tijela na zemlji i mirno rekao:

— Ovaj će nam biti dovoljan, Breele. Pomozi mi!

Uzeli su konja što je bio privezan za kola, osedlali ga i privezali za sedlo Leftyjevo nepokretno tijelo. Zatim su pucnjima potjerali konja. Preplašena životinja uputila se prema Hammeru, što su dvojica ubojica i htjeli.

Ostavili su Bevansa na zemlji, uzjahali, prošli kroz kanjon, zaustavili se na kamenoj uzvisini iznad Gainesova Wobbly G ranča i čekali. Ispod njih uz šumarak na okuci Salta na jutanjem suncu ležala je stara Canadyjeva brvnara. Tanak trak dima iz dimnjaka govorio im je da je stari Ben ustao.

Jahali su prema brvnari i prije nego što su ušli u dvorište vrata su se otvorila. Ben je s puškom u ruci stajao na pragu. Odložio ju je kad ih je prepoznao i na njegovim natečenim ustima pojavio se osmijeh. Skinuo je zavoje koje mu je bio sta-

vio doktor Kender, no jedna strana lica bila mu je još jako natečena.

— Drago mi je da vas vidim, Cass, i tebe, Breel — pozdravi ih. — Udite na doručak.

Tamnoputi revolveraš Cass odmahne glavom.

— Nemamo vremena. Potrebna nam je tvoja pomoć. Koliko stoke imaš u blizini?

Gaines se namršti i počese po bradi.

— Oko trideset grla. Možda trideset pet. Dolje u potoku.

— Ima li koje s Bar L ranča?

— Nešto Mikeove stoke je došlo i ovamo — Gaines će sliježući ramenima. — Zašto?

— Napraviti ćemo prepad — propapće Cass. — Potjerat ćemo ih kroz kanjon na Strip.

Robusni rančer prijede jezikom preko usana.

— Sad? Baš kad dva kauboja s Hammera postavljaju žicu?

— Gotovo je s postavljanjem žice — hladno će Cass. — Mrtvi su.

Gainesove oči zasjaše. Zadovoljstvo zbog te vijesti odagnalo je sumnje.

— Ljudi s Hammera će krenuti u pohod kad to otkriju — reče polako.

— Najprije će napasti ovdje.

— Upravo to i želimo — potvrdi Cass. — Hammer u pohodu!

— A što da ja radim? — namrgodi se Ben. — Da se sam borim protiv Hammera?

— Ne sam. Ti čak nećeš ni biti ovdje. Ti si svoje obavio, zasad. — Cassove oči bile su sklopljene dok je govorio, a Breel je gledao nekamo u stranu.

— Mike i ostale budale bit će u kućama — završi Ben. Nasmijao se zadovoljno na tu misao. Cass potjera konja.

— Hajde da skupimo stoku.

Uspjeli su i više nego što su očekivali. Potjerali su četrdeset Gaine-

sovih goveda, četiri s Bara L i čak dva s Muehlerova Rocking M ranča. Otpremili su ih na Strip potrgavši prethodno žicu koju su Bevans i Lefty bili postavili. Cass je promatrao goveda kako idu prema najbližem izvoru. Bilo je to dovoljno da prevari one budale s Hammera. Dovoljno da krivnja za ubojstvo padne na rančere iza Dogbona.

Poslije, skriven iza stijena, Cass je dalekozorom s vrha Dogbona promatrao Strip. Ispod njega, u maloj udubini, čekali su Gaines i Breel, jedan stočki mirno i strpljivo, drugi s urođenom nervozom, koja je povremeno tražila smirenje u boci viskija.

Napokon je čekanju došao kraj. Cass je spazio jahača kako se pojavljuje u sparnoj sumaglici. Usamljeni jahač kretao se u jednoličnom ritmu prema mrtvom logoru. Cass se nagnuo i dao znak dvojici ispod njega.

Dolazeći putem sa sjeveroistoka, gotovo istim putem kojim su prije nekoliko sati stigli Cass i Breel, Miles North je promašio Leftyjeva konja na putu prema ranču. Silazio je s nižeg ruba nasuprot Dogbonu. S vrha je u daljini ugledao obrise Chucklinea. Silazeći u usku dolinu, grad su mu sakrile stijene Dogbona. S njegove lijeve strane crne planine Diamondsa sjale su na suncu.

Opazio je stoku oko izvora i oči mu se suziše jer je znao da ne može sva pripadati Hammeru. Nije još uspio premjestiti tisuću grla sa zapadne strane Hammera kako je bio planirao. Pustio je vranca da sam nalazi put tražeći pogledom dvojicu svojih ljudi. Nije, međutim, bilo ni traga od njih, iako je u daljini vidio kola, pa zaključio da vjerojatno rade u kanjonu.

Ali kad se dovoljno približio da je mogao razabrati žigove na stoci, shvatio je da nešto nije u redu. Sto-

ka sa žigom Wobbly G ranča mirno je pasla uokolo, a među njom i nekoliko grla sa žigom Bar L ranča. Spazi i jedno mlado govedo s Rockin M posjeda.

Milesa je obuzeo bijes. Znači da su rančeri iza Dogbona odbacili Hammer i krenuli za Gainesom. Zaboravio je na trenutak da je došao radi izmirenja — pomisli na Leftyja i Bevansa i zabrinutost samo poveća njegovu srdžbu. Potjerao je vranca u trk i u trenu se našao u logoru.

Odmah je spazio Bevansa ispruženog na zemlji, kraj ugašene vatre. Nedaleko od njega je bio lonac s kavom i prevrnuti šalice. Pogleda brzo prema puški prislonjenoj na kotač kola i zatim prema osamljenom konju što je stajao privezan straga. Na trenutak osjeti olakšanje — Lefty je vjerojatno uspio umaći.

Pretražio je tlo i našao tragove dvojice jahača koji su došli u logor. Blizu mjesta gdje su stali našao je tri prazne čahure. Razabrao je i trag čizme, otisak desne noge, i očito je na peti s vanjske strane bila metalna zakovica, jer je u zemlji ostao polumjesečast trag. Zakovica je bila okrnjena i njezin je trag bio ravan potpisu ubojice.

Čahure i trag čizme govornice su da je ubojica čovjek sa slomljenom zakovicom na peti. Miles zapamti sve pojedinosti i zatim se s gorčinom okrene mrtvom kauboju. Nagnuo se nad njim i našao dvije rane od metka. Ubojica je, međutim, pucao tri puta. Da li je jedanput promašio? Ili je Lefty bio ranjen i ipak uspio uteći?

Osjetio je umor. Maknuo se od tijela i prišao kolima. Bila je to Leftyjeva puška. Nije je dirao. Zavirio je u kola i otkrio još jedan kolut žice. Vratio se k Bevansu i zagledao se u krševitu stijenu pred sobom. U zraku je bio neki mir sasvim supro-

tan nasilju koje se ovdje odigralo. Tišina ga je pritiskala. Došao je s miroljubivim namjerama u Dogbone, ali je stigao prekasno.

Nije uopće sumnjao da je upravo Ben Gaines poveo rančere u napad na Hammer. Ali dok je na to mislio, imao je neki nelagodan osjećaj da je sve previše očigledno, jasno, napad koji zapravo nije bio nečim izazvan. Malo-pomalo splet neprilika vodio je k tome.

Sagnuo se, podigao Bevansa, prebacio ga preko ramena i prenio do kola. Smjestio ga je u kola, istovario žicu i pokrio tijelo pokrivačem. Sunce je snažno grijalo i taj ga je mali napor oznojio. Za Bevansa više nije mogao ništa učiniti, no zato je u njemu rasla želja da potraži Bena Gainesa i provjeri ima li njegova čizma okrnjenu zakovicu.

Izvukao je vinčesterku i položivši je preko krila odjahao na svom vrancu prema izlazu iz kanjona. Njegov se pogled smračio kad je projahao pokraj iščupane i potrgane žice. Na tlu su se jasno vidjeli otisci stoke koja je nedavno ovuda prošla do izvora.

VIII

Miles se uspeo na kamenu uzvisinu i pogledao dolje na brvnaru što je nekad pripadala Canadyju, a sad Benu Gainesu. Nije bila neka otmjena zgrada, ali je djelovala solidno smještena uz sjevernu obalu Salta. Mali vrt, nekoliko pilića i nešto stoke. To je bilo dovoljno za njihove potrebe. Miles nije zapazao da se išta promijenilo otkako je Gaines preuzeo posjed. Samo je sve izgledalo nekako zapuštenije. Korali su bili prazni.

Mjesto je djelovalo napušteno. Miles je dugo promatrao kolibu dajući priliku Gainesu da se pojavi ako je u kući. Poslije jutrošnjih događaja to je bilo malo vjerojatno. Ben zacijelo ne bi sam čekao ljude

s Hammera. Pitao se da li se možda sakrio s ostalima na Mikeovom posjedu. Bili bi ljudi da ne očekuju osvetu.

Dojahao je u suncem prženo dvorište, i dok je silazio bio je sve sigurniji da Bena nema. No, bio je i dalje oprezan – nešto u svemu tome nije se slagalo iako je to više osjećao nego što je mogao odrediti. Nije mu odgovaralo ovo previše očigledno tumačenje.

Veliki pas pojavio se iz štale kad je Miles ušao u dvorište. Bilo je to neko olinjalo pseto s brazgotinom iznad oka. Promatrao je Milesa neprijateljski. Miles je zaustavio konja pred vratima. Na prozorima su bili drveni štitnici. Pseto se približilo i Milesov vranac ga oprezno promotri. Miles sjaše premjestivši pušku pod desni pazuh. Pas je jurnuo na njega i on se okrenuo napevši obarač. Pseto se povuklo režeći.

– Bene! – zazvao je.

Nitko se nije odazivao. Imao je nelagodan dojam da ga promatraju. Tišina u dvorištu djelovala je nestvarno. Poslije nekoliko trenutaka podigao je rezu i otvorio vrata. Sklonio se odmah uza zid ne ušavši. Bio je to nagonski pokret jer je znao da unutra ionako nikoga nema. Pseto je i dalje režalo iz daljine. Miles duboko udahne i uđe u kuću brzo se sklanjajući s vrata.

U velikoj kuhinji nije bilo nikoga. Ustajali mirisi jela kao da su se upili u zidove – najviše se osjećao miris pržene slanine. Na stolu je ležao prijaviti tanjur s ostacima hrane i šalica. Na peći je bio lonac s kavom. Kava u njemu još je bila mlačna. Ali u kući nije bilo nikoga.

Miles je zavirio i u praznu spavaonicu. Opazio je da Gaines baš nije bio uredan čovjek. Izišao je zatvorivši za sobom vrata. Mikeovo imanje bilo je pet milja nizvodno uz Salt. Rukom je opipao kolt. Nadao

se da je Ben Gaines ondje. Došlo je vrijeme da njih dvojica izravnavaju račune.

Visoko sa stijena Dogbona tri su čovjeka promatrala Milesa kako odlazi iz Benova dvorišta i nestaje u šumarku. Gaines opipa svoj karabin.

– Trebao si mi dopustiti da upotrijebim ovo, Cass – progundao je. – Rekao si da će Hammer krenuti ovamo. Ali Miles je došao sam.

Blijede oči Cassa Naylora bile su zbunjene.

– Stići će uskoro i ostali – reče.

Nije mogao shvatiti zašto je Miles došao sam, ali nije zbog toga želio mijenjati svoje planove.

– Mogao sam mu prići i skinuti ga – Gaines se obrecne ratoborno. – Kad bi Miles bio ubijen, svi ostali bi se razbježali s Hammera. A to gazda i hoće, zar ne? I dok Red Shanner i Sesta nose zvijezde, ne moramo više biti zabrinuti.

– Jednog ćeš dana sam sebe zakopati, Bene – zareži Cass – s tim tvojim razmišljanjima. Što misliš koliko bi dugo Shanner ostao šerif kad bi se to dogodilo? Ima i boljeg načina da dodemo do Hammera, i to bez rizika.

Cass pokaže rukom u smjeru kojim je otišao Miles.

– Stvari se razvijaju onako kako smo planirali. Miles predstavlja Hammer, čak i kad je sam. Pobijsnio je i krenuo na O'Leanovo imanje. Kako god ispalo, tamo Hammer gubi!

Okrenuo se prema konjima.

– Idemo u tvoju brvnaru, Bene.

Silazili su na konjima niz strmi uski put sve do mjesta gdje su se stijene spajale s koritom Salta. Desetak minuta jahali su uz obalu i zatim stigli u dvorište ranča. Pas im je izašao u susret kad su stali kod korala. Sjeo je i pomatrao Bena kako silazi s konja. Cvrsti je rančer

upravo dokrajčio bocu viskija. Hod mu je bio nesiguran, a misli mutne.

Gotovo je pao preko psa. Sagnuo se i pogladio ga.

— Ne voliš biti sam, ha? — pro-
gundao je.

Uspravio se i pogledao dvojicu jahača.

— Hej, hoćete li ući?

— Pričekat ćemo — odmahne
Cass glavom. — Uzmi svoje stvari.

— Baš mi je drago što odlazim —
mrmljao je Gaines. — Vraćam se
momcima...

Nesigurno je stigao do vrata. Ne-
što ga je mučilo i on se naglo okre-
ne.

— Što ako...?

Raskolačio je oči ugledavši u
Cassovim rukama revolver. Gledao
je ne shvaćajući, ali više nije bilo
vremena da shvati. Iz Cassova kolta
sjevnuo je plamen.

Breel je lijeno sjedio na konju.
Znao je da će se to dogoditi jer je
čuo Branda kad je to naredio. Ipak,
hladnokrvnost i bezosjećajnost tog
čina izazvali su u njemu gađenje.
Cass je otpuhnuo dim iz revolver-
ske cijevi i ubacio dva nova metka
u bučanj. Njegov šapat bio je suh i
izvještačen.

— Vaya con Dios, Bene!

Pas je poskočio na zvuk pucnja.
Gledao je jahače i režao prijeteci.
Cass uperi revolver prema njemu i
pas odskoči potrčavši u zaklon iza
kuće.

— Strah od revolvera — nasmije
se Breel.

— Završili smo ovdje — reče
Cass. — Idemo u grad. Ostalo će
obaviti novi šerif Red Shanner.

IX

Vrući je vjetar puhao kroz granje
vrba na obali rijeke. Sa sobom je
nosio grlati, kratak ženski smijeh.
Miles zaustaviti konja i pogleda

prema kući što se vidjela iz vrbika
na otvorenom prostoru nedaleko
od Salta. Iza kuće na smeđoj padini
nizali su se ogoljeli, osušeni redovi
kukuruzna. Još jedan dokaz O'Lea-
novih promašaja.

Mikeova najstarija kći crpla je
vodu iz bunara. Miles je zapazio ka-
ko gleda prema kući okrećući kolo
kojim je izvlačila vedro iz bunara.
Lagana žuta kočija stajala je u dvo-
rištu i Miles prepozna glas koji je
čuo. Pitao se koliko je vremena pro-
šlo otkako je čuo Cobinu Kender da
se tako smije. Potjerao je konja
kroz vrbik.

O'Leanova kći ga je opazila kako
dolazi prema dvorištu ranča, spu-
stila je vedricu, složila daske na bu-
nar i dočekala ga prijateljskim
osmijehom.

Cobina je stajala na natkritom
trijemu napola skrivena bujnom vi-
novom lozom. Miles preleti pogle-
dom preko krupne Cathy O'Lean u
dugoj širokoj haljini i ogleda se, ali
nigdje nije bilo ni traga Mikeu ili
Beni Gainesu.

Vladao je potpuni mir, u kojem se
čulo samo zujanje pčela. Skrenuo je
vranca prema kući i Cobina se po-
javi na vrhu stuba. Miles zaustavi
konja i pogleda je zapažajući izne-
nađen njezin lijep i puni stas. Otk-
ako se vratio u dolinu, nije je zapra-
vo ni zapažao, i sada su ga nenada-
no preplavila sjećanja toplinom što
je osjeća čovjek koji se poslije duga
puta vraća kući. Postao je odjedan-
put svjestan da bulji u nju i da su
se njezini obrazi zarumenjeli dok
joj se na licu pojavljivao smješak
dobrodošlice. Dodirnuo je šešir i
rekao: — Zdravko, Cobina.

— Miles! Drago mi je što te vidim
— odgovorila je.

Glas joj je bio topao, ali suzdržan.
Kao da su sve godine njihova po-
znanstva ostale zatvorene negdje
duboko u njoj.

– Upravo sam krenula. No, ako si došao u posjet, ostat ću još malo – okrenula se O'Leanovoj ženi. – Možda nećemo morati tražiti oca da dođe, Cathy.

Miles se prisjeti zašto je došao.

– Neću ostati, Cobina. došao sam da vidim Mikea.

Glas mu je bio oštar. Nije došao u posjetu i ako je Mike bio blizu zajedno s Gainesom susret neće biti ugodan.

Ton njegova glasa potakao je Cobinu da se opet okrene prema njemu. Njezin pogled zadržao se na puški što ju je držao preko sedla. Osjetio je da je zabrinuta i vratio pušku u navlaku pa sjahao.

Odmaknula se kad je stupio na trijem. Visok, širokih ramena, oštra pogleda sivih očiju i stisnutih usana – sve je te promjene Cobina dobro uočila pitajući se kamo je nestao onaj ugodan čovjek kojeg je poznavala. Miles je skinuo šešir i obratio se Cathy O'Lean.

– Je li Mike kod kuće?

Cathyni tamni, punašni obrazi, pokazivali su i nelagodu i dobrodošlicu istodobno.

– Mike je jutros nekamo otišao, gospodine North. Čini mi se da je rekao da ide Shortyju.

– Da li je Ben Gaines s njim?

Ona odmahne glavom.

– Ne. Barem nije bio kad je krenuo odavde. Zašto? Nešto nije u redu?

– Mislim da nije, gospodo O'Lean – potvrdi Miles. – Ali o tome ću radije porazgovoriti s vašim mužem.

Cathy O'Lean je djelovala uznemireno. Sastavljala je i rastavljala prste. Glas joj poprimi svadalački ton.

– Sigurna sam da će se Mike brzo vratiti. Nadam se da nije s Gainesom. Ako je bilo neprilike...

– Miles, zašto ne pričekaš Mikea? – upadne tiho Cobina.

Vlasnik Hammera slegne ramenima. Mislio je na Bevansa u kolima i potrganu žicu u kanjonu. Možda su stvari otišle predaleko da bi se sad moglo o njima razgovarati. Čini se da su se Mike O'Lean, a vjerojatno i ostali mali rančeri, priključili Benu Gainesu.

Padne mu tada na um misao kako se vratio na Hammer odlučan da ga učini još većim i moćnijim slijepo previđajući sve što nije služilo tom cilju. Sad se našao u situaciji da se bori za opstanak Hammera.

Osjeti da Cobina stoji uz njega. Prošlo je mnogo vremena otkako je tako bio svjestan prisutnosti neke žene. Pomisli na Kate Barrow, svjestan da je prema njoj bio nepošten.

– Mogao bi pomoći ovdje, Miles – reče Cobina.

– Pomoći? – okrenuo se k njoj. – Kako?

– Tommy ima čir na vratu i treba ga otvoriti – odvrati ona.

Miles se namršti.

– To je posao tvog oca, a ne moj. Ja nisam liječnik.

– Znam – reče ona. – Iako mi je teško u to povjerovati. Sjećam se da je to nekad bila najvažnija stvar u tvome životu.

– Čovjek se mijenja – odsiječe on grubo.

U njemu se opet otvorila stara rana i reagirao je spontano pokušavši prikriti osjećaje. Ugrizla se za usnu. Oči su joj bile ozbiljne i sivile kad ga je pogledala.

– Oprosti, Miles. Nisam imala prava da ti prigovaram – njezin je osmijeh bio suzdržan. – Bit će najbolje da krenem. Otac će me trebati.

– Gdje je liječnik? – upita Miles.

– U gradu – odgovorila je. –

Donijela sam neki sirup za djecu. Otac je obećao da će navratiti ovamo, ali sad je vrlo zauzet Baldyjem Simmsom.

— Čuo sam — potvrdi on i okrene se O'Leanovoj ženi. — To je jedna od stvari o kojoj sam htio razgovarati s Mikeom.

Velika žena mu pride. Njezin je dah bio ubrzan. Bila je inače mnogo sabranija i staloženija od svog muža, ali sad je slutila neprilike i bila je uznemirena.

— Mike nema nikakve veze s tim, gospodine North. U to sam uvjeren. Nije čak ni znao za to do jučer popodne kad je navratio Joe Larsen i ispričao nam što se dogodilo šerifu i Baldyju.

Miles se nasmiješi razuvjeravajuće.

— Nisam to ni mislio, gospodo. Ali još nešto se dogodilo otada i zato bih htio govoriti s Mikeom. Žao mi je ako sam te uznemirio, Cathy. Mislim da to mogu riješiti s Mikeom. I dok budem čekao, pregledat ću Tommyja.

Cathy O'Lean upitno pogleda Cobinu i ona kimne.

— Dovest ću maloga — reče u žurbi. — Vjerojatno se sakrio. Rekla sam mu da dolazi dr Kender...

Cobina je zastala na stubama. Ispratila je pogledom Cathy. Glas joj je bio zabrinut.

— Misliš li da je Mike upleten u ubojstvo šerifa, Miles?

Slegnuo je ramenima.

— Nisam siguran. Znam samo da se mnogo toga promijenilo otkako sam se vratio. Hammer je u ovoj dolini živio mirno. To je najveći ranč, ali smo se uvijek dobro slagali sa susjedima. Ali otkako je otac otišao ništa nije kako treba. A uzrok su, čini se upravo susjedi, prijatelji mog oca. Sad zbilja više ni sam ne znam što je, Cobina.

Kimnula je glavom razumijevajući nešto od nevolja koje su zatekle Hammer. Čula je što ljudi govore, a nerijetko i komentare svog oca. Dr Kender je za mnoge nevolje krivio upravo Milesa i njegovo bahato ponašanje otkako se vratio iz Chica-ga. Razumjela je i svog oca — njega je Miles razočarao. Dječak koji je bio njegov štićenik i koji ga je često pratio u njegovim liječničkim posjetima sad se vratio kao stranac. Razumjela je oca, ali se nije slagala s njim. Bilo joj je jasno da Miles ima neprilika s rančerima iza Dogbona.

— Mike je usijana glava — reče ona. — Ali poslušat će razuman prijedlog — zabrinuto je mahnula prema kući. — Cathy je preplašena, Miles. Priča se o rančerskom ratu, o ubijanju...

— Već je počeo — muklo će Miles.

— Jedan od mojih ljudi je jutros ubijen. Drugi je nestao. Zato sam došao posjetiti Mikea i Bena Gainesa!

Ona prestrašeno prinese ruku ustima.

— Ne, Miles!

— Poslao sam Jacka Bevansa i Leftyja Connersa da podignu žičanu ogradu na ulazu u Strip — reče on mračno. — Jutros sam došao da im kažem neka je sruše. Htio sam se izmiriti s Mikeom i ostalima. Jacka sam našao mrtvog. Netko ga je ubio izbliza, bez upozorenja. Lefty je nestao. Na Stripu sam našao Benove i Mikeove krave — djelovao je beznadno. — Što bi ti na to pomislila, Cobina?

Ona odmahne glavom.

— Ben Gaines, da — glas joj je bio slab. — Ali Mike, Shorty i ostali, ne mogu vjerovati da bi učinili takvo što, Miles.

— Moram saznati — reče Miles.

— Moram otkriti tko je.

Okrenuo se prema Cathy O'Lean, koja se pojavila na vratima. Za ru-

ku je držala osmogodišnjeg dječaka. Skrivao se iza majke provirujući sa dva tamna uplašena oka.

Vlasnik Hammera mu se nasmiješi. Okrenuo se Cobini.

Bit će mi potrebna sestra.

Cobina pogleda veliku ženu.

– Sigurna sam da ti Cathy može...

– Ne, zaboga! – uzvikne Mikeova žena. – Strašna sam kukavica za te stvari! I moj muž. Pada u nesvijest kad si mora sam izvaditi trn.

– Pa ne možemo razočarati Tommyja, zar ne? – reče Miles Cobini, a zatim se obrati dječaku. – Ukočen vrat, je li? Prilično boli, a ne možeš okrenuti glavu...

– Boli – prizna Tommy.

– Razumije se da boli – reče Miles. Na trenutak je zaboravio da je vlasnik Hammera i da ima mnogo briga. Pred njim je bio beznačajan kirurški zahvat, nešto što mnoge obitelji rade same. Pa ipak, u tom ga je trenutku obuzela neka ugodna smirenost.

– Bit će ti mnogo bolje, Tommy. Na početku će malo boljeti. To moraš znati. Ali čovjek mora nekad podnijeti i malo boli, zar ne?

Dječak kimne glavom. Miles se nasmije. Posegne rukom u džep i izvuče džepni nožić.

– Poklonit ću ti ovo, Tommy. Jel' ti se sviđa?

Tommy potvrdi. Miles se okrene Cobini.

– Treba mi vruće vode, čista krpa i svjetiljka.

Pregledavao je veliki gnojni čir na dječakovu vratu. Zacijelo je vrlo bolio.

– Imate li jabuku u kući? – upitao je majku.

Bila je zbunjena.

– Imamo nešto suhih jabuka. Mogu li one poslužiti?

– Može. Samo jednu.

Udaljila se. Cobina iziđe na tri-

jem. Najstarija O'Leanova kći i dvoje mladih ostali su na vratima i znatiželjno promatrali Tommyja i Milesa. Tommyjeve usnice su podrhtavale.

– Boljet će samo nekoliko sekundi, Tommy – Miles će uvjerljivo. – A onda će proći. Još prije mraka jurit ćeš po dvorištu.

Upalio je svjetiljku i prinio oštricu noža plamenu.

Tommy ga je prestrašno promatrao. Cobina uhvati dječaka za ruku pokušavajući ga ohrabriti. Tommyjeva majka pojavila se s jabukom, pružila je Milesu i pobjegla u kuću. Miles pruži jabuku dječaku.

– Zagrizi, sinko – reče – i grizi dok bude boljelo. Zapamti, muškarac mora izdržati malo bola.

Tommy zagrize jabuku. Suze su mu tekle niz oble obraze.

– Bit će začas gotovo – reče Cobina.

Miles zareže bijeli vrh čira u obliku križa i zatim prstima lagano stisne obje strane. Dječak zagrize jabuku. Pokuša se oteti, ali ga je Cobina čvrsto držala. Mali zaplače. Čir se otvorio i gnoj izišao. Miles ga je obrisao vlažnim platnom sve dok nije ostala potpuno čista rana. Tommy je plakao. Miles mu promrsi kosu.

– Gotovo je Tommy.

Obrisao je nož, zatvorio ga i dao dječaku. Cathy O'Lean je stajala na vratima provirujući iznad djece.

Stavljajte dan ili dva na ranu ljuske od krumpira – posavjetuje je on. – Pazite da bude čista.

– Učinit ću to, gospodine North. Drago mi je što ste naišli. Tommyja je jako boljelo...

Njezin se glas izgubi i ona se progura između djece na trijem. Gledala je prema dvorištu i brzo rekla:

– Ide Mike, gospodine North.

Miles se okrenuo. Jahači su odlazili oko korala spustivši se prema

kući kroz osušeno žito. Stizali su trkom i naglo se zaustavili kad su kod trijema ugledali vranca.

Mike O'Lean izvuče karabin i uperi ga u Milesa.

— Što tražiš ovdje, Miles? — glas mu je bio satkan od mržnje, gorčine i iznenađenja. — Što hoćeš?

X

Miles dode do ruba stepenica. Prašina se slijegala polako pod konjskim nogama. Pogledom je tražio Mikea prešavši preko puščane cijevi što je bila uperena prema njemu. Mali je čovjek bio znojav i prašnjav i očito — uplašen. Osjećao je to. A strah je O'Leana činio opasnim. Pokraj Mikea ugledao je Shortyja Bakera i Dutcha Muehlera. Ali nije bilo Bena Gainesa. Gdje je bio Ben? Pitanje se nametalo iako je i na licima ostale dvojice vidio iznenađenje i strah.

— Gdje je Ben Gaines? — upitao je.

Mikeova ruka se pomakne. Miles zapazi prestravljen izraz lica, izbezumljenost i odskoči sa stuba upravo u trenutku kad je O'Leanova puška opalila. Metak pogodi rub stupa nedaleko od Milesove glave i umalo da ubije O'Leanovu ženu iza njega. Miles je već prelazio dvorište kad drugi metak prozviždi visoko u zrak, usmjeren uplašenim skokom O'Leanova konja.

Miles zgrabi pušku i izvrne je iz Mikeove ruke. Zajedno s njom bacio je na tlo O'Leana. Na trijemu je Cahty O'Lean kriknula. Miles se odmakne od Mikea i okrene se prema Shortyju i Dutchu. Izvukli su puške, ali nisu imali hrabrosti da ih upotrijebe. Gledali su visokog čovjeka mrka lica i cijev njegov puške. Pustili su puške na zemlju šuteći.

— Čini se da ste znali da dolazim? — oštro će Miles.

Pogled mu je bio pun gađenja.

Nada se da nemaju veze s Bevansovим ubojstvom, a sad više nije bio uvjeren u to. Mike je polako ustao. Pad ga je malo osvijestio, a puška u Milesovim rukama spriječila da nešto poduzme.

— Nikad nisam bio vješt s oružjem dahtao je. — Ne kao ti, Miles. Možda sam morao poslušati Bena. Možda smo trebali...

— Možda ste se trebali držati svoje strane Dogbona — odreže Miles. — Svi. Ne pokušavati nešto što niste u stanju završiti!

Mike duboko udahne.

— Svršit ćemo mi to, Miles! U Chucklineu je novi šerif. Taj nije Hammerov plaćenik. Visit ćeš zbog ovoga, Miles! Tako mi svega, visit ćeš zbog ubojstva Bena Gainesa!

Milesove oči se iznenađeno suziše. Pogledao je dvojicu ljudi u sedlima. Gledali su ga uplašeno pažljivo, kao i Mike. Bojali su ga se. Bojali su ga se i prije nego što ga je O'Lean pokušao ubiti.

— Mike! — reče oštro prilazeći mu. — Što se dogodilo Benu Gainesu?

O'Lean obriše usta nadlanicom.

— Mrtav je! — glas mu je bio tih.

— Ti si ga ubio, Miles! Nije ti bilo dovoljno što si nas upozorio da ne dolazimo na Strip. Morao si dići ogradu. A onda si došao i ubio Bena...

— Došao sam da porazgovorim s Benom — prizna Miles mračno. Ali ga nisam našao. K vragu, briga me da li mi vjerujete ili ne — reče razbješnjen Mikeovim pogledom. — Odgovorite na moje pitanje! Gdje je Gaines?

Mike se odmakne od puščane cijevi u Milesovim rukama.

— Tamo gdje si ga ostavio. Pred svojim vratima.

— Tamo je sad?

— Da — odgovorio je Dutch upla-

šenim glasom. — Upravo dolazimo odande. Ben je tamo...

— Uzjaši Mike! — naredi Miles kratko. — Hoću vidjeti Bena. Nešto moram provjeriti. Nešto što vam želim pokazati — svima vama!

— Ne! — odbrusi Mike. — Nećeš! Tjeraš nas tamo da nas ubiješ...

— Ne budi budala! — zareži Miles. — Da sam te htio ubiti, mogao sam kad si pucao na mene!

— Ja ostajem ovdje — Mike će tvrdoglavo.

Milesov je pogled bio tmuran. Pružio je Mikeu pušku, gurajući mu je u šake. Onda je skinuo opasač i pružio ga malom čovjeku.

— Došao sam da posjetim tebe i Bena — reče grubim glasom. — Znaš zašto? Jedan od mojih ljudi, Jack Bevans, je ubijen. Žica koju su on i Lefty postavljali preko kanjona isčupana je, a tvoja i Benova stoka piju na Stripu!

— Lažeš! — zareži Mike. — Pokušavaš se izvući zbog ubojstva Bena...

— Dodite sa mnom — pozove Miles. — Uvjerite se!

— Da — upadne Dutch. — Zašto ne, Mike? Idemo...

Miles pruži opasač Mikeu.

— Što možete izgubiti? — upita srdito.

— Dobro — složi se Mike. — Idemo pogledati.

Cobina i Cathy O'Lean su ih ispratile pogledom s verande. Slušajući kako se udaljuje topot, Cathy O'Lean reče:

— Bojim se... bojim se za Mikea...

Cobina je nije slušala. I ona se bojala — nasilje nije bilo uobičajeno u dolini.

— Bojim se za Mikea — ponovi starija žena tupo. — Nezadovoljan je ovdje. Da barem nije takav. Ja ipak nisam tako ambiciozna kao on. Zadovoljna sam onim što imam.

Imam djecu, imamo dovoljno da se prehranimo. Nikad nisam zavidjela Gail North...

Cobina je zurila prema vrbama iza kojih je nestao Miles. Razmišljala je potaknuta Cathynim turobnim žalopojkama kako je to razlog Milesove promjene. Nije više bio zadovoljan sa sobom, ni onime što je imao, ni onim što je radio. Postajao je ogorčen i težak poput Mikea O'Leana.

Zašto? Što ga je to u Chicagu promijenilo?

Ona sama bila je slična Cathy O'Lean i pitala se može li to biti vrлина. Ona bi bila zadovoljna ovdje u dolini. Zadovoljna da bude liječnikova žena, ono što je Miles nekad želio biti. Ali znala je isto tako da bi bila s Milesom bez obzira što god htio, samo da bude zadovoljan. Glas O'Leanove žene bio je ispunjen strahom:

— Nikad mi se nije svidao taj Ben Gaines. On je nagovarao Mikea protiv Hammera — napravio ga nezadovoljnim. Prije smo se slagali s Northovima.

— Mislim da će se sve to srediti, Cathy — reče Cobina. — Mislim da više neće biti neprilika s Milesom.

— Nisam sigurna — odmahne Cathy dok joj je znoj oblijevao zabrinuto lice. — Nisam sigurna.

Veliki je pas ležao kraj Gainesova tijela. Čekao je strpljenjem životinje koja je voljela svoga gospodara i nije mogla razumjeti što se dogodilo. Ležao je s glavom na šapama, ispružena jezika. Ben Gaines nije bio ljubazan čovjek ili dobar gospodar. Živio je nasilnim životom i tako je i umro. Ali kao mnogi takvi imao je slabost prema životinjama. Prema psu se ponašao kao prema prijatelju i pas mu je na neki način to uzvraćao.

Čuo je jahače kako dolaze i ustao, prijeteci naćulivši uši, opasna po-

gleda. Ali počeo se povlačiti osjećajući nagoni da bi ga ti ljudi mogli ozlijediti. Čovjek na konju bio je kriv za brazgotinu nad njegovim okom.

Mike i njegovi pratioci zaustavili su se nekoliko koraka od Benova tijela. Promatrali su Milesa kad je sjahao i prilazio Benu. Mikeove su oči svjetlucale mračnom sumnjom. Milesov opasač bio je prebačen preko jabučice na njegovu sedlu, a u ruci je držao pripremljenu pušku.

— Nismo ga dirali — reče oštro.
— Tako smo ga našli.

Miles se sagnuo kraj Bena. Krv na Gainesovim prsima već se sasušila. Iz njega se širio miris viskija. Miles je razmišljao o Bevansovom ubojici. Morao se uvjeriti je li to učinio Ben. Podigao je Gainesovu desnu nogu i pustio je. Ben Gaines nije bio ubojica. Stajao je šutke ne osjećajući žestoku vrućinu. Nije se obazirao na tiho rezanje psa.

To su, dakle, željeli, razmišljao je. Htjeli su da Hammer dođe i ubije Bena i možda O'Leana — i nešto nije ispalo kako treba. Zato su ubili Bena i ostavili ga ovdje poslije mog odlaska, znajući da će tko god ga nađe pomisliti da sam ga ja ubio. To mu se činilo jednim pravim objašnjenjem. Ali trebalo je sad uvjeriti Mikea. O'Leanov glas je bio slab.

— Nije se ubio, Miles!

Miles slegne ramenima, pride svome konju, uzjaše i okrene se prema rančerima Dogbona.

— Nije ga ubio ni Jack Bevans — reče.

— Ali vidimo zato pred sobom Benov leš — odreže Mike tvrdoglav.

Miles okrene vranca.

— Pokazat ću vam Jackovo tijelo — reče mračno.

Slijedili su ga preko kamene uzvisine nad Benovom brvnarom

kroz uski kanjon koji je razdvajao Dogbone. Iza Milesa Mike iznenada zategne uzde. Njegova puška sijala je na suncu.

— Stani, Miles! Stani!

— Miles pritegne vrančeve uzde i namršteno pogleda O'Leana. Mali čovjek mahne rukom.

— Zato si nas doveo ovamo? U zamku?

Miles se okrene. Ugledao je šest-sedam jahača kako jure prema njima kroz sumaglicu. Bili su to ljudi s Hammera, koje je predvodio Cud Walker.

— Pričekaj, Mike! — reče Miles.
— Neće biti nikakve gužve, obećavam vam.

Rančeri Dogbona stajali su mirno i čekali da jahači s Hammera pridu. Bilo je kasno za bijeg i zato su samo stali u maloj stisnutoj skupini iza Milesa. Predradnik s Hammera dojaše do Milesa. S nepovjerenjem odmjeri skupinu što je stajala iza njegova gazde. Glas mu je bio oštar.

— Zaključili smo da si upao u neprilike. Čini se da smo stigli na vrijeme.

Miles zatrese glavom.

— Nisam ja u neprilici — reče. — Zašto ste dojahali?

Walker se smrači.

— Leftyjev konj je dojurio do ranča. Na sedlu je bilo privezano Leftyjevo tijelo.

— Jesi li čuo, Mike? — okrene se Miles.

Mali rančer kimne. Dutch je zbunjeno odmahivao glavom.

— Tko ga je ubio, Miles? — upita Shoty. — Tko je ubio tvoje jahače — i Bena?

Cudov pogled skrene s Milesa na rančere.

— Što se dogodilo? Tko je ubio Bena?

Miles ukratko objasni ono što je znao. Završio je hladno:

– Ne znam tko ih je ubio, Cude. Još ne znam. Ali to nisu očito ni Mike, ni Duch, ni Shorty. I nije nitko s Hammera.

Dutch pritjera svoga konja bliže Milesu.

– Ubijanje! Pa Ben je stalno tražio obračun s Hammerom. Stalno nam je govorio da Hammer nema pravo na Strip.

– Zaveži! – ubaci Mike. – Ne bacaj krivnju na Bena! Svi smo mi to željeli vjerovati. I još nisam uvjeren da nije imao pravo. Hammer ima svu vodu u dolini. Briga me – reče ljutito odmjerivši jahače s Hammera – ako i imate zakonsko pravo. Neću stajati mirno i gledati kako mi stoka ugiba.

– I ne trebaš – prekine ga Miles.

– Možda smo svi skupa bili malo pretvrđi oko ovoga. Nekome je to koristilo. Nekome tko je dao ubiti Jacka, Leftyja i Bena, možda i Bena, jer je svoje obavio, a ubojica je mislio da će Gaines brbljati okolo.

O'Lean je bio tvrdoglav čovjek. Miles je vidio sumnju na njegovu licu i dodao oštro:

– Dovraga, Mike, razmisli! Netko je ubio Jacka i Leftyja, srušio ogradu i potjerao Benovu i tvoju stoku na Strip. Vidiš i sam – pokazao je na goveda oko izvora. Baš su to i htjeli. Toliko su htjeli da su svezali mrtvog Leftyja za sedlo i poslali konja kući. Mogli su ostaviti Connera da leži tu na zemlji zajedno s Bevansom. Ali žurilo im se. Htjeli su da Hammer povjeruje kako ti i Ben stojite iza toga – podigao je glas. Tako sam upravo ja i mislio, Mike. Zato sam krenuo u potragu za Benom. Nije ga bilo. Pomislio sam da je s tobom krenuo prema tvom ranču.

– Tko? – Mikeov glas bio je zbunjeni šapat. Tko je to, Miles?

– Ne znam – odgovorio je. Ali

mislim da je to tek početak. To neće završiti ovdje.

– Možeš se kladiti da neće ovdje završiti! – reče Cud. Netko će platiti za Jacka i Leftyja. Dosta su nas dugo potezali, Miles, sad je vrijeme da mi navalimo!

Miles kimne.

– Kad ustanovimo na koga treba da navalimo – složi se.

Mike se okrene prema uzvisini Dogbona kao da u njegovim izduženim sjenkama traži odgovor.

– Ali zašto? Što žele?

– Hammer! – Milesov glas bio je jasan. Žele Hammer, Mike. Poslužili su se Benom i kad im više nije bio potreban – ubili ga.

Mike još nije bio sasvim razuvjeren.

– Ben mi je bio prijatelj. Nisam uvjeren...

– On je mrtav – podsjeti ga Miles. – Ja ga nisam ubio niti sam potjerao tvoje i Benove krave kroz kanjon. Stavi se u moj položaj. Što bi pomislio?

– Pa ono što si i ti mislio – priznade nevoljko.

– Ja sam pogriješio – dodade Miles. – Dopustio sam da me Ben uvuče u nešto što zapravo nisam htio. Izazivao sam neprilike, ali s pogrešnim ljudima. Kao što si i sam rekao, moj je otac uvijek tebi, Shortyju, Dutchu i Joeu dopuštavo da pojite stoku na Stripu za vrijeme suše. Ja to neću mijenjati.

Mike ga je gledao, a Dutch reče:

– Nije mi se nikad svidao Benov način...

– Što ćeš učiniti u vezi s Bevansom? Što je sa žicom? – upita Cud.

Miles potjera konja okrenuvši se prema Dogbonu.

– Sahranit ćemo Jacka i Leftyja – reče – i Bena Gaines. I podići ćemo žicu onako kako je bila prije nego što su ubili Jacka i Leftyja.

Cud se namršti, a Mike ukoči.

— Ali rekao si da se možemo služiti vodom...

Miles je buljio prema Dogbonu. U njegovu glasu naziralo se uvjerenje.

— Zasad samo nagađam. Carl Masters je mrtav, Baldyja Simmsa je također netko htio ubiti. Dva čovjeka koja su preuzela šerifov ured su ljudi Wyetha Branda, došljaka, čovjeka koji se pojavio u dolini odmah nakon nestanka mog oca, to su ljudi čovjeka koji navodno ima ranč s konjima u planinama Diamonds, ali koji većinu vremena provodi u gradu. Canady je umro — nastavio je dok su ostali pažljivo slušali — i drugi došljak, Ben Gaines, kupuje imanje od Canadyjeve udovice. Čim se doselio, počinju neprilike...

— Brand? — Mikeov glas je bio tih. — Zašto?

Miles zatrese glavom.

— Imam neki predosjećaj da sve to ima veze s nestankom mog oca. Imam osjećaj da ću saznati i što se dogodilo s mojim ocem kad otkrijem zašto Brand želi Hammer.

— Samo reci, Miles — Walker je bio mrk — i daj mi deset ljudi s kojima ću se popeti gore i zbrisati to uzgajalište konja.

Miles odmahne glavom.

— Imam bolju ideju — reče. — Nešto što će Branda istjerati da se izjasni.

Sjedili su u sedlima oko njega i on im je u kratkim crtama izložio što želio od njih — od rančera i ljudi s Hammera. Kad je završio, Mike reče:

— Podržat ćemo te, Miles. Ja ću večeras posjetiti Joea Larsena. Ali — oklijevao je — opasno riskiraš. Ako imaš pravo, a Red Shanner je njihov čovjek...

— Oni žele Hammer — podsjeti ga Miles. — Zato moram riskirati. Walker je britkim glasom dodao:

— Čekat ću do sutra navečer, Miles. Ako se do tada ne vratiš, dojahat ću u grad s cijelim Hammerom iza sebe!

XI

Red Shanner je stajao na prozoru šerifova ureda i mršteći se promatrao jutarnji promet. Bio je ranoranalac, jer je rođen na farmi. Već tada se naučio ranom ustajanju i kad je postao kauboj to mu nije bilo teško. To sigurno nije bio razlog zbog kojeg bi se okrenuo poslu koji je rijetko tražio rano ustajanje.

Von Sesta je još spavao. Njegovo teško disanje dopiralo je kroz zid iza ćelija. Sesta je bio noćna ptica i najbolje se osjećao kad su se na nebu svjetlucale zvijezde a na ulici gorile svjetiljke. Njih dvojica bili su par. Već su dugo radili zajedno. Zajedno su se priključili i Wyethu Brandu.

Shanner je promatrao spremačice kako izlaze na nogostup i bacaju vedra prljave vode na cestu. Pas se lijeno dovukao iz neke ulice, onjušio stup i nastavio. Nekoliko trenutaka poslije pojavila se kočija, projurila pokraj šerifova ureda i odjurila iz grada. Vozač mu domahne rukom u znak pozdrava. Shanner si smota cigaretu.

Bilo je to novo iskustvo za njega. Zvijezda na prsluku. Ali bila je to prevara, i on se pitao koliko će vremena proći dok se to ne otkrije. Plaćao ga je Brand. Doduše, dio plaće još je bio samo obećanje — dobit će je kad Brand preuzme Hammer. Svi ljudi koji su radili za Branda dobili su isto takvo obećanje. Većina njih imala je neka vlastita nagađanja oko razloga zbog kojeg je mršavom, visokom Brandu, bilo toliko stalo do Hammera.

— Svatko će dobiti ček na tisuću dolara — rekao je Brand — onoga dana kad preuzmem Hammer.

Shanner se u mislima sjetio dana kad su došli u Diamonds planine. Preuzeli su napuštenu šupu u podnožju, sagradili korale i spavaonicu. Tek toliko da slučajnom posjetocu izgleda kao ono što bi trebalo biti. Brand je čak registrirao i žig Flying B u oblasnom uredu.

Bili su tamo manje od tjedan dana kad su Brand i Sesta nekamo odjahali. Nije ih bilo cijelog dana i kad su se vratili, Sesta je bio naduren, a Brand nervozan i osjetljiv poput ranjenog grizlija. Shanner nije baš uspio izvući mnogo iz Seste. Samo su mješanac i brand znali što se dogodilo. Ali Shanner je sumnjao da je to sve bilo u vezi s nestankom Farnuma Northa, kojeg je Shanner poznavao samo po imenu i tek je poslije čuo da je nestao.

Stajao je sad na ranom jutarnjem suncu pretresajući događaje od trenutka kad su stigli u dolinu. Razmišljao je o Brandovim potezima. Potezima koje je, čini se, planirao odavno. Shanner je Branda poznavao nešto manje od godine dana, gotovo nitko od Brandovih ljudi nije s njim bio duže. Ali svi su znali da Brand mrzi Farnuma Northa i da želi Hammer. Nitko nije znao zašto.

Shanner nije dugo time razbijao glavu. Osjećao je kako mu postaje vruće i počeo je misliti na posao koji ga očekuje. Poslije nekog vremena baci opušak na ulicu i okrene se uredu. Stajao je nasred slabo namještene prostorije, visok i nemiran. Sef u kutu privuče njegovu pažnju.

Masters nije imao bliskih rođaka i njegova je imovina još stajala u dvije kutije u kutu. Nitko nije po njih dolazio niti je koga zanimalo što ima u čeličnoj kutiji.

Kleknuo je na pod ispred sefa. Umjesto brojčanika na njemu je bio staromodan lokot. Shanner se

prisjeti da je u stolu vidio ključ. Našao ga je u gornjoj ladici – mali mjedeni ključ na koji je bila pričvršćena cedulja s napisom »sef«.

Vratio se sefu i otvorio ga. Unutra nije bilo gotovo ničega. Samo kutija za cigarete sa šezdeset pet dolara. Shannera to nije zanimalo. Netko će već doći po to. Na polici pokraj kutije bila je kuverta. Debelu kuvertu, na kojoj nije bilo nikakvog imena ni adrese. Šerif posegne za kuvertom, ustane i kratko je odvagane u ruci pitajući se zašto ju je Masters držao u sefu.

Sjeo je opet za svoj stol i zavalio se u stolici.

Bude li ga netko ispitivao, može reći da je kuvertu otvorio greškom. Jedan od tuceta papira u kuverti bio je i neki požutjeli izrezak iz novina. Čitao ga je s površnim zanimanjem, ali se namršćio kad je pročitao imena. Pročitao je izrezak i tiho zazviždao, a zatim nastavio čitati pismo ispisano čvrstim, odlučnim rukopisom.

Čitao je znatiželjno, pognut nad pismom. Kad je završio, ispravio se, a u zelenim očima blistao mu je čudan sjaj. Nekoliko trenutaka buljio je u vrata, ali njegove su misli bile hitre i putovale naprijed preko Prelaza Saddle u oblast Dune, tamo kamo su onog dana prije šest mjeseci bili otišli Sesta i Brand. Toliko je, naime, bio uspio izvući iz Seste, koji mu se inače rado povjeravao.

Ono što je sad pročitao mnogo mu je toga razjasnilo. Rasprostro je zadnju stranicu Farnumova pisma i vrlo pažljivo proučio kartu koja je na njoj bila detaljno nacrtana. Nasmijsao se tiho. Ček na tisuću dolara, rekao je Brand. Brand može zadržati svoj ček.

Ako stvar bude išla kako treba, on će iz Diamonds otići sa stotinu puta više novca. Čuo je kako se Se-

sta miče u susjednoj prostoriji i on brzo spremi pismo u kuvertu i sve zajedno u džep na košulji. Dok je stajao u svom trošnom uredu, svijet se najednom za njega sasvim promijenio.

Mogao je zaključiti samo da je to pismo ostavljeno šerifu da ga on preda sinu Farnuma Northa. Cinjenica da je još ovdje značila je da Miles o sadržaju pisma još ništa ne zna. Bio je prilično siguran da ni Brand ne zna ništa o postojanju tog pisma. Osim Farnuma (za kojeg je sad znao da je mrtav) za pismo i sadržaj znali su možda Masters i Baldy. Ali Masters je bio mrtav, a Baldy je umirao...

Prisjetio se svoje uloge koju je morao odigrati i to ga uznemiri, iako bi možda nekoliko minuta prije toga bio čak vrlo zadovoljan. Morat će biti miran dok se ne razvije dio Brandova plana koji se njega ticao, a onda će se morati izvući pod nekim izgovorom i krenuti u oblast Dune, gdje su bile pare kako je i bilo naznačeno na karti.

Von Sesta je bio budan. Čuo ga je kako hoda u susjednoj sobi. Shan-ner je ustao od stola, uzeo šešir i krenuo na doručak, za vrijeme kojeg će razmišljati o sjajnoj budućnosti koja mu se nudi. Dan se vukao polako. Još jedan vruć, nesnošan dan, koji je samo mogao razdražiti ljude. Petak. Farmeri su sa svih strana počeli stizati u grad, neki na malim kolima kojima su dovezli svoje proizvode. Prodat će robu na tržnici i zatim popiti koje piće prije nego što krenu kući.

Kasno poslije podne dva jahača stigla su u Chuckline. Bili su stranci, koji su se samo jednom dosad pojavili u gradu. Prošli su pokraj šerifova ureda. Von Sesta ih je vidio. Stajao je na vratima i slamom čačkao zube. Ničim nije pokazao da

ih poznaje, iako ih je vrlo dobro poznavao.

Cass Naylor ga je odmjerio svojim blijedim očima pa zatim svrnuo pogled kao da je vidio nepoznatog čovjeka. No, njegova se desna ruka spustila na držak kolta i zatim podigla da bi palcem odgurnuo šešir s čela.

Bio je to znak koji je Sesta očekivao. Nasmijao se široko za Cassom i Breelom koji su produžili niz ulicu pa zatim u Charlijev bar na dogovoreni sastanak. Sesta je za sobom zatvorio vrata i krenuo u potragu za Shannerom. Sljedeći potez prema Hammeru bit će zakonski, a zakon je – nasmijao se u sebi Sesta – bio pripravan.

Nad Chucklineom su se počele pružati sjenke. U gradu je vladala veća gužva nego u toku cijelog tjedna, ali atmosfera je bila napeta i doimala se poput baruta kojem je netko samo trebao prinijeti šibicu.

Charlijev barmen je to jasno osjećao dok je palio svjetiljke, i to ga je činilo nervoznim. Pogledavao je prema stražnjoj sobi u kojoj je bio Charlie. Veliki vlasnik doći će poslije da mu pomogne.

Ljudi za tezgom neprekidno su se smjenjivali. Popili bi po piće ili dva i odlazili. Nekoliko stolova bilo je zauzeto. Za jednim od njih Cass Naylor i Breel igrali su poker s dvojicom ljudi iz grada. Ulozi su bili mali i boca na stolu polako se praznila. Ništa nije govorilo da bi moglo biti nasilja.

Von Sesta je ušao razmaknuvši krila na vratima i zastao trenutak obuhvativši prostoriju pogledom. Prišao je Naylorovu stolu baš u trenutku kad je jedan od dvojice igrača ustao i pokupio novac. Sjeo je na upražnjeno mjesto i premjestio opasač da mu revolver bude nadohvat ruke. Naylor je kimnuo gla-

vom i predstavio sebe i svog kompanjona, a Sesta mu je neprimjetno namignuo.

Za susjednim stolom skupina farmera je mrgodno pila. Mišićavi ljudi, grubih ruku, bili su većinom iz sušnih područja. Jedan od njih, mladić svijetle kose, tek nedavno oženjen, bio je već pijan. Mnogo je očekivao od imanja, teško radio i bio je ogorčen na svoju lošu sreću. bio je ljutit i sitničav i njegov se glas neprekidno dizao nad ostalima.

— Neka se samo pokolju — rekao je oštro — rančeri Dogbona i Hammer. Kad to urade, mi mali ćemo napokon doći do vode.

— Kako, Larse? — pitao je stariji čovjek. — Zar će nam ubijanje donijeti vodu?

Lars se nasmije.

— Možda treba i ubijanja da bi se slomio Hammer — reče. — Možda ćemo tada uspjeti ostvariti ono o čemu advokat Atwell govori. Taj je advokat — nastavi lupivši šakom po stolu — za nas male, Grebe. Pametno govori. Udružiti se i dovesti vodu iz Cottonwooda tako da se cijela dolina koristi njome a ne samo Hammer.

— San — reče Greb tihim glasom svjestan da ih slušaju. — Mislim da ću se vratiti u Nebrasku.

Sesta se nasmiješi. Dolina se okrenula protiv Hammera. Ništa obzirniji nisu bili ni prema rančerima iza Dogbona, a i njima je trebala voda s Hammera.

Poslije večere i Wyeth Brand je svratio u Charliejev salun. Popio je piće, razmijenio nekoliko riječi s barmenom i zatim prišao stolu za kojim je Sesta sjedio i čekao. Zamjenik je odigrao još jednu partiju i zatim ustao, a Brand je nedužnim glasom upitao:

— Ima li mjesta za jednog neznalicu?

Naylor je kimnuo glavom i Brand sjedne na Sestino mjesto uloživši deset dolara. Cass je dijelio karte i kad se njegov pogled susreo s Brandovim on neprimjetno kimne glavom. Brand se nasmiješio i naručio piće za sve, pa se onda tobože posvetio igri. No, njegove misli bile su okrenute dugom čekanju koje je sad došlo kraju.

Hammer samo što nije bio njegov. Morao je oduvijek biti njegov. Kupljen je njegovim novcem, njegovim i Velikog Ala Mosbija. Platilo je za njega dvanaest godina zatvora. Pomislio je na Ala Mosbija, koji bi s njime trebao dijeliti Hammer. Ali Al je bio mrtav. Sredila ga je potjera sa tri metka. Mislio je na Ala ne žaleći. Sjećao ga se samo zato što je on zajedno s Brandom i Farnumom Northom bio u istom poslu.

Brand je u zatvoru imao dovoljno vremena za razmišljanje i ono se na kraju usmjerilo sam na jedan cilj: da uhvati čovjeka koji ga je izdao, za kojeg je mislio da ga je izdao, i da ga natjera da pati kao što je on patio. Ali Farnum ga je prevario. Umro je brzo pod Sestininim mecima — izazvao je to ubojstvo sam kako bi izbjegao mučenje za koje je znao da ga čeka. I umirući se smijao Brandu u lice.

Brandove su oči sjajile pri sjećanju na to. Ali on će se zadnji smijati, mislio je mračno. Htio bi čuti Farnumov smijeh kad preuzme Hammer.

Za susjednim stolom, gdje su sjedili farmeri, nastala je neka gužva. Lars se prepirao s barmenom koji je prišao njihovu stolu. Tražio je još jednu bocu. Barmen je odmahivao glavom.

— Nema više na kredit rekao je Charlie — odmakao se jer je Lars ustao.

Stariji čovjek pokušao je spriječiti Larsa.

— Idemo sad — reče Greb. — Dosta smo popili.

Lars se istrigne iz njihovih ruku i jurne prema baru. Von Sesta je još uvijek boravio u salunu u društvu Shannera. Shanner je krenuo prema Brandovu stolu. No, nešto je zadržalo Sestu kod vrata i on je oprezno promatrao farmera. Lars se probije do tezge i počne šakom lupati po njemu.

— Ovdje ostavljamo sve naše pare! — vikao je. — Hoću još jednu bocu. Platit ćemo...

Veliki, tihi Charlie ušao je u prostoriju. Nije želio nikakvih neprilika s farmerima. Suosjećao je s njima.

— Podi kući, Larse — reče — Sutra ćeš dobiti na vjeru. Večeras si već dosta pio.

Lars je položio žuljevite dlanove na tezgu. Bio je previše pijan da bi shvatio Charlijevo upozorenje.

— Samo jednu bocu — reče promuklo.

Charlie odmahne glavom i okrene se. Otvoreno odbijanje pogodilo je pijanog farmera. Petljao je nešto pod svojim radnim odijelom i izvuкао kolt — opasno oružje u rukama nevještog.

— Charlie! — doviknuo je. — Ako moj kredit večeras ne važi, možda ovo važi, ha?

Von Sesta se odmakne od zida. Njegovo je lice zračilo okrutnim očekivanjem. Predugo nije bilo nikakve akcije i postao je nemiran. Ovo je bila njegova prilika.

— Hej, blesane! — pozvao je tiho. — Baci to...

Lars se okrenuo za glasom. Njegov je kolt bio ravno usmjeren u šaci i to je bila greška kojoj se Sesta nadao. Ljudi koji su poznavali Larša znali su i to da on neće upotrijebiti kolt, ali sve je izgledalo kao da hoće i to je bilo sasvim dovoljno malome nasmijanom zamjeniku.

Njegov je revolver snažno opalio. Farmer se zanesse i padne na mjedenu šipku oko tezge. Kolt mu je ispao iz ruke. Bio je to jedini zvuk koji se čuo u salunu. Von Sesta pride tijelu i zatim se okrene problijedjelim ljudima za stolom.

— Nije smio pokušati da me ubije — reče. — Ja sam ovdje zakon. Bit će dobro da to upamtite.

Tišinu je prekinuo Charlie. Obišao je tezgu i stao nad tijelom, a onda pogledao farmere za stolom i rekao ljubaznim glasom:

— Žao mi je zbog ovoga, Grebe. Greb nespreno ustane.

— Lars ne bi nikome ništa učinio... — počeo je i utihnuo pod Sestininim pogledom. — Odnijet ćemo ga kući — prošaputao je. — Smijemo li?

Shanner je stao kraj Seste.

— Bila je to čista samoobrana — reče hladno. — Taj naduvenko je prijetio Charlieju. Kad ga je moj zamjenik pozvao, pokušao ga je ubiti. Misli li netko drukčije?

Nitko se nije javio.

Sesta spremi revolver u korice i odstupi. Greb i njegovi prijatelji podigoše tijelo i odoše. Blijeda lica, potreseni, ljutiti na sebe zbog vlastita kukavičluka, Charlie se opet vratio u svoju sobu. Sam je sebe psuvao zbog toga što Larsu nije dao još jednu bocu. Bilo bi bolje da je mrtav pijan nego mrtav.

Noć se sporo vukla. Ubojstvo Larša jasno je naglasilo promjenu koja se dogodila u dolini, u Chucklineu. U gradu je bio zakon — zakon revolvera.

Šaptalo se da bi Carl Masters smirio pijanog farmera bez krvo-prolića i otpremio i njega i njegove drugove iz saluna bez gužve. To je bila razlika između Mastersa i onih koji su danas nosili zvijezde u Chucklineu.

Neki su se tome i suprotstavili, tvrdeći da protiv svih neprilika što se javljaju u dolini treba čvrsta ruka. Von Sesta i Shanner djelovali su baš tako. Ali većinu ljudi u Chucklineu Larsovo je ubojstvo duboko potreslo. Major Gammison osjećao se nelagodno, to je samo potvrdilo njegovo nepovjerenje u tu dvojicu ljudi. Morat će porazgovarati s majorom Barrowom.

Dok je večer polako prolazila, Von Sesta čekao je ledeno miran. Stajao je na uglu sa šerifom Shannerom kad su rančeri Dogbona stigli u grad. Projahali su i ne pogledavši ih i uputili se prema Charliejevu salunu.

Shanner je bacio opušak u prašinu i okrenuo se Sesti koji se očekujući smiješio.

— Idemo — reče kratko. — To je naš znak.

Ušli su nekoliko trenutaka nakon rančera i uputili se prema stražnjem dijelu prostorije. Brand im je kimnuo glavom i zavalio se u svojoj stolici. Naylorov osmijeh bio je leden.

Rančeri iza Dogbona prišli su tezgji u skupini. Charlie je sad zamijenio barmana. Okrenuo se prema njima, a na širokom licu blistale su kapi znoja. Natočio im je viski i promatrao njihova napeta lica. Slutio je neprilike iako ih je za jednu večer već bilo dovoljno.

Mike je istresao piće u sebe i oslonivši se na lakat ogorčenim pogledom obuhvatio prostoriju. Djelovao je razočarano. Okrenuo se Charlieju i nestrpljivo upitao:

— Gdje je Ben? Dogovorili smo se da ćemo se ovdje naći.

Charlie se namršti.

— Bena nisam vidio od one gužve s Milesom...

— Znam — odbrusi Mike. — Ali upravo sam se s njim rastao. Rekao je da će biti ovdje...

Brand je čuo Mikeov glasni govor i hitro se okrenuo prema Cassu s pitanjem u pogledu. Cassovo je lice bilo hladno i puno nevjerice. Okrutnom napetošću promatrao je ljude za tezgjom. Mike je gurnuo svoju čašu Charlieju da mu je opet napuni. — Pričekat ćemo — reče. — Ben će uskoro doći.

Shanner uhvati Brandov pogled i kimne. Visok mišićav čovjek, s revolverima nisko na bedrima, uputio se sad prema tezgji i tiho rekao:

— Dobra večer. Imate nekih nevolja s Hammerom, momci?

Mike se okrene i odmjeri ga mršteći se.

— Vi ste novi šerif?

Shanner ležerno slegne ramenima.

— Tako kaže zvijezda — prizna hladno.

Na Mikeovom licu pojavio se iskrivljeni osmijeh.

— Možda nam možete pomoći. Da, imamo neprilika.

— Hammer?

Mike potvrdi.

— Postavljaju žicu preko Dogbone prolaza. Ne daju nam na Strip — na vodu!

Shannerove oči se suziše.

— Čujem da tražite Bena Gainesa. Jeste li bili na njegovu ranču?

Mike potvrdi.

— Ostavili smo ga tamo prije tri sata. Rekao je da ćemo se sastati ovdje...

Shanner nehotice pogleda Branda i reče tiho:

— Jeste li sigurni? Jeste li sigurni da je Gaines bio kod kuće?

— Da — upadne Dutch. — Vidjeli smo ga danas popodne. Projahali smo kroz Dogbone prolaz zajedno do stripa. Svi. Onda smo opazili žicu. Ben ju je htio skinuti, ali Mike je predložio da podemo prije k novom šerifu...

Shanner pređe jezikom preko usana. U pogledu mu se čitala zbunjenoost. Nije to očekivao i sad nije znao što dalje.

— Pretpostavljam da Hammer ima pravo postaviti žicu preko kanjona — promrmľao je i zatim dodao glasnije, pokušavajući kontrolirati situaciju. — Jesu li neki od kauboja s Hammera pokušali izazvati kad ste došli?

— Nisu — reče Dutch. — Samo su rekli »Ne prilazite«. Doći ćemo u grad na dogovor...

Shanner odmahne glavom.

— Ne vidim kako vam ja u tome mogu pomoći — progundao je. — Osim ako ne počnu izazivati gužvu.

Šerif se okrenuo, ali ga zaustavi Mikeov srditi glas.

— Hoćete reći da nemamo nikakvih prava, šerife? Da ne možemo doći do vode na Stripu?

Shanner se okrenuo promatrajući ga neodlučno.

— Moram to provjeriti — reče. — Tek su me postavili za šerifa. Ako imate pravo na izvore na Stripu, ja ću vas podržati do kraja!

Mikeovo lice potamni od ljutnje.

— Čekat ćemo Bena — reče grubo. — On će znati što valja raditi!

Shanner se uputi prema Brandovu stolu. Uhvatio je kratak Brandov znak pa skrene prema vratima i izađe. Poslije nekoliko trenutaka Brand je prestao kartati i izišao za njim. Igra za stolom ubrzo je prestala i Cass i Breel priđoše tezgji da popiju piće. Znatizeljno su promatrali rančere. A onda i oni odoše. Posljednji je otišao Von Sesta. Nije se više smiješio.

Mike se nadvio nad svoju čašu hladno se smiješeći. Njegov tihi glas čuli su samo rančeri oko njega.

— Milesove pretpostavke su zasad točne.

Brand je čekao u hotelskoj sobi. Stajao je kod prozora visok i uko-

čen, gledajući na mračnu ulicu. Lice mu je bilo napeto i zračilo jedva suzdržanim bijesom. Stigli su ubrzo i Shanner, i Sesta, i Cass, i Breel. Došli su jedan po jedan kliznuvši nezapaženo uza stube. Bili su zbunjeni. Čekali su nelagodno promatrajući čovjeka kod prozora.

Pustio ih je da čekaju. Kad se okrenuo, u očima mu je bio ubilački sjaj.

— Što nije bilo u redu, Cass?

Ubojica je stajao kod vrata široko raširivši ruke.

— Ben je mrtav — prošaputao je.

— Ja sam ga ubio!

— Kad?

— Oko podneva. Možda nešto poslije.

— Oni su vidjeli Bena prije tri sata, znači kod zalaska sunca — Brandov glas je bio oštar. — Promašio si, Cass.

Ubojica se ukočio. Neka tiha prijetnja pojavila se u njegovu glasu dok je mirno ponovio:

— Rekao sam ti da je Ben mrtav, Brande.

Breel ih užurbano prekine.

— Ben je mrtav. Kunem ti se!

Brandov okrutni pogled promatrao je dvojicu ljudi i u njemu je bilo zbunjenosti.

— Što je s ostalim?

— Dvojica s Hammera su postavljala žicu preko kanjona — ispriča Cass. — Došli smo, iznenadili ih i ubili obojicu. Jednog smo svezali za sedlo i otpremili kući. — Duboko je udahnuo i odmahnuo glavom. — Tako si htio, zar ne, Brande?

Vlasnik uzgajališta konja potvrdi.

— Oko podne smo opazili jahača kako dolazi iz Hammera. Ben je bio sa mnom, a i Breel — maknuli smo žicu i potjerali nekoliko goveda s Bar L ranča na Strip. Jahač je bio Hammerov vlasnik, Miles. Vidio je ono što smo i htjeli da vidi i ponašao se baš kako smo i predvidjeli.

Uputio se kroz kanjon prema Benovoj brvnari i budi siguran da nije išao na izlet. Nije našao Bena, pa se uputio prema Mikeovom ranču. Vratili smo se s Benom i ubili ga. Breel je bio namršten.

— Bio je mrtav — ponovio je. — Ostavili smo ga ležati pred njegovim ulaznim vratima. A onda smo krenuli u grad. Onako kako si planirao...

— Nisam ja tako planirao — prekine ga Brand grubo i pride stolu otvoriivši kutiju cigara. — Da je bilo onako kako sam planirao, momci s Hammera bi sad pregazili ove iz Dogbona. I Shanner i Sesta imali bi zakonsku priliku da organiziraju potjeru i unište Hammer. Tako sam planirao, Breele!

— Uradili smo što si nam zapovijedio — reče Breel grubo.

Brand pripali cigaretu. Ruka mu je podrhtavala dok je prinosio šibicu.

— Nešto se spetljalo negdje — mrmljao je. — Nešto što ste ti i Cass previdjeli...

Naylorov glas ga prekine. Bio je to otrovan šapat povrijeđenog ponosa.

— Rekao sam da je Ben mrtav. Miles je bio na ratnom pohodu kad smo ga vidjeli. Ako je nešto ispalo krivo, to se moralo dogoditi poslije našeg posla. Netko je večeras lagao kod Charlieja.

Brand je naslutio bijes u čovjekovu glasu i to ga malo smiri. Poznao je Cassa dobro i ako je Cass tvrdio da je ubio Bena onda je to bila istina. Podigao je ruke.

— Ali zašto? — pitao je. — Zašto bi te budale došle u grad s takvom pričom?

Cass je stisnuo usne.

— Ne znam. Ali saznat ću. Breel i ja vraćamo se da to ispitamo.

Brand se složio.

— Sve skupa nema smisla — gundao je. — Po svemu su sad Miles

i njegovi jahači morali biti u gradu i napasti rančere Dogbona. I Mike je trebao već prije stići da potraži šerifa...

— Saznat ćemo što se dogodilo — promrmlja Cass namršteno.

Okrenuo se, a za njim i Breel slegnuvši ramenima. Išli su tiho. Brand je žvakao cigaretu. Promatrao je Shannera zavaljenog u stolicu. Von Sesta je rukom gladio držak svog revolvera.

— Miles je shvatio o čemu je riječ — lijeno progovori Shanner. — Možda ti je nešto podvalio, Brande.

Brand je hodao po sobi. Okrenuo se i zatresao glavom.

— Greške su moguće — priznao je hladno. — Ako se Miles mimoišao s Mikeom i nije ga našao pa se vratio u Benovu brvnaru — mrmljao je — i otkrio leš, mogao je bilo što pomisliti.

Brandove bore se produbiše.

— Ne mogu shvatiti što zapravo smjera — dodao je promuklo. — Mogao je otići na Hammer i tamo mirno čekati...

— On se sastao s Mikeom O'Leonom — upadne Shanner. — Sigurno je tako. Cass tvrdi da je ubio Bena i ja mu vjerujem. To znači da Mike i Dutch lažu da su vidjeli Bena. Lažu jer im je tako naredio Miles!

Brand kimne glavom.

— Zvuči suvislo — okrutno se osmjehnuo s cigarom u ustima. — To nešto mijenja u cijeloj stvari, ali ne previše. Ne može dokazati tko je ubio Bena. A kad se otarasimo Milesa, Hammer je naš.

Von Sesta se okrenuo naglo zainteresiran.

— Dopusti da ga ja ubijem, Brande! Ispast će dobro, vidjet ćeš, kao s ovim tipom večeras. Ubit ću ga obavljajući svoju dužnost — dužnost zamjenika šerifa.

Brand slegne ramenima.

– Mislio sam da bi Cass morao obaviti taj posao. Shanner može kontrolirati situaciju u gradu. Ti slijedi ove tipove iz Dogbona kad krenu kući večeras, pa ako se sastanu s Milesom, možda nešto saznaš.

Sesta kimne.

– Saznat ću – progunda.

Brand je šutio nakon Sestina odlaska. Shanner ustane.

– Bit će bolje da se vratim svom poslu – zastao je na vratima i ogledao se. – Ako Miles sumnja tko je ubio Bena – reče – imat ćemo Hammer na leđima.

– Samo neka dođu! – zareži Brand.

Tiho rzanje konja probudilo je Milesa. Ustao je s revolverom u ruci napeto osluškujući.

Zora se pomaljala s istoka i zvijezde su pomalo blijedile. U zraku je bilo svježine, rane jutarnje svježine, što je prilijegala uz tlo poput magle.

Miles se zgurio u dubokoj sjeni šumarka iza Gainesove brvnare. Čekao je taj zvuk i njegov je san zbog toga bio sasvim lak. Sad je čekao pod drvećem. Uzbudjenje ga je potpuno rasanilo.

Čuo je jasan zvuk potkove na kamenu i zatim ponovo tiho rzanje konja. Zvuk je bio vrlo jasan u ranoj jutarnjoj tišini. Miles se priljubio uz rub malog jarka. Svoga je konja ostavio privezana daleko, uzvodno, da ga ne bi opazili. Pretpostavljao je da će se vratiti da provjere Mikeovu priču.

I Bena Gainesa više nije bilo ovdje. Pokopali su ga pola milje dalje od gustiša tako da ga ni onaj tko bi tražio ne bi lako našao. Pognut u mraku, Miles se pitao da li Benov pas još stražari pored groba. Motao se oko njih dok su ga pokapali. Njegovu pažnju sada privuče glas što je odjeknuo u tišini.

– Bene!

Nije bilo odgovora. Poslije kratke šutnje drugi promukli, šaputavi glas reče:

– Do vraga, Breele, Ben je mrtav! Nas dvojica to znamo. Mike je lagao u Charlijevu salunu.

Milesa prodoše hladni trnci. Vratili su se ubojice koje su ubile Bevansa i Leftyja i poslije svoga vlastitog čovjeka, Bena Gainesa.

Sivilo ranog jutra spustilo se na mali ranč. Bilo je varljivije od noći. Zvuci su se jasno razabirali – škri-pa sedla i tihi zveket metala.

Zaškripala su ulazna vrata na brvnari. Trenutak zatim na prozoru okrenutom prema šumarku zasvijetlila je svjetiljka. Svjetlo se pojavljivalo i nestajalo. A zatim se pojačalo.

Miles je čekao.

Visoka, mršava silueta ispriječila se između prozora i svjetla. Sjenka se ocrtavala na četverokutu svjetla pod prozorom i zatim nestala. Miles tada krene, potrčavši poguren prema stražnjem dijelu sjenika preko puta glavne zgrade.

Stigao je donde nezapažen i počeo se nečujno kretati duž zida. Njegova se krupna figura utopila u sjenu i on se polako kretao držeći kolt u ruci.

S ugla sjenika vidjet će ulazna vrata brvnare i moći će ih iznenaditi kad izadu. Želio ih je uhvatiti žive. Bio je uvjeren da će mu oni znati objasniti zašto je Brand toliko želio Hammer. Da će mu objasniti nestanak njegova oca.

Bio je gotovo na uglu sjenika. Mogao je čuti njihove korake po drvenom podu brvnare. Vidio je i dva konja privezana pred vratima kako strpljivo čekaju.

Zvijezde su na nebu bile sve bljeđe. Svakog trenutka će svanuti dan i nestat će sivila. Hladan vjetroć dodirivao je Milesovo lice.

Napeto promatrajući ulaz u kuću, nije ni opazio kokoš što je sjedila na uglu sjenika. Stao je na njezin rep i ona se probudi glasno zakodakavši i otprhne. Miles tiho opsuje i pribije se leđima u sjenu sjenika. Jedan konj okrene se prema njemu i tiho zarže. Miles je bio prikovan uz grube daske i glasno dišao.

U kući je iznenada zavládala tišina. Svjetlo se odmah ugasilo. Milesov je pogled bio prikovan za vrata. Poslije nekog vremena, koje se Milesu činilo beskrajno dugo, tamna i bezlična silueta pojavila se na vratima. Samo je lagano bljeskao kolt u njegovoj ruci.

Tamna je silueta bila tiha i nepokretna pretražujući pogledom jutarnje sivilo. Okrenuo se zatim prema unutra i rekao:

– Vjerojatno kojot, Cass. Ukrao je valjda neko Canadyjevo pile.

Njegovo se objašnjenje utopi u tišinu. Ni sam baš nije bio osobito uvjeren. Tako je očito mislio i čovjek što se iza njega pojavio na vratima. Njegov duboki šapat nije dopirao do Milesa, ali se zato njegov partner uputio prema uglu kuće.

Miles hitro iziđe iz sjene. Propala je prilika da ih iznenadi. Ako ih pušti da se razdvoje, neće uspjeti u svojoj namjeri. Njegov je glas zvučio hladno:

– Tražite Bena Gainesa?

Ubojice se naglo okrenuše. Cass, koji je bio bliži i napola okrenut prema Milesu, izvuče hitro kolt i isпали dva hica prije nego što ga je pogodio Milesov metak i odbacio ga na okvir vrata.

Drugi njegov metak usječe se poput vatre u Milesovu nogu nekoliko centimetara iznad koljena. Miles zatetura, padne na jedno koljeno, ispravi kolt i pogodi Breela baš kad se spremio da zapuca.

Breel zakrklja kad spazi da je na

nišanu i baci se ispustivši revolver. U padu zgrabi uzde svoga konja i ovaj ga uplašeno odvuče izvan doma Milesova revolvera.

U sivoj sumaglici Cass Naylor bio je oslonjen na okvir vrata pokušavajući se s naporom održati na nogama. U prsima je osjećao neizdrživu bol. Pa ipak, pokušavao je razabrati nejasnu figuru u dvorištu. Njegov je kolt bio nepodnošljivo težak i on ga s mukom ispravi i opali još dva hica.

Milesovi meci ga pogodiše u trbuh i on se najzad strovali na zemlju.

Breel se borio da zaustavi svoga uplašenog konja. Uspio je jednom rukom obuhvatiti jabučicu na sedlu. Krajnjim naporom uspije zatim ugurati nogu u stremen. Konj ga je pokušavao stresti. Uloživši svu svoju snagu, Breel se prebaci preko sedla. Taj ga je pokret potpuno iscrpio. Polegao je na konjski vrat uhvativši se čvrsto za gustu grivu. Bio je samo napola svjestan dok ga je konj nosio dalje.

Miles je nekako uspio stati na noge i spustio ruku s koltom. Njegova lijeva noga nije mogla izdržati teret njegove težine. Osjećao je kako mu krv teče niz nogu. Nije mogao stići onog drugog niti ga zaustaviti, ali sad mu to više i nije bilo važno. Znao je što mora učiniti.

Napunio je revolver dok su mu prsti lagano podrhtavali. Nikad dosad nije ubio čovjeka.

Cassov konj se uplašio kao i Breelov, ali se brzo smirio kad je pucnjava prestala. Stajao je i čekao na kraju dvorišta.

Miles šepajući pride tijelu što je ležalo pred vratima. Cass je ležao potrbuške, licem u prašini. Vlasnik Hamera se sagne, upali šibicu i razgleda desnu petu Cassove čizme.

Metalni polumjesec bio je oštećen i jasno se odsijavao na svjetlu

šibice. Njegov odraz kao da je bio u Milesovim sivim očima.

— Jedan od njih je platio — prošaptao je misleći na smrt Bevansa i Leftyja.

Sunce se pojavilo na obzorju kad se ispravio. Prekoračio je Cassovo tijelo i ušao u kuću. Upalio je svjetiljku, našao vedro s vodom i oprao ranu. Bila je to ružna posjekotina od metka, ali ništa ozbiljno. Metak nije oštetio ni žile, ni kost, a krvarenje je gotovo prestalo.

Od svoje čiste maramice napravio je povez i pojačao ga zavojem od Gainesove stare košulje.

Iz dvorišta su nestale sjene i na prvom jutarnjem suncu što je sijalo s obližnjih planina prašina se presijavala bakarnim sjajem. Miles ugasi svjetiljku i stane na vrata. Razmišljao je kratko što da uradi s tijelom, pa onda odluči da ga ostavi ovdje, kao što je i on uradio s Benom Gainesom.

Nakon pola sata bio je u sedlu. Visok i mrk jahao je prema gradu.

XIII

Red Shanner izide iz restorana i laganim opuštenim korakom prijeđe ulicu. Nitko mu se nije obraćao niti ga je tko pozdravljao. Nasmijeo se. Nije ga to nimalo smetalo. Znao je da su ljudi u gradu zbunjeni i uplašeni. No, on i Sesta su po svim propisima postavljeni za čuvare zakona i sad ih je grad morao podnositi.

Koraćao je ulicom osjećajući kako prašina isijava vrućinu. Prošao je kraj brijanice i pogledao unutra. Brand je sjedio u stolici naspunana lica. Susreo je kratko Shannerov pogled i u očima mu je bljesnulo pitanje.

To isto pitanje postavljao si je i Shanner nastavljajući svojim putem. Gdje su Cass i Breel? A Von

Sesta? Već je prošlo podne i barem se Sesta morao vratiti.

Zastao je na uglu i naslonio se na stup tražeći rukom vrećicu s duhanom u džepu košulje. Želio je da se Sesta što prije vrati. Kad on bude ovdje, njegov se nestanak neće odmah zapaziti.

Njegov je pogled odlutao preko krovova prema udaljenim brežuljcima. Oblast Dune. Proganjalo ga je nestrpljenje. Obuzdavao se. Njegove su ruke bile mirne dok je vještim pokretom smotao cigaretu.

Ugledao je Kate Barrow kako izlazi iz prodavaonice i ide glavnom ulicom. Zastala je oklijevajući pred stubama advokata Atwella. Poslije kratke neodlučnosti podigla je suknu i uspela se.

Shanner pripali cigaretu. Čekanje ga je počelo živcirati. Stvar sa Stripom je propala i Brand je sad bio u neizvjesnosti čekajući da mu se Cass javi. Popušio je cigaretu ne mičući se. Cijelog su dana na škriputavim kolima stizale obitelji u Chuckline — muškarci, žene i djeca. Ljudi su dolazili da popiju piće i razmijene koju riječ o suši, žene u kupnju, djeca po slatkiše.

Uobičajeni subotni ples bit će u velikoj dvorani, pomalo nalik na konjušnicu, iza suda. Ali nije bilo one očekivane veselosti. Više nego suša sad je uznemiravalo nasilje što se osjećalo u zraku.

Bacio je opušak u prašinu i krenuo prema svom uredu. Spazio je jahača u daljini i stao čekajući.

Pojavio se Miles North, snažan i velik na tamnoj pozadini. Došao je u Chuckline tjerajući konja laganim kasom i prvi čovjek kojeg je ugledao bio je Shanner. Osjetio je kako ga čovjek dugo promatra suživši oči i on pritjera konja nogostupu odlučnim pokretom. Shanner se uspravio zadjenuvši palčeve za opasač.

Miles ga odmjeri od prašnjavih čizama do sivoga otrcanog šešira i reče suho:

– Vidim, novi šerif.

Šerif kimne glavom. Njegov se pogled zadrži kratko na hlačama rasporenim iznad koljena, odmah prosudivši da su tamne mrlje od sa-sušene krvi. Cass, Breel ili Sesta? Opsovao je tiho, nesvjesno.

Miles se osmijehne.

– Gadan pesao – reče.

– To znači? – namršti se Shanner.

– Posljednjeg šerifa kojeg smo imali ubili su – odgovori Miles polako i podigne ruku. – Želim ti sreću, momče.

Shannerov pogled bio je ubilački dok je pratio Milesa kako se udaljava. Koliko on zna? – pita se. – A koliko nagada?

Pratio je Milesa dok nije prošao ulicu i zaustavio se pred niskom kamenom zgradom banke. Tek tada mu padne na um zbog čega je Miles došao. Pogledao je niz put kojim se morao pojaviti Von Sesta pa okrenuvši se na peti krene u briačnicu.

Brand je upravo ustajao. Briačev pomoćnik mu je četkao kaput. Brand podigne glavu kad se Shanner pojavi i razabravši užurbanost u njegovu pogledu daje napojnicu pomoćniku i iziđe sa Shannerom.

Sivi kameni zidovi banke uspjeli su sačuvati još malo rane jutarnje svježine. Zelene rolete bile su navučene nisko radi zaštite od sunca. Milesa zapuhne gotovo bolnička čistoća kad je ušao.

Na šalteru je bio neki farmer. Njegova žena i djeca čekali su vani na kolima. Blagajnik mu pruži nekoliko novčanica.

– Nemate baš mnogo novaca na računu, gospodine Blake.

Miles prođe kroz niska vratašca što su vodila u ured majora Barro-

wa. Tinsyjeva je sjedila za svojim stolom poput psa čuvara, motreći prilaz.

– Da, gospodine North? – upita.

– Tražim Johna – majora Barrowa.

– Izišao je – glas joj je bio krut.

– Otišao je u posjete Gammisonu.

Miles je oklijevao. Mogao bi pričekati jer je morao razgovarati s Barrowom. Opazio je da ga Tinseyjeva promatra s neodobravanjem, pa nesvjesno prijede rukom preko neobrijane brade. Sjeti se da nije cijelog dana ništa jeo.

– Vratit ću se – reče. – Poručite mu, molim vas, neka me prička.

– Reći ću mu – šmrkne usidjelica.

Dok se je okretao, opet začuje blagajnikov glas.

– Šteta za Larsa, gospodine Blake.

– Lars nije nikome mislio ništa loše – potvrdi farmer i doda umornim glasom: – Maggie i ja odlučili smo da odemo. Htio sam zato vidjeti majora Barrowa da mu kažem da neću vratiti pozajmicu. Može uzeti moju zemlju.

Okrenuo se i spazio Milesa. Licem mu preleti sjena straha. Šutke je zaobišao visokog mladića i izišao. Miles se obrati blagajniku.

– Čega se uplašio?

– Elmer Ross slegne ramenima.

– Svega, mislim – progunda. – Posebno onoga što se dogodilo Larsu.

– Što se dogodilo Larsu?

Blagajnik mu ispriča. Bila je to priča iz druge ruke i pomalo iskrivljena, ali je u biti bila točna i Miles tada jasno shvati kakav je plan bio smislio Brand.

– Von Sesta, ha? – promrmlja

– Shanner i Sesta. Kažeš da je Shanner imao preporuku Državnog ureda?

– Tako sam čuo – prizna Ross. Milesov je osmijeh bio hladan.

– Vratit ću se – reče tiho. – Moram razgovarati s majorom Barrowom.

Zastao je na trenutak pred bankom. Nije uopće sumnjao u to da su Shanner i Sesta Brandovi ljudi i da su bili dio njegova plana da se dočepa Hammera.

No, misliti o tome jedna je stvar a dokazati to druga. Bila je samo jedna slaba karika u lancu – major Barrow. On ih je praktično ugu-
rao u šerifov ured. Miles je želio znati zašto.

Uzjahao je i krenuo niz ulicu zagledan daleko pred sobom u široku dolinu okupanu suncem. Rančeri Dogbona i sitni farmeri s kraja doline – svi su oni zajedno s Hammerom pripadali njoj. Živjeli su u njoj u slozi od Milesova rođenja.

I žig što ga je izabrao njegov otac bio je simboličan. Farnum se koristio svojim rančom i njegovim znakom čekića da bi gradio a ne rušio dolinu.

Sad je jasno shvatio i svoj dio krivnje za nevolje u dolini. Vratio se u dolinu umišljen i bahat i Benu Gainesu to nije bilo teško iskoristiti. Dopustio je da ga potrese praznoglava djevojka i da njegov povrijeđeni ponos izdigne neke lažne vrijednosti.

Došao je kao mračan, ogorčen čovjek, koji se potpuno udaljio od svojih prijatelja. Čovjek koji je htio napraviti od Hammera silu ne mareći za susjede. I time je išao na ruku Brandu.

Brand je imao posjed s konjima negdje iznad Hammera. Posjed koji nitko nikad nije vidio. Tihi, visoki stranac proveo je, međutim, mnogo vremena u gradu. Ljudi koji su s njim došli bili su revolveraši. Ljudi poput onoga što je ležao mrtav

na Benovu imanju. Ljudi poput Shannera i Seste.

Na kocki je bilo mnogo više toga nego što je Hammer, razmišljao je Miles. Sa Shannerom i Sestom u šerifskom uredu i Hammerom u rukama Brand je praktički mogao kontrolirati cijelu dolinu.

Prolazio je pokraj Atwellova ureda i naglo odlučivši pritjera konja uz nogostup, sjaše i uspne se stubama. Zgrada je bacala svoju duboku sjenu kad je ušao.

Kate Barrow se hitro istrgne iz Atwellovih ruku i okrene prema vratima. Boje nestane iz njezina lica kad je na vratima prepoznala Milesa. Koraknula je prema njemu i stala. Osjetila je užas i zbunjenost u njegovoj mračnoj šutnji.

– Miles... – reče ali riječ izide samo kao uzdah.

Suočen s neizbježnim, Ned Atwell je skupio hrabrost. On i Miles bili su prijatelji i proveli su zajedno mnoge ugodne večeri. Nije on namjerno pokušao oteti Kate Barrow – naprosto se tako zbilo. Sretali su se u društvu, na tjednim zabavama, pri večerama u kući majora Barrowa. Otkrili su da imaju mnogo zajedničkog i to ih je otkriće privuklo jedno drugome.

Stao je uz Kate napeta lica i blijedih usana.

– Miles, morali smo ti reći još prije nekoliko tjedana.

– Što? – Milesov je glas bio zao.

Njegova je prašnjava i neobrija-
na figura s krvavim zavojem što je virio kroz razrezane hlače ispunjavala cijeli okvir vrata. Veliki kolt na njegovu boku činio se Kati golemim poput topa.

– Da sam zaljubljen u Kate – reče Ned. – I da me Kate voli – govorio je s mukom. – Ne znam, Miles, kako se to dogodilo. Vjeruj mi, nijedno od nas to nije željelo...

– Nisam te željela povrijediti! – reče Kate.

Znala je sad pouzdano da Milesa nikad nije voljela. Znala je i da nije pošteno nastupila prema njemu. Bila je slaba, popustljiva prema ocu, a poslije ju je Miles plašio. Gledajući ih, Miles osjeti neobično olakšanje. Nije očekivao da će tako biti, no nije mu bilo žao.

»Valjda ni ja nisam želio povrijediti tebe – pomislio je – znao sam da nismo zaljubljeni jedno u drugo, Kate.«

Slegao je ramenima.

– Doista bismo bili povrijeđeni tek poslije, Kate – reče polako – da smo nastavili kao što smo planirali. Drago mi je što smo na vrijeme otkrili.

Kate je bila na rubu suza. Bojala se uvijek silovitosti tog čovjeka. Sad joj je njegova reakcija donijela osjećaj opuštanja i zahvalnosti.

– Ne bih nikad poželio da ti se takvo što dogodi, Milese – reče Ned muklo. – Osjećao sam se tjednima kao uš.

Milesov je osmijeh bio iskrivljen. Pogledao je Kate i glas mu postade lak, gotovo radostan.

Zbog ovog treba čestitati, Kate, a ne plakati. Nede, daj piće za nas troje.

Atwell kimne glavom.

– Imam jednu bocu ovdje – za klijente.

Bilo je to iskreno objašnjenje. Ned je pio tek povremeno i nikad mnogo. Nije bio čovjek koji bi sam pio. Natočio je burbon u tri male čaše i Miles nazdravljajući promrmlja:

– Za vas dvoje – i ispije.

Ned otpije gutljaj, a Kate samo usnama lako dodirne rub čaše. Ned podigne čašu.

– U tvoje zdravlje, Miles, i Za Hammer...

– Za cijelu dolinu – dometne

Miles i pogleda Neda u oči. – Zbog toga sam došao, Nede. Došao sam ti reći da će Hammer podržati tvoj plan navodnjavanja.

Na Nedovu lijepu licu pojavi se iznenađenje. Miles podigne čašu.

– Za budućnost doline, Nede.

Ispio je svoje piće, spustio čašu i okrenuo se prema Kate. Stavio je svoje velike ruke na njezine i privukao je k sebi. Glas mu je bio nježan.

– Čestitam oboma – i poljubi je.

Ovaj put nije se ukočila. Oči su joj bile suzne. Okrenuo se i izašao.

XIV

Von Sesta je začuo tiho rezanje kad je svoga konja izveo iz suhog korita Salta. Pritegao je naglo uzde i izvukao kolt. Okrenuo se prema zvuku piljeći napeto u žbunje pred sobom.

Rezanje se začulo opet i od toga opominjućeg zvuka njegove se oči suziše. Potjera svoga uznemirenoga konja u grmlje prisiljavajući ga da se probije i izbije na malu ravnicu.

Benov pas se povuče pred strancem. Čučio je pokraj hrpe svježe iskopane zemlje na koju je bilo navučeno nešto kamenja. Krzno na njegovu vratu prijeteci se nakostriješilo dok je promatrao zamjenika.

Von Sestine oči zasjaše. Brzo je ispravio revolver. Pas se okrenuo, ali ga metak pogodi u zraku. Drugi ga je dokrajčio. Von Sesta sjaše. Prišao je neoznačenu grobu i nogom odgurnuo jedan kamen, ali ništa više nije učinio. Sad je znao što se dogodilo s Benom Gainesom. Poslije kratkog premišljanja vrati se konju, uzjaše i krene prema Benovoj brvnari.

Stigao je na Wobbly G samo petnaestak minuta pošto je Miles otišao. Jahao je oprezno i njegov je po-

gled zapazio tijelo na zemlji mnogo prije nego što se sam pokazao. Uvjerivši se pažljivim promatranjem da nikoga nema, ujahao je u dvorište.

Pijetao je izišao iz sjenika, stao na jednu nogu i ravnodušno promatrao došljaka. Poslije nekoliko trenutaka zamahne krilima i kukurikne. Šerifov zamjenik sjaše i nagne se nad Cassa Naylora prevrnuvši ga na leđa. Čučio je pokraj tijela i proučavao ga čačkajući zube džepnim nožićem.

Bio je oduvijek uvjeren da je taj revolveraš uskih ramena u Brandovim očima bio precijenjen. Sad je bio u to siguran. Napokon ustane i spremi nožić u džep. Proveo je noć slijedeći rančere Dogbona i nije, dakako, saznao ništa. Izgubivši strpljenje, skrenuo je ovamo pri povratku u grad.

Razmišljao je o Brandovim planovima. Za njega je to bilo gubljenje vremena. Brand je želio Hammer, a Hammer je bio Miles North. I po Von Sestinom mišljenju najbrži put da se dode do onoga što se želi bilo je da se on ubije.

Brand je, međutim, želio imati građane uza se kad krene na Hammer. Von Sestu pak nije bilo briga za javnost i njezino mišljenje. Jedina stvar koju je on poštovao bio je brži revolver – a dosad nije vidio cijev nijednoga koji bi bio brži od njegovog.

Cass i Breel su slušali Brandova naređenja i evo što im se dogodilo! Mali se zamjenik kiselo naceri. Upali su u zamku. Zamku postavljenu na laži. Cass je mrtav. Sesta je imao predosjećaj da se ni Breel nije izvukao neozlijeđen.

Proučavao je neko vrijeme tragove na zemlji pokušavajući odgonetnuti otkuda je pucano na Cassa. Na tvrdom tlu nije mogao ništa razabrati, ali je kod sjenika, gdje je zem-

lja bila mekša, našao što je tražio. Odatle je pratio Milesov trag u šumarak, a onda je bilo sve jasno. Kad se vratio i uzjahao konja, znao je da je samo jedan čovjek dočekao Cassa i Breela. Bio je gotovo siguran da je to Miles North.

Zamjenikov pogled bio je zamišljen. Cini se da se Miles uputio u grad. Možda je vlasnik Hammera ovdje nešto otkrio. Možda mu je nešto rekao umirući Cass ili Breel, nešto zbog čega je krenuo u potragu za Brandom. U svakom slučaju, mora se brzo vratiti i upozoriti Branda.

Uhvatio je Cassova konja, prebacio Naylora preko sedla i privezao ga. Dok je za sobom vodio natovarena konja, u njegovoj se glavi počela radati ideja, ideja koja mu je izmamila smijeh. Dokazat će Brandu da je revolver najkraći put do Hammera! A tijelo što ga nosi za sobom bit će argument.

Nije se trudio da preduhitri Mileasa. Sišao je s kolskog puta i nastavio kroz žbunje podno brežuljaka. Imao je razloga zato. Nije želio da ga Miles opazi. Tako je naletio na Breela.

Spazio je konja kako pase na obali potoka upravo kad je u nj zagazio. Izvukao je brzo pušku i položio je preko sedla. Tek kad se približio, prepoznao je pogurenog jahača. Spremio je pušku i potjerao konja.

Breel jedva da je bio pri svijesti. Izgubio je mnogo krvi i nemoćno je visio u sedlu. Jednom se rukom još držao za konjsku grivu.

Sesta se nagnuo i položio ruku na Breelovo rame. Revolveraš se na taj dodir pridigne i krene rukom prema praznim koricama.

– Polako – progunda Sesta. – To sam ja, Sesta.

Breel ga je pokušao prepoznati kroz zamučene oči. Cijelo mu je ti-

jelo bilo u vatri. Pokušao je nešto reći, ali su mu usta bila sasvim suha. Na kraju je procijedio:

– Vode...

Pridržavajući ga rukom oko ramena, Sesta mu iz čaturice dade vode. Čovjek se ljuljao i na kraju mu se voda razlije po bradi.

– Upali smo u zasjedu – reče. – Benov ranč. Cass je mrtav...

Sesta kimne.

– Cass je bio budala – reče bezosjećajno. – Trebao je ubiti Milesa dok je imao priliku.

Breel slabo zakima glavom.

– Tako je. Nije mi drago što smo uradili Benu. Ali Cass... Brandovo naređenje...

Sesta slegne ramenima. Znao je da je takvo bilo Brandovo naređenje, ali on ne bi napravio grešku kao Cass.

– Drži se – zareži. – Odvest ću te u grad liječniku.

– Nismo se smjeli vraćati – progunda Breel prisjećajući se tog jutra. – Cass je htio dokazati...

Ostao je bez daha i isprika. Sklopio je oči i opustio se u sedlu. Osjetio je kako konj pod njim prelazi u trk i sad je svu svoju snagu usmjerio samo na jedno: da izdrži do grada.

Stigli su u gradu jedan sat nakon Milesa. Sesta je jahao glavnom ulicom smijuljeći se zlobno na zbrku što ju je izazvala njegova pojava. Skrenuo je prema liječnikovoj ordinaciji i mala skupina ljudi pratila ga je do stuba pred Kenderovom kućom. Sjahavši, on izvuče kolt i natjera nekoliko prestravljenih građana da ponesu Breela uza stube.

Išao je pred njima otvorivši nogom vrata i ušao s revolverom u ruci nasmijavši se na liječnikov iznenađeni pogled. Dr Kender je klečao kraj naslonjača i zamatao nogu nekom dječaku. Pokraj njega je bilo lavor s vodom.

– Imate pacijenta, doktore! – isceri se Sesta. – Ima rupu u tijelu.

Harry Kender se ispravi. Šutke je promatrao kako ljudi unose Breela koji je jaukao. Pokazao je rukom na stol pokraj prozora.

– Tamo – reče tiho.

Položili su Breela na stol i stali gledajući krvave ruke. Sesta mahne revolverom.

– Što čekate, napojnicu?

Ljudi izjuriše. Sesta zalupi vratima i okrene se liječniku. U tom trenutku iz susjedne sobe uđe djevojka.

– Milo mi je što te vidim, curo – on će bezobrazno. – Breelu treba bolničarka.

Cobina se nije obazirala na njega. Prišla je stolu i stala kraj oca. Kender se obrecne:

– Sklonite taj revolver, zamjeniče. Ja sam liječnik i pobrinut ću se za vašeg prijatelja. Ali ne morate mi prijetiti...

– Pobrinut ćete se vi za njega, jasno – upadne Sesta. – I to dobro, doktore. Ako ga izvučete, dobit ćete nagradu. A ako umre...

– Ako umre? – ukoči se Kender.

– Pobrinut ću se da u paklu ima društvo! – Sesta će grubo.

Kender se razljuti. Nikad nije bio previše taktičan.

– Budalo! Kome ti to prijetiš...?

– Ja? – prekine ga Sesta. – Ja sam zakon, doktore. Postavljen sam i položio sam zakletvu. – Prišao je liječniku i uperio u njegova prsa cijev svoga kolta.

– Upamtite to, doktore. Ja sam zakon...

Cobina povuče oca za ruku.

– Tata, ne svadaj se s njim.

Sesta je piljio u nju.

– Pametna si, chiquita – pokaže glavom prema Breelu koji je teško

disao. – Bolje da ga pogledate, doktore.

Harry Kender se okrene dječaku što je raskolačenih očiju sjedio u naslonjaču.

– Dodi sutra, Pete – reče natmureno. – Opet ću pogledati ranu. I drži se podalje od rđavih čavala.

Čekao je da dječak odšepesa iz ordinacije, a onda je prišao stolu. Dao je znak svojoj kćeri. Zajedno su skinuli Breelovu odjeću. Milesov metak pogodio je Breela u rame točno ispod ključne kosti. Metak je bio još unutra. Kender brzo pregleda ranjenog.

– Morat ću ga tražiti – promrmljao je, a zatim se okrenue Sesti. – Kako se to dogodilo?

– Na poslu – nasmijulji se Sesta. – Bezazleni građanin krenuo je u posjet prijatelju ...

Harryjev glas bio je skeptičan i nestrpljiv.

– Tko ga je ranio?

– Miles North – isceri se Sesta na liječnikov izraz lica. – Veliki vlasnik Hammera, doktore. Džentlmen koji je kriv za sve nevolje u dolini.

Okrenuo je bubanj svog kolta svjestan kakav će dojam ostaviti na liječnika i djevojku. Široko se nasmijao i rukavom protrljao zvijezdu. Cobina ga je promatrala preko stola. Lice joj je bilo blijedo poput plahte. Promatrala je malog ubojicu kako se gega prema vratima, okreće i maše.

– Vratit ću se, doktore. Zapamtite što sam rekao o njemu – pokaže rukom na Breela.

Ispratili su ga pogledom. Kenderova ramena se повише.

– Miles! – reče umorno. – Znači, dotle je došlo ...

Cobina ispusti krvavu odjeću i potrči prema stražnjoj prostori.

– Kamo ćeš? – upita je otac oštro.

– Da upozorim Milesa! – dobaci ona. – Znam da je u gradu. Vidjela sam kad je dojahao.

Kender podigne ruku.

– Potrebna si mi ovdje. Ovaj čovjek ...

Ona je već nestala. Stajao je sad sam u svojoj ordinaciji, u kojoj se čulo samo Breelovo hripavo disanje. Zvučio je baš kao Baldy prije nego što je umro.

Okolo Cassova tijela skupilo se mnogo ljudi kad je Breel sišao niz stube. Vidio je Reda Shannera i Wyetha Branda kako dolaze prema njemu. Za njima je oklijevajući išlo nekoliko žena. Čekao je da pridju skupini i onda krenuo prema njima.

– Breel je gore, s ranom od metka – reče Sesta. – Ja sam našao njega i Cassa. Cass je mrtav.

Shanner se probije kroz gomilu do mrtvog ubojice. Okrenuo se zatim i glasno rekao:

– To jedan od prijatelja Bena Gainesa. Sreo sam ga sinoć. Tražio je Bena – namrštio se. – Gdje si ga našao, Vone?

– Na Benovu ranču – nasmijulji se Sesta.

Brand se probije naprijed.

– Što se dogodilo, zamjeniče?

Njegov je glas imao značajnu oštricu i Sesta odmah shvati.

– Čini se da Hammer traži neprilike, gospodine Brand. Ova dvojica Benovih prijatelja sinoć su bila u Charlijevu salunu. Mislim da ih se sjećate – bio je ozbiljan dok je Brand kimao glavom. – Upali su u za-

sjedu. Momak koji leži tu gore kaže da su to bili Miles North i nekoliko jahača s Hammera ...

— North! — Brand učini brz pokret. — Jeste li sigurni, zamjenice? Dojahao je u grad prije kratkog vremena. Sam.

— Tako tvrdi ovaj čovjek gore — ponovi Sesta.

Walter Ferance, visoki vlasnik prodavaonice namirnica ma s druge strane ulice, stao je kraj Branda. On je bio član komisije koja je imenovala Shannera i Sestu. Blago je prosvjedovao:

— To mi ne liči na Milesa — reče. — Ne vjerujem da bi išao tako daleko da ...

— Ne možete nikad reći što je čovjek u stanju uraditi ako mu se pruži prilika — upadne Shanner položivši ruke na drške revolvera s opasnim sjajem u očima. — Tom momku Milesu sedlo je, čini se, postalo pretijesno. Čuo sam da je njegov otac bio ispravan, miroljubiv čovjek — no njegov sin čini se pokušava doseći nešto što je izvan njegove moći, gospodo. Najprije je pokušao rančere Dogbona potjerati sa Salta, a sad hoće za sebe cijelu dolinu. Masters ga je, kako čujem, pokušao zaustaviti i znate već kako je prošao!

U gomili se začuje tiho zbuñeno mrmljanje. Netko reče:

— Ubijanje neće ništa riješiti...

— Neće više biti ubijanja! — upadne Shanner. — Ne od strane Hammera. Ne dok ja nosim ovu zvijezdu. Okrenuo se Sesti.

— Posljednji put sam vidio Milesa da ulazi u banku...

Zamjenik se nasmijulji. Gomi-

la se razmaknula da ih propusti. Vladala je duboka, nelagodna tišina. Walter Ferance prijeđe jezikom preko usana.

— Ne sviđa mi se to — reče.

— Ne razumijem zašto bi Miles dočekao te ljude u zasjedi. Nikad dosad nismo imali takvih neprilika.

Okrenuo se i otišao krupnim, užurbanim koracima. Iza njega Brand je posegnuo u džep i izvukao tanku cigaru. On je Shanneru i Sesti samo dao znak i oni su nastavili kako je želio. Možda je ipak Miles North nadmudrio samoga sebe.

XV

Kasno popodneвно sunce probijalo se kroz zavjese na prozorima radne sobe gradonačelnika Gammisona, bacajući šarenu sjenu na otmjeno odijelo majora Barrowa. Stajao je iza okruglog stola od mahagonija držeći u ruci sliku gradonačelnika i njegove žene u ovalnom okviru. Masivna dvostruka vrata što vode u predvorje bila su zatvorena. On i Calvin Gammison bili su sami u tihoj, raskošno namještenoj sobi.

Gradonačelnik je odmahnuo glavom. Bio je nizak, debeljuškast čovjek, u kasnim pedesetim godinama, gotovo sasvim ćelav, s ostacima sijede kose oko ružičastih ušiju. Još ga je mučila vijest o Larsovoj smrti.

— Znam da nam je trebao netko da brzo uskoči na Mastersovo mjesto — ponovio je — ali ti ljudi — te ubojice ... — ponovo je odmahnuo glavom. — Potreban nam je red, John. Slažem se da zakon mora biti u čvrstim rukama. Ali ono što se sinoć dogodilo...

Major Barrow ga ukočeno prekinе.

— Ono što se sinoć dogodilo bila je samoobrana, Cale. Tucet svjedoka će ti to potvrditi.

— Jesi li ti to vidio? — gradonačelnikov ton је bio oštar.

— Nisam, ali sam čuo od šerifa. I od Wyetha Branda.

Gammison uzdahne.

Nisu li Shanner i taj revolveru sklon zamjenik i prije radili za Branda? Nije li ti palo na um da će ih on sigurno podržati? — ustao je i zagledao se u Barrowa. — Tko su oni? Tko je Wyeth Brand? Je li on tvoj prijatelj, Johnе?

Major Barrow je oklijevao.

— Sreo sam ga prije nego što sam došao ovamo. I Shannera.

Njegovo objašnjenje bilo je ishitreno. Gammison se namrštiо.

— Ne sviđa mi se to, Johnе. Sad mi je žao što sam pristao da se imenuju. Da ti nisi...

— Carl Masters je bio mrtav! — podsjeti ga Barrow mračno dok su mu na čelu blistale kapi znoja. — Baldy je umirao. Rančerski rat samo što nije izbio. Do vruga Cale, je li uopće bilo koga tko bi preuzeo Mastersovo mjesto?

Gradonačelnik odmahne glavom.

— Ne znam. Nismo imali vremena da to saznamo. Izgledalo je tada da smo pametno uradili. Ali to je bilo na tvoju riječ, Johnе. Ti si rekao da poznaješ te ljude, rekao si da je taj tip Shanner radio u Državnom uredu...

— Vidio si njegovu preporuku — odreže Barrow.

— Vidio sam — prizna Gammison. — Ali više nisam siguran. Ne poslije onoga sinoć. Po-

slao sam brzojav u Državni ured da provjerim za Shannera...

Barrow pride stolu i osloni se svom težinom na njega. Ukočio se, a na licu mu je bio izraz za-prepaštenja.

— Što si učinio?

— Spomenuo sam ti to — nastavi Gammison oštro. — Tražim potvrdu. Opisao sam Shannera...

— Nisi imao nikakva prava da to uradiš! — zareži Barrow.

— Imaš moju riječ!

Gammison se nezadovoljno odmakne. Poznavao je majora kao tihog i dostojanstvenog čovjeka, koji se rijetko uzbuđivao a nikad glasno. Sad je u njegovim očima vidio bijes i očajanje i naslućujući nešto on se namrgodi.

— Zaboga, čovječe! — uskliknuo je. — Čega se bojiš, Johnе? U što si se to uvalio?

Major Barrow se s naporom pribere.

— Nije strah u pitanju — reče grubo. — Nego ti. Provjeravaš bez mog znanja. Tvoje nepovjerenje, Cale. Ja sam te smatrao prijateljem.

— Mi smo još prijatelji — reče Gammison ljubazno. — Ali možda nisi imao pravo u pogledu Shannera. Možda smo u kuću uzeli tigra da nam uhvati miša...

— Sačuvaj svoj bogati rječnik za izbornu kampanju, gradonačelniče! — frkne Barrow.

Okruglo Gammisonovo lice zajapuri se od bijesa.

— U redu, Johnе. Objasnit ću ti jednostavno. Ne sviđaju mi se Shanner i Sesta. Mislim da smo gadno pogriješili. Oni su revolveraši. Još gore — ubojice! Imao sam dovoljno vremena da

razmislim i da se zabrinem. A najviše da razmislim. Ustanovio sam da su neprilike počele poslije nestanka Farnuma Northa. Nekako u vrijeme kad se taj tip Wyeth Brand pojavio u gradu, stranac koji tvrdi da u Diamonds planinama ima ranč s konjima. Ali ipak najviše vremena provodi u gradu. Tih je i ne stvara neprilike, ali nije baš druželjubiv. Ljudi koji za njega rade svi su kao ovaj Sesta – revolveraši!

Barrow prezirno otpuhne.

– I kauboји s Hammera nose revolvere...

– Te kauboје ja poznajem – reče Gammison zacrvenjevši se.

– Oni nisu stranci. – Podigao je ruku jer je Barrow nešto zaustio. – Poslušaj me, Johnе. Ne sporazumi između rančera Dogbona i Hammera počeli su s Brandovim dolaskom u dolinu. Pošto je još jedan došljak, Ben Haines, preuzeo Canadyjevo imanje. I sve je izbilо one večeri kad je Miles došao u grad da potraži Bena – zamišljeno protrlja bradu. – Čudno, Johnе, ali te iste noći ubijeni su Masters i Baldy, i to pošto je Masters opomenuo jednu i drugu stranu...

– Možda to i nije čudno – prekinе ga Barrow oštro. – Možda je Miles pomislio da je došlo vrijeme da makne Mastersa.

Gammison je zurio u njega. U očima mu se čitalo zaprepaštenje.

– Johnе! Ne misliš to valјda ozbilјno? Miles će uskoro biti tvoj zet. Ne možeš valјda u takvo što vјerovati?

Barrow se ispravi. Osjećao je da je u zamci. Bilo mu je mučno. Nije imao ništa protiv Mile-

sa, ali on je sad bio na meti. Znao je što mu Brand može učiniti. I znao je da neće moći pogledati u oči gradu ili svojoj kćeri ako se to dogodi. Ne bi više imao snage počinјati sve ispočetka.

– Ne znam, Cale – promrmљao je, okrenuo se prozoru i obrisao čelo. – Ne znam što da mislim.

– Miles nije ubio Mastersa – reče Gammison. – Niti je to učinio njegov predradnik Walker. Otišli su iz grada odmah nakon razgovora s Mastersom. Nisu to učinili ni rančeri Dogbona – doda tvrdim glasom. – Ben nije bio nizašto te večeri. Ostali su ga vodili kući. Ne, Johnе, netko je drugi ubio Baldyja i Carla. Mislim da ti i znaš tko. I mislim da znaš zašto.

Barrow se okrene.

– To je suluda optužba, Cale. Nisam čak ni znao da je bilo pucnjave...

Prekinе ih kucanje na vratima. Barrow ušuti i okrene se. Gammison reče glasno:

– Da, uđite!

Vrata su se otvorila. Gammisonova žena, krhka, sjedokosa figura, reče ispričavajući se:

– Calvine, gospodin Ference te treba....

Walter Ference upadne pokraj nje previše uzbuđen da bi bio svjestan svoje neulјudnosti.

– Hvala ti, Mary – reče Gammison. – Ostavi nas nasamo.

Trgovac je pričekao da se vrata zatvore. Pogledao je Barrowa, pa namrštenog gradonačelnika. Glas mu je drhtao.

– Stigle su nas nove neprilike, Cale. Gadne neprilike –

obrisao je lice plavom točkastom maramicom.

— Što se sad dogodilo? — upitao je Gamison brzo.

— Shanner i Sesta. Traže Milesa Northa! Ubit će ga! — duboko je uzdahnulo! — Sesta je dojahao u grad s dvojicom ljudi: jedan mrtav, jedan ranjen. Tvrdi da su to prijatelji Bena Gainesa i da su ih Miles i njegovi ljudi dočekali u zasjedi kad su išli u posjet Benu...

Gammison se svali u naslonjač. Gledao je Barrowa optužujućim pogledom.

— Tigar je u gradu... — reče tupo. — Evo što smo napravili, John.

Ferance prijede jezikom preko usana.

— Ako ubiju Milesa, Hammer će raznijeti grad, Cale.

Barrow se nadvije nad njih.

— Ne pokušavajte mene okriviti zbog toga! — zarežao je. — Vi ste ih postavili, sjećate se? Ako Brand preuzme grad... — zaustavio se shvativši da je previše rekao.

— Bit ću u banci — dobaci preko ramena. — Tko zna što se sad još može dogoditi!

Otvorio je vrata i projurio kroz predvorje zgrabivši usput šešir s vješalice. Vrata se za njim lagano zalupiše. U tišini koja je nastala začuli su se samo sitni koraci Mary Gammison, koja je ušla u sobu. Na njezinu usku licu bila je zbunjenost.

— Calvine, je li sve u redu?

Gammison joj ne odgovori. Sjedio je zavaljen u stolicu zureći u Feranca, ali zapravo uopće nije zapažao visokog trgovca. Čekao je da začuje pucnjeve koji će označiti početak rančerskog rata u dolini.

Barrow. Banka je subotom bila otvorena do mraka jer je tako odgovaralo farmerima i sitnim rančerima koji su preko vikenda dolazili u grad. Sunce samo što nije zašlo i on je postajao nestrpljiv. Možda Barrow više neće ni svraćati u banku.

Tinseyjeva se spremala da ode. Već je dva puta nestrpljivo provirivala kroz vrata.

Sjedio je zaštićen debelim kamenim zidovima od buke izvana. U uredu je bilo tiho i dok je sjedio za majorovim stolom gledajući na jednom zidu sliku generala Granta, a na drugom bitke kod Shiloha učini mu se da je negdje drugdje a ne u Chucklineu. Miran svijet, daleko od lokalnih problema i nasilja.

Miles se osjećao opušteno. Po odlasku iz Nedove kancelarije okupao se i obrijao te na brzinu ručao u restoranu. A onda se, jer je zbog toga i došao u grad, vratio u banku. Nije opazio da se von Sesta vratio s Cassom i Breelom i nije ništa znao o nemiru što su ga izazivali ni o promjeni Brandovih planova.

Čuo je kako se rolete spuštaju u susjednoj prostoriji i odmah zatim opet se na vratima pojavi gospođica Tinsey. Na glavi je imala šešir.

— Zatvaram — reče odlučno. — Elmer je već otišao.

Miles ustane. Bilo bi mu draže da je majora Barrowa našao ovdje. Nije mu se svidalo da ga traži kod kuće. Jer ono što je Barrowu želio reći nije bilo nimalo ugodno. Gospođica Tinsey se skloni u stranu dok je išao prema njoj. Čekala je da za njim zatvori vrata. Miles se nasmiješi.

— Oprostite što sam vam smetao, gospođice Tinsey. Doprinite da vas otpratim kući.

što će zatvoriti ulazna vrata. Okrenuvši se na peti, uputio se pravo u svoj ured. Tada je opazio Milesa i gospodicu Tinsey i zastao kao da je udario u nevidljiv zid.

Naslonio se rukom na pregradu razbarušen i nestrpljiv. U njemu više nije bilo dostojanstva. Izgledao je kao da ga pogled na visokoga, snažnog vlasnika Hammera guši.

— Miles! Što, do vraga, radiš ovdje?

— Čekam te. Želim razgovarati s tobom Barrow se počeo povlačiti.

— Ne! Ne ovdje! Ne sad!

Osvrnuo se divljački po sobi i prema vratima. — Oni čekaju vani! Čekaju da te ubiju!

— Tko?

— Shanner i Von Sesta. Brandove ubojice!

Tinseyjeva zapanjeno udahne zrak. Zateturala je problijedivši u licu. Miles joj priđe i pridrži je.

— Bit će bolje da sjednete — reče joj nježno.

— Ne! — Barrowov glas bio je oštar. — Najbolje da ode odavde! — prošao je kroz niska vratašca i zgrabio je za ruku. — Neću vam nauditi — rekao je grubo.

Odveo ju je do vrata i otvorio ih.

— Samo idite. I ne okrećite se! Požurite!

Zatvorio je za njom vrata i zaključao ih. Zatim je spustio roletu u izlogu i okrenuo se Milesu.

— Kažu da si u zasjedi dočekao dvojicu Gainesovih prijatelja i da si ubio Bena. Traže te Shanner i Von Sesta. Ubit će te, Miles. Sve pod paravanom zakona!

Milesove oči se suziše.

— Shanner i Von Sesta? To su ljudi koje si imenovao u šerifov ured, zar ne? Zato sam i došao, John. Želim znati zašto. Zanima me zašto si natjerao gradonačelnika i

ostale u komisiji da imenuju Brandove ljude!

Barrow odmahne glavom.

— Otkrit će se ionako — promrmlijao je.

Izgledao je kao da sam sebe uvjера u nešto. Sjetio se da mu je Calvin Gammison spominjao brzojav što ga je poslao Državnom uredu. Znao je da će provjera iznijeti na vidjelo i njegovo suđenje. Prošao je opet kroz nisku ogradu i svalio se u stolicu svoje tajnice. Pogledao je Milesa blijed i dotučen.

— Brand me je ucjenjivao — prošaptao je. — Prisilio me da program Shannera i Sestu. Nisam imao izbora.

Miles se smrkne.

— Kako? Što ti je Brand?

— Ništa — nasmiješi se Barrow kiselo. — Ali za njega sam ja bio sredstvo da postigne svoj cilj. Da dobije Hammer. Došao je — nastavi i uzdahne — u ovu dolinu samo s jednim ciljem, Miles. To mi je sad sasvim jasno. On želi Hammer i želi ga više nego što je itko ikad nešto želio. Želi te pregaziti. Iz nekog razloga te mrzi...

Zašutio je. U tišini je jedna muha nenasno zujala. S prozora se polako gubilo rumenilo sunca na zalazu i u banku se uvlačio mrak.

— Prije mnogo vremena napravio sam grešku — promrmlijao je i kad se njegov pogled susreo s Milesovim u njegovo se držanje opet vrati nešto dostojanstva. — Ukrao sam vojne fondove, Miles. Otkrili su me pri pregledu knjiga i sudili mi. Uspio sam veći dio novca vratiti, pa je sud bio blag. Ali su me zato otpustili iz vojske. Kate — glas mu je postao krut — ništa o tome ne zna. Živjela je u to vrijeme s mojom sestrom u Philadelphiji gdje je polazila školu. Poslije sam se s njom preselio ovamo. Htio sam početi sve iznova. Raskinuo sam sve veze sa

starim znancima... – Njegov se glas u mračnoj sobi pretvorio u tiho mrmljanje. Vani je bilo neobično tiho.

– Brand je to nekako otkrio – nastavi. – Ujutro poslije one noći u kojoj su ubijeni Masters i Baldy došao je ovamo. Bio je vrlo otvoren. Ili ću ja podržati Sestu i Shannera ili će on objelodaniti cijelom gradu da im je Bankar lopov... – Znao si što Brand hoće – upada Miles mrko. – Znao zašto mu je toliko stalo da se njih dvojica postave za čuvare zakona?

– On mi je rekao – potvrdi Barrow. – On želi Hammer. Čak me je pokušavao pridobiti obećanjima o dijelu – nasmiješio se gorko. – Mislim da se nikad nisam oslobodio svojih strasti, Miles. Želio sam novac, moć više nego što imam ovdje – utonuo je u naslonjač. – A sad nemam više ništa...

Miles nije prekidao šutnju. Nije više ništa imao reći tom čovjeku.

– Kate ne zna – promrmlja bankar. – Što god mislio o meni, nadam se da to neće promijeniti ništa između vas dvojice.

Miles razmisli. Nije bilo nikakve potrebe da sad još više pozlijeđi tog čovjeka. Bit će još vremena za objašnjenja. Kate će biti sretnija s Neddom Atwellom, ali to će Barrow morati sam otkriti.

– Nemam ništa protiv Kate, Johnne.

Pomislio je na Branda i na ljude koji ga čekaju napolju. Bila je to Brandova konačna igra protiv Hammera. Zašto? Pitanje je bubnjalo u njegovoj glavi. Upitao je čovjeka koji slomljeno sjedi u naslonjaču. Bankar je odmahnuo glavom.

– Nije mi rekao. Ali mislim da je nekad zacijelo poznavao tvog oca, mrzio ga...

Miles stisne usne.

– Sve se, znači vraća na to. Sad znam. Sve te nevolje vraćaju se na mog oca, na njegov nestanak. Želim da nešto učiniš za mene, Johnne. Što god da se dogodilo večeras vani, želim da odeš Gammisonu i ostalima i kaže o Brandu, Shanneru i Sesti. Hoćeš li to učiniti?

Barrowu je trebalo vremena da odgovori. Napokon samo potvrdi glavom. Miles se okrenuo. Na ulaznim vratima je zastao i provjerio svoj kolt. Zatim je otključao vrata i izišao.

Zatvaranje vrata kao da je u Barrowu stvorilo neku odluku o kojoj je dugo razmišljao. Ustao je i brzo ušao u svoj ured. Prišao je stolu i otvorio donju ladicu u kojoj je držao svoj 38-kalibarski Smith&Wesson. Nekad je bio dobar strijelac. Provjerio je da li je pun i spremio ga u džep. Iz banke je izišao kroz stražnji izlaz koji je vodio u neku sporednu ulicu.

XVI

Shanner i von Sesta kružili su ulicama Chucklinea. Kretali su se polako, opreznim korakom ljudi koji su vični ubijanju i ljudi su im se sklanjali s puta. Gradom se prošio glas i ulice su se u trenu ispraznile. Iako je bio dan za najveću gužvu, stočarski je grad izgledao nestvarno napušten.

Šerif je koračao dugim nemirnim koracima. Htio je da se sve što prije svrši. Debela kuverta što ju je našao u Mastersovu sefu pritiskala mu je želudac i podsjećala ga na ono što ga čeka u oblasti Dune. Želio je otići. Ali znao je da najprije mora obaviti ovaj posao.

Kad je zastao, ugledao je Von Sestu s druge strane ulice. Ubojica tamna lica pridružio mu se i sad su stajali točno nasuprot masivne zgrade banke. Sunce se ogledalo na čistim prozorima.

Sesta smota cigaretu i pripali je mirnom rukom.

— On se negdje skriva, Rede — promrmljao je razočarano. — Sigurno je čuo da ga tražimo.

Shannerove zelene oči se suziše. Ugledao je blagajnika kako izlazi iz banke. Ogledao se prema njima i zatim otišao u suprotnom smjeru. Slegao je ramenima.

— Kad sam ga vidio, išao je prema banci. Možda je još unutra.

Okrenuo se brzo poput divlje mačke kad se iza ugla pojavio visok čovjek. Ruka mu je zastala na dršku revolvera, ali je onda spusti. Major Barrow ih pogleda i spusti glavu. Prešao je ulicu poprijeko prema banci ubrzavajući korak.

— Da mi je znati što njega ždere? — progunda Sesta.

Shanner protrlja bradu.

— Mislim da znam, Vone. Miles je sigurno negdje unutra — reče pokazujući glavom prema niskoj zgradi.

Sesta baci opušak u prašinu.

— Hajde da provjerimo.

Sišao je s nogostupa i krenuo prema banci dok su se pod njegovim čizmama dizali oblačići prašine. Vrata su se otvorila kad se našao nasred ulice. Koščata žena, oštarih crta lica, pojavila se na vratima. Izgledala je kao da ju je netko izgurao. Vrata su se za njom hitro zatvorila. Zatim se spustila roleta na izlogu. Zraka zalazećeg sunca bacala je crveni odsjaj pred Sestine čizme.

Žena se okrenula i ugledala Sestu kako je promatra. Počela je trčati nogostupom i Sesta se uputi za njom. Uhvatio ju je poslije dvadesetak metara, zgrabio za rame i okrenuo prema sebi.

— On je unutra, zar ne? — upitao je grabeći nosači i se u lice. — Miles je li u banci, zar ne? — ponovio.

Potvrdila je sklopljenih očiju. Odgurnuo ju je i ona udari u zid zgrade. Sestu više nije zanimala. Rukom dade znak Shanneru i šerif prijede ulicu dugim korakom.

— Unutra je — nasmijulji se Sesta. — Hoćemo li čekati ili ćemo ga istjerati napolje dimom?

Shanner razmisli.

— Pričekat ćemo pet minuta — odluči. — Onda idemo po njega.

Sesta se smijao. Povukao se dvadesetak koraka do najbliže prečke za vezanje konja i naslonio se na nju poput lijene mačke. Odatle je mogao promatrati vrata banke.

Za to vrijeme Shanner je opet prešao ulicu krećući se hitro i došao do ugla gdje je prije toga stajao sa svojim zamjenikom. Razmišljao je kratko o prednostima tog položaja pa se vratio na onu stranu gdje je bila banka. Ulazna vrata sad su se nalazila između njega i Seste.

Laganim pokretom Shanner posegne u džep traćeći duhan i pažljivo promatrajući vrata banke. Sunce je zašlo. Šerif mirno smota cigaretu i stavi je u usta. Ali je nije stigao pripaliti.

Vrata banke su se otvorila i Miles North izide. Vrata su bila uvučena i Milesa je tog trenutka štitio kameni zid. Shanner odbaci neupaljenu cigaretu i odmakne se od zgrade.

Miles je najprije opazio mršavog šerifa. A onda začuje Von Sestin glas.

— Ovamo, Miles — reče zamjenik glasom koji je bio tako tih da je jedva dopirao do Northa.

— Potegni, čovče!

— Htio je da Miles pokuša. Nije želio da se visoki čovjek mirno preda. Znao je, međutim, da ga gledaju stotine očiju i prate što će uraditi. A Sesta je htio ubiti Milesa. Da je mogao Milesa uvući u pucnjavu ubojstvo bi bilo po zakonu.

Miles se hitro ogleda i preko ramena spazi Shannera kako silazi s nogostupa. Još jedan napeti trenutak Miles se zadržao u sigurnosti vrata. Za nekoliko sekundi Shanner će biti u položaju da ga ubije. Sestin uvredljivi glas ponovo je izazivao:

— Bojiš se, Miles?

Koraknuo je hitro u stranu i zapucao na Sestu u trenutku kad je niski ubojica hitro izvukao revolver. Dva su se pucnja u mrtvačkoj tišini slila u jedan.

Metak je Milesa pogodio visoko u rame i udar ga je praktički zavrteo. Ispustio je revolver i pao na njega pokušavajući ga opet dograbiti u trenutku dok je drugi Sestin metak prozujao iznad njegove glave ostrugavši boju sa zida.

Von Sesta je stajao raskrečenih nogu, bolna i tupa izraza lica. Milesov metak ga je pogodio usred prsa i on je pao na prečku na koju se oslanjao dok mu je palac povlačio okidač i ispalio drugi metak. Pokušavao je ponovo podići kolt i održati se na nogama. Usta su mu bila iskrivljena od iznenađenja.

Shanner je sad trčao prema banci. Nije opazio djevojku što je trkom dolazila iz suprotnog smjera. Njegov je prvi metak promašio Milesa i zabio se u drveni nogostup nekoliko centimetara od vlasnika Hammera. Njegov drugi metak pogodio je djevojku. Cobina je zateturala i pala na lice pred nogostup.

To je na tren zaustavilo mršavog šerifa. Nije namjeravao pogoditi djevojku, čak nije ni znao da je ona blizu. Ljutito je opsovao i hitro se ogledao oko sebe. Na ulici nije bilo nikoga osim djevojke.

Sad je Miles uspio ustati. Sesta je uspio ispaliti još jedan hitac, ali su ga koljena izdala i on se svalio na zemlju a metak odletio nekamo u zrak. Milesov metak odbacio je Sestu na zemlju poput vreće.

Panika je obuzela Shannera. Stvari se nisu odvijale kako su planirali. Iz pokrajne ulice začuo se drugi revolver, kalibra 38, koji se pridružio kalibru 45. Shanner se zgrči s izrazom bola i iznenađenja na licu. Okrenuo se prema tom neobičnom revolveru i ugledao majora Barrowa kako stoji blizu banke s revolverom u ruci. Barrow sad ponovo opali, shvativši da ga je Shanner opazio.

Šerifov kolt zalaje dva puta. Barrow padne na kameni zid i zatim klizne na zemlju. Revolver mu je ispao iz ruke.

Miles se okrenuo prema Shanneru. Njegova ruka bila je nesigurna, a divljački bijes učinio ga je nepreciznim. Pucao je bez prekida. Šerif se pognut povlačio kao da je ranjen. Miles nije mogao razumjeti zašto. Vidio je prije toga Cobinu kako ide prema njemu i zatim kako pada. Ležala je na zemlji nekoliko koraka ispred njega i jedino što je sad želio bilo je da ubije čovjeka koji je pucao u nju.

Spremao se ispaliti još jedan hitac kad ga Shannerov metak pogodi u lijevú nogu. Zateturalao je i udario u ogradu ranjenim ramenom. Ograda se slomila i Miles je izgubio svijest. Pao je na ulicu.

S udaljenoga kraja ulice zapucao je puška podigavši oblak prašine pred Shannerovim nogama. Njegove oči divljački su kolutale. Morao je pobjeći — on je obavio svoj dio posla. Miles je mrtav i on je morao krenuti u oblast Dune. Glas ga oštro zazove iza leđa.

— Ovamo, Rede!

Okrenuo se i ugledao Branda kako izlazi iz uličice vodeći za uzdu osedlana konja.

— Požuri! — dobacio mu je.

Shanner spremi revolver u korice i dotetura do konja. Zgrabio je jabučicu sedla i zastao na čas skup-

ljajući snagu da se podigne. Brand se već okrenuo i pojurio niz ulicu. Druga se puška oglašila neugodno blizu.

Popeo se u sedlo. Velika se životinja okrenula i zatim tjerana njegovim divljačkim mamuzanjem dala se u trk. Bio je tri dužine ispred Branda kad su izjahali iz grada prema Diamonds planinama.

XVII

Utihnula je jeka ispaljenih pucnjeva i potpuna je tišina zavládala, a ljudi su polako počeli izlaziti na ulicu prema mjestu obračuna.

Ned Atwell s puškom u ruci prvi je stigao do Cobine i Milesa. Cobina je sjedila na zemlji gledajući prazno oko sebe. Advokat klekne kraj nje i pregleda posjekotinu u njezinoj desnoj ruci i ispod nje. Krv je tekla ispod ruke niz bok. Metak ju je pogodio postrance i samo je okrznuo. Pala je od snage udara, ali rana nije bila opasna.

Opazila je tada Milesovo tijelo na tlu i iz grudi joj se oteo jecaj. Pokušala je ustati, ali je Ned zadrži.

— Nisi u stanju da bilo što radiš, Cobina — reče i zatim se obrati okupljenim ljudima. — Neka je netko odvede ocu, ja ću pregledati Milesa.

Cobina se otimala.

— Ne, meni je dobro. Ja ću pogledati Milesa.

Ljudi je ipak odvedoše. Atwell se nagne nad krupnim vlasnikom Hammera i ovaj se baš tada pomakne. U Nedovu glasu osjećalo se olakšanje:

— Pomozite mi, momci. Mislim da rane nisu opasne.

Netko u gomili reče:

— Jahači!

Ljudi se razbježaše tražeći zaklon u zgradama. Ned zgrabi pušku i okrene se prema ljudima što su dolazili. Ispravio se baš kad je Cud

Walker zaustavio svoga konja pred njim. Iza Walkera bili su jahači s Hammera. Nedovo lice bilo je mrko.

— Zakasnio si nekoliko minuta — reče. — Ali na vrijeme da mi pomogneš s njim...

Walkerov glas zvučio je poput čelika.

— Što se dogodilo, Nede?

— Reći ću ti u liječnikovoj ordinaciji.

Mnoge su se stvari razjasnile u prepunoj Kenderovoj ordinaciji. Breel, koji je došao k svijesti, suočio se s razbješnjelom gomilom koja je prijetila da ga rastrgne. Ispričao im je prestravljen kako su Cass i Breel ubili Bevansa i Leftyja i zatim Bena Gainesa. Spomenuo im je i Brandove namjere prema Hammeru. Razjasnio je i tko je ubio Mastersa i Baldyja.

— Ubio ih je Red Shanner — reče. — Dan nakon toga on i Von Sesta bili su imenovani za šerifa i zamjenika. Ne znam kako je to Brandu uspjelo, ali on je to sredio.

Pokraj njega je sad stajao Miles. Rame mu je bilo povezano. Postavio je pitanje koje ga je progonilo od trenutka kad je shvatio da je Brand uzrok svih nevolja u dolini.

— Zašto? Zašto je Brand uopće došao ovamo? Zašto je navalio baš na Hammer?

Ali Breel nije znao odgovoriti.

Ned Atwell je stajao uz Kate Barrow. John Barrow je donesen u ordinaciju, ali je na putu umro. Nije se ni osvijestio. Gradonačelnik Gammison je bespomoćno stajao dok je Ned tješio majorovu kćer. Cobina mu je pokušavala pomoći. Miles se okrene prema njoj.

— Spasio mi je život, Kate.

Glas mu je bio umoran. Major Barrow je platio cijenu svoje prisilne suradnje s Brandom. Najmanje što je za njega mogao učiniti jest da njegova tajna ode s njime u grob.

Okrenuo se prema vratima. Gradonačelnik Gammison reče:

— Kamo si krenuo, Miles?

Vlasnik Hammera se hladno nasmiје.

— Na Flying B — reče. — Brand je počeo sve ovo, a revolveri Hammera će okončati!

Shanner je izdržao do podnožja brda. Borio se do posljednjeg trenutka da održi snagu koja ga je ostavljala i na kraju, onesvijestivši se, pao sa sedla. Ogledavši se, Brand opazi što se dogodilo i vrati se. Sjahao je. Flying B bio je udaljen samo nekoliko milja. Da je dan, to bi brzo projahao. Ogledao se u noć. Ako je i bilo neke potjere, sad joj nije bilo znaka. Nagnuo se nad krvlju natopljeno tijelo na zemlji. Shanner je još bio živ i možda će se izvući ako ga dovuče do ranča. Imao je tamo pet ljudi, a kuhar im je ujedno bio i liječnik.

Razderao je Shannerovu košulju da pogleda ranu i tada spazio okrvavljenu kuvertu. Namrštio se. Nekoliko minuta poslije, kad je u svjetlu šibice pregledao pismo, s divljačkom mržnjom pogleda čovjeka na zemlji.

— Otkad imaš ovo? — promrm-ljao je. — Otkad znaš?

Ali Shanner ga nije čudo. Brand izvuče revolver. Došao je da uništi Hammer i da uzme što je njegovo. Farnum je mrtav, a i njegov sin. U usporedbi s onim što ga je čekalo u oblasti Dune, Hammer više nije imao nikakva značenja. Njegov ranč nije osobito vrijedio.

Povukao se nekoliko koraka. Shanner je zajauknuo pokušavajući doći k sebi. Okrenuo se i pokušao uspraviti, ali nije se uspio do kraja osvijestiti. Brandov kolt je oštro odjeknuo u noći i Shanner se složio na zemlju.

Brand se vratio svom konju i uzjahao. Još je jedanput pogledao

Shannera i krenuo put Prelaza Saddle.

Jahači s Hammera naišli su na Shannerovo tijelo negdje pred zoru. Miles i Walker pregledaše tijelo. Stari nadzornik i iskusni tragač brzo je odgonetnuo što se ovdje dogodilo.

— Cini se da je Shanner pao s konja. Brand se onda vratio. Ne znam zašto, ali očito je odlučio da ubije Shannera. Predomislio se i umjesto na svoj ranč krenuo prema Prelazu Saddle.

Miles mrko kimne glavom.

— Brand je moj čovjek. Ti povedi ljude na Flying B, i ako budu pružali otpor, zbrisite ih!

Walker slegne ramenima.

— On ima jedan sat prednosti, Miles.

— Kladim se na svog Miga — reče Miles tapšući vranca po vratu — da ćemo ga prestići, Cude. Makar išli do kraja svijeta.

Oblast Dune nije bila kraj svijeta, ali mu je bila blizu. Miles je stigao Branda tek potkraj dana. Vranac je bio na rubu snage. Pješćana brda uzdizala su se poput okamenjenih valova. U njima su tragovi bili varljivi. Brandov je trag krivudao oko tih brežuljaka držeći se tvrda kamena tla što ga je ogolio vjetar.

Brand je nešto kopao u podnožju staroga osušenog hrasta kad ga je Miles stigao. Drškom revolvera je omekšavao zemlju u kojoj je kopao rukama. Začuo je konja kako rže i podigao glavu. Ugledao je Milesa samo stotinjak metara daleko. Nekoliko trenutaka zurio je u čovjeka za kojeg je mislio da je mrtav. A onda je ustao i pokušao upotrijebiti kolt.

Cijev je, međutim, bila puna zemlje. Obuzela ga je panika i on pritrči konju pokušavajući izvući pušku. Oslobodio ju je i okrenuo prema Milesu. Čak je uspio ispaliti i metak

kad ga je pogodilo Milesovo tane. Pao je na svoga konja, koji se uplašeno odmakne i on se strovali na zemlju. Sjedio je na tlu staklastih očiju. Još je držao pušku i nagonski je podigao i uperio u čovjeka koji je jahao prema njemu. Zvuk puške poklopio se s teškim zvukom revolvera i Brand padne na zemlju kao da ga je srušila ruka nekoga nevidljivog diva.

Miles North je umorno kleknuo kraj čovjeka na zemlji. Brand je bio mrtav i on nikad neće saznati zašto je došao u ovaj kraj. Njegovu pažnju privuče okrvavljena kuverta što je stršila iz Brandova džepa. Otvorio ju je i pročitao okrvavljene stranice očeva pisma.

»Kad dobiješ ovo pismo, sine – pisalo je na početku – ja ću biti mrtav. Ubio me Wyeth Brand. Pišem to unaprijed, jer ako mi neka-ko pođe za rukom da urazumim Branda i uvjerim ga da nemam ništa s njegovim odlaskom u zatvor, ti nikad nećeš dobiti ovo pismo. Bojim se, međutim, da Branda ne zanima razum. Prvo pročitaj ovaj isječak iz novina. Brand mi ga je prije nekoliko dana poslao u pismu tražeći da se sastanemo u oblasti Dune. Taj će ti isječak objasniti što se dogodilo.«

Miles okrene požutjeli izrezak iz novina. Datum je bio od prije dvadeset godina. »Više od stotinu tisuća ukradeno pri pljački vlaka.«

To je bio naslov. U tekstu se detaljno objašnjavalo kako su trojica maskiranih napala vlak.

»Wyeth Brand, ja i Veliki Al Moseby bili smo ta trojica – pisalo je dalje u očevu pismu. – Ukrali smo, sinko, stotinu trideset tisuća dolara. Potjera je bila blizu. Ja sam nosio novac. U noći smo se razišli. Nikad više nisam vidio ni Branda ni Velikog Ala. Poslije sam saznao da je potjera ubila Ala. Tek četiri mjese-

ca poslije našli su Branda i osudili ga na dvadeset godina.

Mislim da je morao poludjeti u zatvoru misleći na novac. Počeo je vjerovati da sam ga ja izdao. Ali on nikad nije izdao mene. Mislim da je bio odlučio da se dočepa i svoga i mog dijela kad izide.

Nemam isprike za ono što sam uradio, sinko. Bila je to moja prva i jedina takva pustolovina i zarada je bila golema. Godinama sam pisao tvojoj majci da ću se obogatiti. Sad sam uspio, ali sam se stidio da joj kažem kako. Imao sam više od stotinu tisuća dolara i nisam znao što s njima.

Uputio sam se na jug prema Meksiku kad sam kroz oblast Dune i preko Prelaza Saddle došao u dolinu. Bila je to netaknuta zemlja i ja sam shvatio priliku koje nudi.

Osnovao sam Hammer ukradenim novcem, sine. Silno sam želio da ti i majka budete opet sa mnom. Želio sam tvojoj majci pružiti sve o čemu je sanjala, a tebi bolji početak u životu od moga.

Ali taj me je novac pritiskao. Zakopao sam veći dio (kartu ćeš naći na kraju pisma). Potrošio sam manje od trideset tisuća dolara da osnujem Hammer. Nikad više nisam uzeo ni dolara. Htio sam, zapravo, vratiti sav novac, ali nisam imao hrabrosti.

Zaboravio sam na Branda sve dok nije došlo pismo. Znam što želi, sine. Što smatra svojim dijelom. Pokušat ću ga odgovoriti, iako ne vjerujem da ću uspjeti.

No, što god se dogodilo nemoj nikad dopustiti da ti uzme Hammer. Godinama sam uštedio tih trideset tisuća dolara kojima sam osnovao ranč. Taj novac te čeka u oblasti Dune. Želim da s njime učiniš ono što ja nisam mogao: da ga vratiš.

Pokaži ovo pismo Carlu Master-su. On će ti pomoći. Mislim da

Brand neće otići tako daleko. Carl je dobar šerif. I nemoj me previše osuđivati, sine. Pokušao sam ispraviti tu grešku od prije dvadeset godina. Ali kazna ipak stiže...*

Vjetar je pomicao listove u Milesovoj ruci. Gledao je prazno pred sebe i prisjećao se oca kako ga je vidio zadnji put. Nitko u dolini nije sumnjao da bi Farnum North mogao biti išta drugo do poštenim radin čovjek. Tako će ga i pamtiti. Okrenuo se prema drvetu pod kojim je kopao Brand. Pobrinut će se da se novac vrati – anonimno.

Dva dana nakon toga vrata mu je otvorio Harry Kender. Miles je ušao u sobu sa šeširom u ruci i tiho rekao:

– Došao sam posjetiti Cobinu.

Kender kimne glavom.

– Ona je u dnevnoj sobi. Nije teško ranjena, Miles.

Ali Miles se već okrenuo od nje. Našao je Cobinu kako čita, skupljena u velikom naslonjaču. Podigla je glavu kad je ušao i oči joj zasvijetliše.

– Miles...

Stao je kraj nje. Imao joj je mnogo toga reći, no sjaj u njezinim očima govorio je da to može i pričekati.

– Mlada damo – rekao je polako – vama, čini mi se, treba liječnik.

Nagnuo se i poljubio je.

Iza njega je dr Kender zviždućući zatvorio vrata i vratio se u ordinaciju.

U PRIPREMI.

L. J. Coburn
PRVI METAK

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 7020 d, a za šest mjeseci 3510 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: SOUR »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-1216, za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00.

Uplata na devizni račun 30301 – 620 – 16 – 25731 – 3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačke banke, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 1973. od 26. XI 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

*vam predstavlja
svoje romane i stripove*

LASO

EVA

SUPERSTRIP

Tom i Jerry

LEAD

STRIPS

MAGAZIN

erotika